

Hanne Cecilie
Lineikro

Tomasz
Nierzwicki

Lenge leve hjemmekontoret!

helst

... MEN SJEFEN VIL HA DEG TILBAKE PÅ JOBBEN

Geir Sviggum

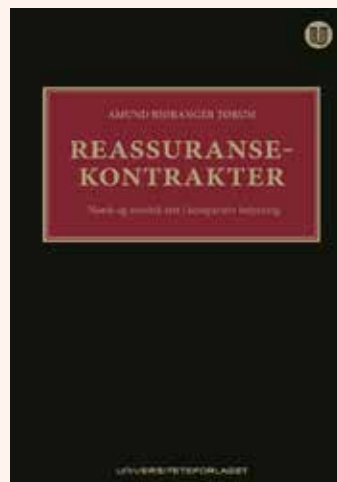

Magnhild Pape
Meringen

Bestill
tilgang på
juridika.no

post
@juridika.no

Bøker fra Juridika

På Juridika finner du Universitetsforlagets
jus tidsskrifter, fagbøker og ajourførte
lovkommentarer samlet på ett sted.

Juridika

en tjeneste fra Universitetsforlaget

INNHold

Nr. 4 2022

DEN NYE NORMALEN?

Den tvungne hjemmekontortilværelsen ga folk mersmak på fleksibilitet. Arbeidslivsforskere oppfordrer virksomheter til å ta debatten om hjemmekontorets nedside. Men effektiviteten ansatte utviste under pandemien, gjør at folk har sluttet å skrive «hjemmekontor» med «g». På bildet advokat Tomasz Nierzwicki.

TEMA SIDE 18

FASTE SPALTER:

Bøker

SIDE 41

Generalsekretærens kommentar

SIDE 49

Debatt

SIDE 50

Advokatansvar

SIDE 57

Medlemsnytt

SIDE 58

Nytt om navn

SIDE 60

Sosiale medier

SIDE 67

Stolt av miljøbygg

I BAHYR-bygget tenkes det miljø: Rødt kjøtt er ut, sykkel er inn, og strømregningen er kuttet med 15 prosent, sier Anne Sofie Bjørkholt.

SIDE 10

Skarpere tone

Tonen mellom advokater har endret seg, mener Ole Devold i Disiplinærnemnden. – Språkbruken er blitt tøffere, sier han.

SIDE 13

Greit å ta feil

Som advokat kan man bli litt motbydelig om alt bare går rett frem og er suksess, mener Berit Reiss-Andersen.

SIDE 54

SAGT I DETTE BLADET

– Vi skal være glade for at vi ikke er overvåket av staten på soverommet. Lovgivningen kan ikke fikse på den virkelige store utfordringen, som er bevisstasjonen.

Katrine Holter, førsteamanuensis ved PolitiHøgskolen, SIDE 14

– I Norge er vi mer varsomme med å behandle politiske problemstillinger. Selv om vi selvsagt har saker med en politisk dimensjon.

Ragnhild Noer, dommer i Høyesterett, SIDE 46

– Jeg tok 2000 kroner i timepris, som er en slags middelpreis her i området. Grette tok vel nesten det dobbelte.

Bjørn Hovstad, advokat og prosessfullmektig for Opdal Sten, SIDE 53

Høsten
2022

HØSTENS ÅRLIGE JUS-KURS

Våre årlige kurs er viktige møteplasser for hele bransjen. Her er faglig oppdatering, nettverksbygging og det sosiale i fokus.

Det årlige kurset i samiske rettsspørsmål	8.-9. SEP
Det årlige medie- og markedsrettskurset	14. SEP
Det årlige konkurranserettskurset	15.-16. SEP
Den årlige finansdagen	20. SEP
Det årlige kurset i menneskerettigheter	22. SEP
Det årlige kurset i shipping og offshore	12.-15. OKT
Det årlige sivilprosesskurset	19.-20. OKT
Det årlige bolig- og eiendomsrettskurset	20.-21. OKT
Det årlige kurset i familie, arve- og skifterett	20.-21. OKT
Den årlige selskapsretts- og transaksjonskonferansen	24.-25. OKT
Det årlige helserettskurset	27.-28. OKT
Det årlige personvernkurset	27.-28. OKT
Det årlige patent-, varemerke- og designrettskurset	1.-2. NOV
Det årlige plan- og bygningsrettskurset	2.-3. NOV
Det årlige ajourføringskurset for advokat-assistenter DNA	3.-4. NOV
Ajourføringskurs i EU/EØS-rett	8. NOV

Det årlige kontraktsrettskurset	8.-9. NOV
Det årlige kurset i compliance	10.-11. NOV
Det årlige pensjonskurset	16. NOV
Det årlige kurset i tvangsfullbyrdelse og inkasso	16. NOV
Det årlige personskadeerstatningsrettskurset	17.-18. NOV
Det årlige bistandsadvokatkurset	24.-25. NOV
Det årlige kurset i fiskeri- og havbruksrett	1. – 2. DES

JUS Digital gir deg fordel på årlige kurs

Med JUS Digital får du tilgang til alle foredragene fra de årlige kursene digitalt. I tillegg kan du delta fysisk på våre årlige kurs til svært rabattert pris.

Skaff deg JUS Digital – det lønner seg!

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420
(i permisjon)

Kari Hegstad

Kari@advokatbladet.no
Mobil: 402 03 534

REDAKSJONSRÅD

Emanuel Feinberg (leder)
Jens Johan Hjort
Ragnhild Lunner
Rune Opdahl
Ida Andenæs

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form.

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Universitetsgt. 9,
PB 362 Sentrum, 0102 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no
Forsidefoto: Privat

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no

Sykt dårlig oppfølging

Overskriften er ikke min, men hentet fra et innlegg i Finansavisen skrevet av Pål Lillebø, som er styreleder i Bedriftshelsetjenestens bransjeforening.

Han er bekymret for konsekvensene av det han kaller «det nasjonale forsøksprosjektet med hjemmekontor», og mener at dette er et prosjekt uten styring, og uten forankring i kunnskap og erfaring.

Han har et tydelig råd til sjefer rundt omkring i landet: Hent inn dine medarbeidere fra hjemmekontoret, og la alle være på kontoret til virksomheten har laget en plan for hvordan hver enkelt systematisk skal følges opp — ikke bare fra nærmeste leder, men fra HR, fra HMS-ansvarlig og fra intern eller ekstern helsetjeneste.

Han er litt av en party pooper! Nå som vi hadde det så deilig i vår nye tilværelse. Tid til en stille kaffekopp ved vinduet om morgenen, i stedet for å stresser ut døra for å rekke bussen. Mulighet for å hente barn eller barnebarn litt tidligere på ettermiddagen. Ha mer tid med de vi er glade i, og til det praktiske. Pusterommet ved å kunne sove en halvtime lenger enn vanlig.

Alle disse små gledene det fleksible, nye arbeidslivet tilbyr oss, gjør livet litt enklere og litt roligere for mange. Samtidig som vi får gjort jobben — på mange måter bedre også.

Men så har det en pris. Mange sjefers synes det er krevende å lede folk man ikke har nærkontakt med. Det er lettere å sette ut et oppdrag til en ansatt på kontoret, enn til en som sitter hjemme. Fra USA advares det mot en ny kvinnefelle, der det er mor som tar hjemmekontor, for da kan hun jo enkelt rydde litt, vaske litt klær og lage mat i samme slengen.

Bedriftshelsetjenestens bransjeforening gjennomførte en undersøkelse under pandemien som viste at en «skremmende høy» andel av medarbeidere hadde psykiske og fysiske lidelser.

Det er selvsagt stor forskjell på å bli beordret til hjemmekontoret, slik vi ble under pandemien, og å velge det selv innimellom.

Men å følge opp medarbeidernes fysiske og psykiske helse, slik virksomheter etter arbeidsmiljøloven er pålagt, er unektelig vanskelig dersom det er et avstandsforhold mellom medarbeider og leder.

«Dette ansvaret er like stort, enten den ansatte sitter hjemme, eller er sammen med andre kolleger på arbeidsplassen», skriver Lillebø.

På hjemmekontoret er det den enkelte medarbeider som tar ansvar for å sette grenser for arbeidstiden, ikke ledelsen, viser rapporten Hjemme-Borte-Uavgjort fra Arbeidsforskningsinstituttet. Den har kartlagt omfanget og konsekvenser av hjemmekontor og fjernarbeid, og kom i april i år.

Forskerne ser tydelige tegn på at bruken av hjemmekontoret fortsatt vil være betydelig høyere fremover enn før pandemien, og oppfordrer til dialog om hjemmekontorets nedside, både internt i virksomhetene og på nasjonalt plan.

For dilemmaene er mange, og virksomhetene står i spagat: Kreativitet og innovasjon skjer gjerne i spenningen mellom folk. Vi blir glade av felles opplevelser. Hvordan skape en morsom og interessant arbeidsplass, hvis en stor andel av de ansatte ikke er der?

Hvordan lære opp advokatfullmektiger uten at de har enkel tilgang til kunnskapen til senioren? Hvordan være en god sjef for dem som er på hjemmekontoret?

Alt dette er spørsmål som mange advokatfirmaer baler med nå. I denne utgaven har vi snakket med ulike virksomheter om hvordan de løser det nye, hybride arbeidslivet.

Vi har også dekket Advokatforeningens mottagelse for nye advokater, som endelig kunne arrangeres igjen, for første gang siden 2019. Sivilombud Hanne Harlem talte til de unge og ferske, og avsluttet men en gruk av Piet Hein (google det, om du ikke vet hva det er):

Den går slik: Vi fyller tiden tett, med hast og flid // og bruker livet til å spare tid // Men når med tiden livets tid er faret // hvor har vi så den tid som vi har spart?

Med det ønskes alle våre lesere en god sommer.

NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

00:57:30

Dette var tiden som Haavinds lag løp inn på i Holmenkollstafetten 2022 (klasse mix flertall menn). Haavind ble dermed det aller beste advokat-teamet i stafetten, og kom på en fin tredjeplass i bedriftsklassen. Hele 57 advokatlag stilte til start. På annenplass blant advokatene kom CMS Kluge (00:58:23), mens BAHRS lag kom på tredjeplass (00:58:30). Teamet som gjorde det best med flest kvinner på laget, var Lund & Co, som kom på en 18.plass blant advokatlagene med en tid på 01:12:26.

NYTT OM FOLK

Sigve Nærø Innselset (25), jusstudent ved UiO, ble på frigjøringsdagen 8. mai tildelt Forsvarets innsatsmedalje for å ha utvist mot og handlekraft i tjeneste i Irak. I januar 2020 sørget han for amerikansk kampflystøtte da den internasjonale basen i Irak ble angrepet av et tosifret antall missiler. «Dette er historien om den norske 23-åringen, som med et tosifret antall missiler susende mot seg, fant ut at han skulle spørre det amerikanske forsvaret om å få låne to jagerfly. Og fikk det», skriver Forsvaret selv.

Emil August Fjellvang (32), advokat i Forbrukeradvokaten, reiser i juli til Beograd for å delta i EM i baseball på det norske landslaget. Norge er rangert som nr. 64 i verden i baseball. Fjellvang var bare 14 år første gang han ble tatt ut på landslaget i baseball.

Sigve Nærø Innselset

Emil August Fjellvang

Advokatforeningens meklingsteam, fra v. Mette Yvonne Larsen, Anne Ekerholt, Jon Wessel-Aas, Merete Smith og Frode Sulland. Foto: Kari Hegstad

Hopp i reisesalæret og enighet om skisse

Onsdag 15.juni ble Justisdepartementets og Advokatforeningens meklingsteam enige om et forslag til en løsning på den langvarige konflikten mellom partene.

TEKST: NINA SCHMIDT

Advokatforeningen aksjonerte i Høyesterett fra 9.november og frem til meklingen startet den 9. mai. På det meste var over tretti straffesaker rammet av aksjonen, som førte til store forsinkelser for nær sagt alle straffesakene i Høyesterett i perioden.

Enigheten om skissen kom dagen etter at reisesalærsatsen i revidert nasjonalbudsjett for 2022 ble økt med om lag 281 kroner pr. time, etter en budsjettavtale mellom SV og regjeringspartiene Sp og Ap.

Fra 1. juli blir reisesatsen økt til cirka 840 kroner pr. time. Justisdepartementet hadde ikke rukket å finregne på beløpene da Advokatbladet gikk i trykken.

– Dette er et gjennomslag for SV. Nå starter vi arbeidet med å tette gapet mellom reisegodtgjørelsen og den alminnelige satsen. Vårt mål er å få opp reisesalæret til nivået før kuttet

i 2017, sier SVs justispolitiske talsperson, Andreas Sjølg Unneland.

Reisesatsen er nå femti prosent av rettshjelpssatsen, og økes nå til om lag 75 prosent av satsen, forteller han.

I skrivende stund er avtaleutkastet mellom Advokatforeningen og Justisdepartementet ikke kjent. – Nå skal skissen forankres hos begge parter. Vi er glade for at vi er kommet så langt i prosessen, og vi vil gi nærmere informasjon så snart vi har fått avklart om dette er en løsning som begge parter kan enes om, sa Jon Wessel-Aas da partene gikk fra hverandre 15. juni.

Advokatforeningen ville ikke røpe noe om innholdet i avtalen før skissen var drøftet internt i foreningens organer.

Advokatforeningen har stilt tre krav til departementet: At rettshjelpssatsen økes til et bærekraftig nivå, at halveringen av reisefraværet reverseres, samt at Advokatforeningen får forhandlingsrett. •

VISSTE DU AT...

Forsvarere tilbys én times rettshjelpssats for å skrive tilsvær. Nyordningen som trer i kraft 1.juli blir dobbeltarbeid som må honoreres etter medgått tid, mener Advokatforeningen. Den 1.juli 2022 trer en lovendring om aktiv saksstyring i straffeprosessloven i kraft. Ny § 265 første ledd pålegger forsvarere å levere et skriftlig tilsvær til retten som blant annet angir hvilke bevis som skal føres.

Som en følge av den nye tilsværplikten har Justis- og beredskapsdepartementet foreslått endringer i stykkprisforskriften for å godtgjøre merarbeidet som dette vil innebære for advokater i straffesaker. Foreningen er kritisk til lovendringen, og mener nyordningen fremstår formalistisk - og lite tilpasset den praktiske forsvarerhverdagen.

Debatt om rettshjelpstilbud til ukrainere

Advokatforeningen etablerer en rettshjelpstelefon for ukrainske flyktninger. I sosiale medier går debatten om tilbudet bør omfatte alle flyktninger, ikke bare ukrainere.

TEKST: NINA SCHMIDT

Hver mandag, tirsdag og onsdag fra klokka 16 til 17 skal advokater være tilgjengelige på telefon for å bistå ukrainske flyktninger.

Advokatforeningen oppfordrer advokater til å melde seg til tjeneste, og informerer om at telefonsamtalene i all hovedsak vil foregå på engelsk. Advokatene skal bistå fra sine egne kontorer, men via foreningens telefonlinje.

«Ukrainske flyktninger er mennesker i en svært vanskelig livssituasjon, der mange har lite kjennskap til norske lover og regler. Denne gruppen har kollektiv beskyttelse i ett år. Det juridiske akuttbehovet vil derfor rette seg mot temaer som bolig, arbeid, helse, rettigheter og krav overfor kommunal og statlig forvaltning, med mer», skriver Advokatforeningen på sine nettsider.

UDI anslo i begynnelsen av mai at det vil komme 45.000 ukrainske flyktninger til Norge i løpet av året.

- BØR GJELDE ALLE

På LinkedIn og Facebook går debatten om tilbudet bør utvides.

«Som tidligere flyktning, og som en person som stadig ser hvor tøft mennesker på flukt har det klarer jeg ikke å se

på dette som noe annet enn diskriminerende», skriver jusstudent Kimiya Sajjadi, som driver selskapet Big Enough Global, som blant annet hjelper selskaper med å rekruttere mer mangfoldig.

«Misforstå meg rett, jeg elsker at vi tar ansvar for folk som kommer til Norge. Og jeg forstår at vi har begrensede ressurser, man kan ikke hjelpe alle. Men, at noen skal få særbehandling kun av den grunn at de er ukrainere gir null mening. Har litt problemer med å fortelle en afghansk flyktning at de har dårligere rettigheter fordi de er fra feil land», skriver hun.

OVER 30 ADVOKATVAKTER

Advokatforeningen viser til at den gir gratis rettshjelp gjennom Advokatvakter over tretti steder i landet.

«Her kan også flyktninger få rettshjelp. Advokatforeningen hadde også for en del år siden et stort prosjekt der vi førte saker gratis for asylsøkere. Vi mottok over tusen saker, og førte mange titalls saker for domstolene», skriver Advokatforeningen.

Advokat Åshild Langhelle Fløisand i Bergen mener at det nye tilbudet forskjellsbehandler flyktninger.

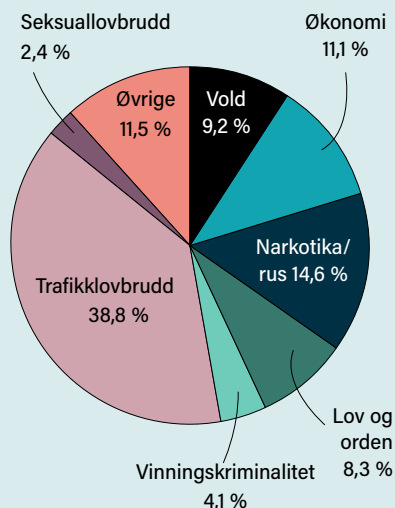
«Fint at foreningen gjør flere tiltak, men det utgjør overhodet ikke grunnlag for å diskriminere mellom ukrainske flyktninger og andre flyktninger. Oppfordrer til å utvide ordningen til å omfatte alle flyktninger», skriver hun.

«Hei kollega. Jeg er med. Er du», skriver John Christian Elden.

Vil du bistå ukrainske flyktninger, ta kontakt med Madeleine Engh i Advokatforeningen på men@advokatforeningen.no. •

Les Merete Smiths kommentar på side 49

Nyinnnsatte pr. 1. mai 2022 er dømt i følgende kategorier:

Kilde: Kriminalomsorgsdirektoratet

Rett på NETT

- » – En kamp å være trans eller ikke-binær i advokatbransjen
- » Oslo krets deltar i Pride-paraden for å markere at det er femti år siden homofili ble avkriminalisert i Norge
- » Her er høyesterettsdommerens råd til prøveadvokatene
- » Høyesterett opphevet dommen som frifant VGs bildebruk i Rogstad-saken
- » Forsikringsselskap ville ikke forsikre advokaten – snur etter klage

**Les sakene på
Advokatbladet.no nå!**

Per Danielsen, her med
frisør Merete Hodne i
Stavanger tingrett i saken
mellom henne og Løgnasla-
get i 2017. Foto: Carina
Johansen, NTB

Vil ta bevillingen fra far og sønn

Har sjelden opplevd en lignende pågang av misfornøyde klienter, påpeker Tilsynsrådet, som mener å ha avdekket en rekke kritikkverdige forhold i Advokatfirmaet Danielsen & Co.

TEKST: NINA SCHMIDT

Styret i Tilsynsrådet har innstilt overfor Advokatbevillingsnemnden at bevillingene til Per og Håkon Danielsen tilbakeskalles.

«Tilsynsrådet har gjennomført et omfattende tilsyn med virksomheten i Advokatfirmaet Danielsen & Co AS. Det er etter styrets syn blitt avdekket en rekke kritikkverdige forhold som samlet sett gir grunnlag for tilbakekall av advokatbevillingene til Per Danielsen og Håkon

Mathias Sterling Danielsen, jf. domstoloven § 225 tredje ledd, jf. § 230 første ledd nr. 1», heter det i brevet som Tilsynsrådet har sendt til advokatfirmaet.

I det femten sider lange brevet lister Tilsynsrådet opp en rekke forhold, blant annet uttak av øremerkede midler fra en klientkonto.

For ett av forholdene, som gjelder uttak av det Tilsynsrådet mener er øremerkede midler fra klientkonto, skriver styret «at forklaringen som her gis

i seg selv er kritikkverdig fordi advokatfirmaet skyver klientens foran seg i forsøket på å oppnå en bedre økonomisk posisjon».

Og videre:

«Ut fra det som fremgår av EYs rapport legger styret videre til grunn at Per Danielsen benyttet deler av det øremerkede beløpet på å få dekket sitt eget salærkrav.»

Måten Per Danielsen har håndtert saken på, reiser tvil om hans skikkethet som advokat, mener styret, som også kritiserer sønnen Håkon, fordi han ifølge et svarbrev «synes å mene at handlemåten er helt i orden», noe styret mener svekker tilliten til ham.

STYKKER OPP SAKENE

Styret bemerker også at advokatfirmaet, tilsynelatende gjennomgående, «deler

”

Vi vant så å si alt forrige gang vi måtte i rettssak mot Tilsynsrådet for femten år siden, etter da også å ha fått bokettersyns som alle advokater får. Jeg legger til grunn at det samme må skje nå.

opp klientenes saker i flere saker, uten at det alltid synes å være noen god forklaring på hvorfor dette er blitt gjort. Dette har medført uklarhet om de ulike sakenes innhold og hvilket arbeid som er utført i de forskjellige sakene.»

Videre er fakturaene utformet slik at det ikke alltid er mulig å forstå hvilket arbeid som er utført, mener Tilsynsrådets styre.

I desember 2021 skrev Finansavisen om at Tilsynsrådet hadde opprettet en tilsynssak mot advokatfirmaet Danielson. Dette førte til mange henvendelser fra firmaets tidligere klienter.

FRYKTET RETTSLIGE SKRITT

«Felles for henvendelsene er at det gjelder påstander om urettmessig krav om salær og mangelfull informasjon om kostnadene ved å benytte advokat Per Danielsen som advokat. Tilsynsrådet har sjeldent opplevd en liknende pågang av misfornøyde klienter i forbindelse med en pågående tilsynssak, og har ikke hatt ressurser til å undersøke nærmere - eller følge opp samtlige henvendelser. Flere av de som tok kontakt ga samtidig uttrykk for at de ikke ønsket at Per Danielsen skulle vite om kontakten med Tilsynsrådet, da de fryktet at han ville iverksette kostbare rettsprosesser mot dem som følge av denne kontakten», heter det i brevet.

Styret oppsummerer saken slik:

«Forholdene som er omtalt i Ernst & Young AS' bokettersynsrapport 18.03.2022 er samlet sett av en slik karakter at Per Danielsen og Håkon Danielsen må anses uskikket til å drive advokatvirksomhet videre.»

Styret innstiller også på at de to også skal anses uskikket til å yte rettshjelp med hjemmel i domstoloven § 218 annet ledd nr. 1, og pålegger dem å dekke Tilsynsrådets utgifter til revisor i bokettersynet på 154.582 kroner.

– IKKE KONTRADIKTORISK

Per Danielsen kommenterer slik:

— Vi vant så å si alt forrige gang vi måt-

te i rettssak mot Tilsynsrådet for femten år siden, etter da også å ha fått bokettersyns som alle advokater får. Jeg legger til grunn at det samme må skje nå.

— Vi registrerer nemlig at Tilsynsrådet bruker feil saksbehandling. Ingen av våre synspunkter er gjengitt i vedtaket, og ikke saksbehandlet slik skal gjøres etter reglene i Forvaltningsloven. Det er ikke forklart noe sted hvorfor våre innsigelser ikke skal tas til følge. Dette er dermed ikke kontradiktorisk behandling. Det er ensidig behandling med en inhabil saksbehandler i spissen. Da må vedtaket bli galt, men det kan bli bra til slutt.

SIKTET FOR HVITVASKING

Håkon Danielsens bevilling ble suspendert i desember i fjor, og opprettholdt av Oslo tingrett i februar i år.

Ifølge Finansavisen skal politiet ha fått interesse for Håkon Danielsen i forbindelse med at en utenlandsk borger ble siktet for hvitvasking av over fire hundre millioner kroner.

Ifølge siktelsen mot Danielsen skal advokaten ha hjulpet ham med å overføre et større pengebeløp til angivelige kreditorer i utlandet. Danielsen sier dette beløpet er

på 2,6 millioner kroner, men benekter at overføringen er gjort på en ulovlig måte. •

HÅKON DANIELSEN:

– Svært overrasket

– Når det gjelder meg særskilt, kom varselet svært overraskende på meg. Min bevilling er suspendert, og jeg så frem til den videre saksbehandlingen overfor politiet, ikke Tilsynsrådet. Jeg mener at Tilsynsrådet forhåndsdommer meg, sier Håkon Danielsen.

Han sier at Kripos har gitt fra seg saken der han er siktet, og at saken nå ligger hos Øst politidistrikt.

– Jeg er prisgitt politiets etterforskning av politisaken, samtidig som jeg nå må håndtere bevillingssaken parallelt, før den pågående etterforskningen mot meg er ferdigstilt.

Han viser også til at saken mot hans far og ham selv er to helt forskjellige saker.

– I saksbehandlingen er alt blandet sammen. Våre anførsler knyttet til saksbehandlingen vil bli redegjort for overfor Advokatbevillingsnemnden.

ANNONSE

JUS

VI SAMLER OSS!

Hegnar Media er i stadig utvikling, og vi ønsker å styrke oss enda mer inn mot helgen. Det betyr at Finansavisen JUS har blitt flettet inn i Kapital, med alt det gode innholdet. Finansavisens redaksjon er fortsatt ansvarlig for JUS magasinet.

Utgivelser 2022:

7. oktober (27. september)

30. desember (16. desember)

(Materiellfrist i parantes)

Kontakt Caroline Reed Smith-Meyer
+47 900 15 283 // caroline.smith.meyer@hegnar.no

Kapital

Beste bygg på miljø

BAHRs praktbygg på Tjuvholmen er nå miljøsertifisert på toppnivå. Kantine uten rødt kjøtt, sykkeltransport til møter, registrering av matavfall og kraftig kutt i papirforbruket er blant tiltakene.

TEKST OG FOTO: TINIUS SVENDSEN

Vi har jobbet målbevisst og hardt for å redusere vårt klimaavtrykk. Sertifiseringen viser at vi er på veldig god vei, og at vi bidrar med vårt, sier Anne-Sofie Bjørkholt, partner i BAHR.

Ytterst på Tjuvholmen ligger Tjuvholmen Allé 16. Eiendommen eies av KLP eiendom, og leietager

er advokatfirmaet BAHR. Bygget kjennetegnes av sin kurvede form og betydelige takhøyde, og er den første eiendommen i Norge som kan skilte med samtlige BREEAM In-use-sertifikater.

Både selve eiendommen, forvaltningen av den og bruken er nå blitt miljøsertifisert.

TOK INITIATIVET

— BAHR tok i 2018 initiativet til sertifiseringen, og ønsket å være med i det omfattende arbeidet sammen med KLP eiendom, forteller driftssjef Cathrine Stornæs.

Eiendommen, som i 2016 ble kjøpt av KLP for 772 millioner kroner, disponeres av BAHR i sin helhet med en leieavtale som løper ut i 2031. Miljøsam arbeidet mellom eier og leietager bygger på en ambisiøs miljøavtale.

Dette er BREEAM

- BREEAM IN-Use (Building Research Establishment Environmental Assessment Method) brukes blant annet som et internasjonalt sertifiseringssystem.
- Ved å la en revisor verifisere miljøytelsen, kan man oppnå et BREEAM In-Use-sertifikat.
- Sertifiseringene angir hvor klimavennlig et bygg, og bruken av det, er, og deles ut på tre ulike områder: Selve eiendommen, forvaltningen av den, og bruken av den.
- BAHR-bygningen har nå alle tre sertifikater.

— Arbeidet har vært omfattende og har krevd betydelig innsats. Vi har lært masse av KLP underveis. BREEAM er et akademisk verktøy, og byggeier har hjulpet oss med å overføre teori til praksis, sier Bjørkholt.

Men de er på ingen måte er i havn.

— Det legges opp til et kontinuerlig arbeid. Dette er viktig; vi blir motiverte og tvunget inn i en systematikk for å bli mer bærekraftige, forteller hun.

KULTURPROSJEKT

BAHR er stolte over hva firmaet har fått til.

— Det er veldig gøy at bygget vårt er den første eiendommen som har oppnådd alle sertifiseringene. Dette verdsettes av de ansatte; det har rett og slett blitt et kulturprosjekt, forteller Bjørkholt.

— Vi ønsker å bidra så mye som mulig til miljøet. Alle i samfunnet har et ansvar for å bidra til å begrense miljøavtrykket, også vi.

Bærekraft har i økende grad blitt en sentral suksessfaktor for så vel nasjonale som internasjonale virksomheter, og er en viktig del av klientrådgivningen. Bjørkholt mener det er viktig at man selv også er oppriktig engasjert.

— Vi mener det er helt avgjørende å bli oppfattet som en troverdig aktør på området, sier hun.

DROPPET RØDT KJØTT

Firmaet har gjennomført en rekke tiltak for å redusere klimagassutslipp: Avtrykk fra transport, avfall, energiforbruk og mat har blitt utpekt som firmaets primære utslippskilder. Hovedvekten er derfor lagt der.

— De store grepene ligger i de små endringene. Et godt eksempel er kantinedriften. Vi har i dag et stort fokus på varer med lavt karbonavtrykk og lav påvirkning på resten av miljøet. Rødt kjøtt kuttet vi ut for tre år siden; de ansatte har ikke engang lagt merke til det, ivrer Bjørkholt.

— I 2021 ble vi nominert til Matprisen for årets storkjøkken. Prisen går til de som utmerker seg med genuin interesse for bærekraft, forteller driftssjefen.

HAR EGNE SYKLER

Firmaet har dessuten oppfordret alle ansatte til å velge alternativ transport, så vel til og fra, som på jobb.

— Alle bruker sykkel-tilbudet vårt. Hvis jeg skal i et møte i Bjørvika, bruker jeg en av syklene våre. Her på Tjuvholmen er alt innenfor gåavstand. Om vi til nød må ta en taxi, så deler vi denne.

Pandemien la forholdene til rette for videomøter og digitalisering. De par siste årene har selskapet så vidt brukt fly som transportmiddel, og dette vil også være normen fremover.

SPARTE 300 TRÆR

— Advokatfirmaer er storforbrukere av papir. Fra 2018 til 2021 kuttet vi papirforbruket vårt med 75 prosent. Regner du om til trær, har vi spart miljøet for om lag tre hundre stykker, forteller Stornæs.

De trærne som likevel må gå med til papir- og annet klimaforbruk, kompenseres gjennom et samarbeid med aktøren Trefadder, Norges største aktør innenfor karbonfangst, som utligner klimagassutslipp ved å bygge norske klimaskoger.

UNGE OG ENGASJERTE

— Før vi gikk i gang med klimasatsningen merket vi hvor opptatte de yngre ansatte var av miljøet. Det var på mange måter de som «kickstartet» prosessen. De har spilt en betydningsfull rolle, forteller Bjørkholt.

Firmaet har blant annet en miljøgruppe som arrangerer bærekraftige lunsjer og inviterer foredragsholdere. De ansatte bidrar også til firmaets klimaregnskap som samler tall på alt fra forbruk av mat til vannforbruk.

— Arbeidstakere i dag ønsker å jobbe på et sted som har de rette verdiene, og de har en sterk ansvarsfølelse. Vi ser dette, og ønsker at vårt miljøinitiativ skal smitte over på våre samarbeidspartnere og klienter, sier Bjørkholt. •

Sykkeltilbudet er populært, sier Anne Sofie Bjørklund og Cathrine Stornæs.

Fra prosjektstart i 2018 er energibruken i Tjuvholmen Allé 16 blitt redusert med 500.000 kWh. Hittil i år har BAHR spart omtrent 15 prosent på strømregningen, sammenlignet med 2021.

**Et av Norges største utvalg
dresser, skjorter og slips.
Alltid til fornuftige priser, og med
egen skredder har vi kort
leveringstid.**

Besøk oss her:
Tjuvholmen Allé 10
Lysaker Torg 10
Hegdehaugsveien 36C
Mer info på vår nettside
menswear.no

MENSWEAR
TJUVHOLMEN

Steilere fronter mellom advokatene

– Jeg opplever kommunikasjonen mellom advokater som tøffere enn før, og at dette skaper en del frustrasjon hos advokater som opptrer mer rolig og avbalansert, sier Ole Devold i Disiplinærnemnden.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

I forbindelse med Advokatenes fagdager i mai ble årets disiplinærutvalgsmøte avholdt, som samler medlemmer av alle de sju regionale utvalgene. På agendaen sto både samtaler om den nye advokatloven og overgang til nytt disiplinærsystem, i tillegg til en solid gjennomgang av fersk disiplinærpraksis.

Advokat Ole Joakim Devold, som er varamedlem i Disiplinærnemnden, orienterte forsamlingen om statistikk og siste nytt fra nemnden.

En av problemstillingene han tok opp, var tonen og ordbruken i kommunikasjonen mellom advokater.

– Språkbruken blant advokater har definitivt blitt tøffere. Denne tendensen har klart og tydelig utviklet seg i retning steilere fronter i løpet av de siste årene, sa han.

GLEMMER Å TREKKE PUSTEN

Det kan tidvis gå hardt for seg i fysiske rettsmøter, men utviklingen mot en skarpere tone blant advokatene er gjerne enda mer utpreget på det skriftlige planet og i skriv som sendes advokatene imellom, opplever Devold.

– Det er nok enklere å lire av seg skarpe, og i noen tilfeller «trussel»-lignende kommentarer på e-post enn når man står ansikt til ansikt med motparten. Alt skjer så fort: Du kan være provosert eller oppskaket, bruke to minutter på å skrive en e-post til vedkommende, og sende den av gårde med et tastetrykk før du i det hele tatt har rukket å trekke pusten.

– Før i tiden måtte advokatene sette

– Jeg tror man kommer lengst med å holde en sympatisk og profesjonell tone overfor hverandre, sier Ole Devold.

seg ned og skrive brev i slike situasjoner, og da fikk man mye bedre tid til å tenke seg om. Denne tiden til å roe seg ned, tenker man gjerne ikke over verdien av i dag, når alt skal skje så raskt og effektivt.

”

Det er nok enklere å lire av seg skarpe, og i noen tilfeller «trussel»-lignende kommentarer på e-post enn når man står ansikt til ansikt med motparten.

Selv om de fleste er profesjonelle nok til å holde seg til saken, er ikke saklighet nødvendigvis et gode forbeholdt alle advokat-relasjoner, ifølge Devold.

– Innimellom ser man enkelte kjøre knallhardt på flisespikkeri – de hugger virkelig til på ting som i noen tilfeller havner godt på siden av det saken faktisk handler om.

KLIENTENE FORVENTER MER

Noe av årsaken til den skarpere tonen mellom advokatene, kan skyldes endrede forventninger hos klientene, påpeker han.

– Jeg tror kanskje at klienten i større grad forventer at advokaten er tøffere i måten vedkommende prater og kommuniserer med motparten på. Hvis du har en advokat som opptrer sympatisk, rolig og avbalansert, mens motpartens advokat er hard og høyrøstet, tror jeg at klienten fort kan oppfatte sin egen advokat som nokså «tam» og lite engasjert.

– Klientene forventer naturligvis valuta for pengene når advokatsalærene er såpass høye, og da er det lett å føle seg litt snurt hvis man taper en sak der man opplever at ens egen «snille» advokat blir i overkant tannløs i møte med en knallhard og kanskje noe ufin motpart, forklarer Devold.

Selv er han ikke i overkant begeistret for den retoriske utviklingen.

– Jeg tror det er enklere å bane vei for gode løsninger mellom partene dersom man greier å begrense de steile frontene i kommunikasjonen. Den tøffere måten å oppføre seg på gjelder nok særlig for parter i sivile saker. •

Representantskapet er Advokatforeningens øverste organ. Alle kretsledere og faggrupper er representert, og et antall representanter fra hver av kretsene. Det avholdes ett ordinært møte årlig.

DEBATTERTE SAMTYKKELOV:

– Nei er ikke et nei i Norge i dag

– Et samtykke krever ikke skriftlig kontrakt eller en samtykkeapp. Denne type kommentarer er med på å undergrave alvoret i loven.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Det sa Silje Christine Hellesten, advokat i Elden i Haugesund og medlem av Advokatforeningens hovedstyre, i en debatt om samtykke lov på representantskapsmøtet i mai.

Bakgrunnen for debatten er at Justisdepartementet har gitt Straffelovrådet i oppgave å gjennomgå straffelovens kapittel om seksuallovbrudd, blant annet for å vurdere behovet for ny samtykke lovgivning.

Både Sverige, Danmark og Tyskland har innført ulike varianter av en samtykkebasert voldtektdefinisjon. Norge har flere ganger fått kritikk fra internasjonalt hold, blant annet FNs kvinnekomité, for utformingen av bestemmelsene om voldtekt. Det er behov for å vurdere alternativer til dagens regulering av voldtekt, mener Justisdepartementet. Straffelovrådet skal levere sin utredning innen 15. desember i år.

I panelet som debatterte behovet for en ny samtykkebestemmelse satt førsteamanuensis i rettsvitenskap Katrine Holter ved Politihøgskolen, advokat Anne Kroken i Stavangeradvokatene og tidligere nestleder i Forsvarergruppen, og Silje C. Hellesten.

Debatten er preget av enkelte misforståelser og overforenklinger, mente Holter.

– Det er allerede straffbart å ha sex uten samtykke. Dette fanges opp av § 297, som beskriver situasjoner der det ikke foreligger samtykke. Men

– Det er gyldige argumenter på begge sider for å gjøre noe med voldtektstraffebudet, sa Katrine Holter, og advarte mot en for polarisert debatt. Fra v. Silje C. Hellesten, Katrine Holter og Anne Kroken. Foto: Yina Chan

den øvre strafferammen her er bare på ett års fengsel, og handlingen vil foreldes allerede etter to år.

Hun sa at hun er usikker på om politiet anvender denne bestemmelsen i praksis.

KAN TRUES TIL Å SI JA

Det er flere praktiske og lovtekniske problemer knyttet til å innføre en samtykkebestemmelse, mente hun.

– Alle forsøk på å skaffe notoritet rundt samtykkekravet kan gjøre offeret mer utsatt. Hvis vi innfører et krav om aktivt samtykke, for eksempel at personen må si «ja», eller at det må signeres i en app med BankID, så kan man bli truet til å si ja. En slik ordning vil kunne føre til at gjerningspersonen kan skaffe seg samtykke og bruke det.

Et samtykkekrav gir lite veiledning for dommere, mente hun.

– Man forskyver ansvaret fra lovgiver over til domstolskjønnet, noe som skaper vanskelige situasjoner når det gjelder likhet for loven.

Uansett om det er grunner for reform, så bør vi være forsiktige med å ha for sterk lovgivningsoptimisme, fremholdt Holter.

– Lovgivningen kan ikke fikse på den virkelige store utfordringen, som er bevissituasjonen. Vi skal være glade for at vi ikke er overvåket av staten på soverommet. Aktive samtykkeløsninger vil pålegge oss alle å gi samtykke. Dette vil være en

statlig detaljregulering inn i den private sfære som ikke er helt heldig, sa hun.

INGEN HØYESTERETTSPRAKSIS

Silje C. Hellesen mener at det er på høy tid at Norge innfører en samtykkelov.

— Nei er ikke et nei i Norge i dag. Straffeloven mangler en bestemmelse som kriminaliserer seksuell omgang uten samtykke. Det er ikke tilstrekkelig at man ikke har samtykket, har vridd seg unna eller sagt stopp.

At § 297 om samtykke til seksuell handling kan anvendes på seksuell omgang uten samtykke, har ikke vært behandlet av Høyesterett, fremholdt Hellesen.

— Men det finnes noe underrettspraksis som har nedsubsumert bestemmelsen, fordi det ikke finnes noen egnet hjemmel. Dette er i strid med legalitetsprinsippet, som er særlig strengt på strafferettsområdet. Lovens forarbeider gir heller ikke klarsignal for en slik tolkning, sa hun.

MANGE FRYSER TIL

Heller ikke § 294 om grovt uaktsom voldtekt kompenserer for fraværet av et samtykkekrav, ifølge Hellesen.

— Straffebudet forutsetter vold, truende atferd eller handling mot noen som er bevisstløs eller ute av stand til å motsette seg handlingen. Kvinner eller menn som gir klart uttrykk for at man ikke

ønsker seksuell omgang med å riste på hodet, eller ved å fryse til i redsel, har ikke et strafferettslig vern med mindre vilkårene om vold og truende atferd er oppfylt. Når vi vet hvor mange som reagerer med å fryse til, så viser det med all tydelighet hvor uheldig det er at vi ikke har en samtykkelov.

At klanderverdige forhold er vanskelige å bevise, kan ikke være et argument mot en samtykkelov, mente hun.

— Et samtykke krever ikke skriftlig kontrakt eller en samtykkeapp. Denne type kommentarer er med på å undergrave alvoret i loven. Bevisbildet er krevende i straffesaker. Ofte er kun to personer involvert, det er ingen vitner, og ord står mot ord. Det vil det også være ved en samtykkelov.

— Kriminalisering vil ikke påvirke uskyldspresumsjonen, bevisbyrden eller det strenge beviskravet i straffesaker. Forskjellen ved en lovendring vil bli at spørsmålet om det forelå et samtykke, blir en del av bevisvurderingen, sa Hellesen.

— IKKE VEIEN Å GÅ

Anne Kroken, tidligere nestleder i Forsvarergruppen, viste til at 422 av 512 anmeldelser av voldtekt i Sør-Vest politidistrikt i fjor ble henlagt på bevisets stilling.

— Overordnet er mitt mål å sørge for færre seksuelle overgrep. Men mitt klare syn er at lovendring ikke er veien å gå. I den ideelle verden, så kanskje, men i praksis så kommer ikke dette til å funke, sa Kroken.

— For det første er det en bevisutfordring så det holder, og lovtekniske utfordringer. Hvordan skal et slikt krav formuleres i loven? Et samtykke skal forstås som nonverbale tegn, hvor leder dette oss hen? Det er et krav om at lover skal være tydelige og forutsigbare. Hvordan skal denne loven praktiseres? Og hvordan skal påtalemyndigheten klare å føre bevis? Det vil være helt umulig, sa Kroken.

Allerede er saksbehandlingstiden svært lang i voldtektssaker, og det er store lokale og regionale forskjeller, påpekte Kroken.

— En lovendring vil ikke styrke den fornærmedes posisjon. For den fornærmede er det en kjempebelastning å vente på påtaleavgjørelsen. En slik lovendring vil ikke gjøre noe for å bedre statistikken, men vil øke belastningen på den siktede og den som utsettes for overgrep. Det er heller ikke politisk vilje til å bruke ressurser på disse sakene, sa Kroken.

Hellesen påpekte at dette er lovarbeid som er gjort i en rekke europeiske land.

— Jeg mener at ordet «samtykke» har ødelagt debatten. Det er snakk om å få lov, sa hun. •

”

En slik lovendring vil ikke gjøre noe for å bedre statistikken, men vil øke belastningen på den siktede og den som utsettes for overgrep.

§ 297 Seksuell handling uten samtykke

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes den som foretar seksuell handling med noen som ikke har samtykket i det.

§ 294. Grovt uaktsom voldtekt

Grovt uaktsom voldtekt straffes med fengsel inntil 6 år.

Kilde: Straffeloven

— REPRESENTANTSKAPSMØTE —

Representantskapet er Advokatforeningens øverste organ. Alle kretsledere og faggrupper er representert, og et antall representanter fra hver av kretsene. Det avholdes ett ordinært møte årlig.

– Ett av mine prosjekter da jeg ble valgt, var å sørge for å få frem Advokatforeningens synspunkter i media. Det tror jeg vi har klart, sier Jon Wessel-Aas. Her med nyvalgt hovedstyremedlem Else Marie Merckoll.

Wessel-Aas gjenvalgt – og fem nye til hovedstyret

– Det er nesten morsommere å bli gjenvalgt enn å bli valgt, sier han selv.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

På representantskapsmøte i Advokatforeningen den 19.mai ble Jon Wessel-Aas valgt til en ny periode som leder.

– Det er selvsagt en hyggelig tillitserklæring, og når du blir gjenvalgt, så er det fordi du faktisk har gjort noe, mens første gang er valget bygget på en forventning, sier Wessel-Aas.

Han gleder seg til to nye år.

Til hovedstyret i Advokatforeningen ble det valgt fem nye medlemmer. Fire av disse var foreslått av kretsene:

Oslo krets foreslo Else Marie Merckoll, som er tidligere leder av kretsen. Merckoll ble også valgt inn i hovedstyrets

arbeidsutvalg, sammen med leder Wessel-Aas og nestleder Trude Marie Wold.

Trøndelag krets foreslo Karianne Tilsæth Berg. Telemark krets foreslo Bjørn Dyrland, og Romerike krets foreslo Ruth Nying Frøland.

Ettersom det skulle velges to representanter fra Oslo, foreslo valgkomiteen selv Kaare Andreas Shetelig, som er advokat i Wikborg Rein.

– Vi synes det er klokt å få inn et medlem fra ett av de store firmaene, sa Cecilie Tveøy i valgkomiteen.

Til arbeidsutvalget i representantskapet ble Lars Berge Andersen i SANDS valgt. Utvalget består nå av Siri Olstad, Andersen og Frode Sulland (leder). •

– Hvis meddommere skal grafse i seg noen hundre sider med politidokumenter, så er dette veldig ugreit, sa Trygve Staff.

Kritisk til innsyn i politidokumenter

– Lovendringen har en skremmende slagside mot rettssikkerheten til den siktede. – Jeg bobler over av sinne og frustrasjon, sa advokat Trygve Staff.

– Dere må bære over med meg, men dette er aldeles skrekkelig, sa Trygve Staff under posten «Åpen talerstol». Staff er forsvarsadvokat, og leder av Oslo krets.

– Retten skal nå få tilgang til alle politidokumenter under saksforberedelsene, i hovedforhandlingen og under domsskrivingen; alt som ligger der av mistanke-notater og politiavhør. Alt dette skal dommeren kunne innhente på forhånd.

– Det er klart at dette vil farge den rett som skal avgjøre skyldspørsmålet senere. Det er skrekkelig skremmende. I tillegg kommer en rekke byråkratiske ordninger med skriftlige tilsvær, og man får en helt annen dokumentbasert tilnærming til det hele. I hvert fall ser denne forsvaren med stor gru på hvordan dette skal gå fremover. Hvordan skal retten kunne møte med et åpent sinn, spurte Staff.

Han tordnet mot en lovendring som ble vedtatt i statsråd 8. april i år, og som trer i kraft den 1. juli. Lovendringen ble først foreslått av straffeprosesslovutvalget i forslaget til ny straffeprosesslov tilbake i 2016 (NOU 2016: 24) - til sterke protester fra Advokatforeningen. •

Les hele saken på Advokatbladet.no.

Representantskapet stilte opp til fellesfotografering.

55 mill kr i kontingenter

Advokatforeningens regnskap for 2021 viser at den fikk inn 55,6 millioner kroner i kontingent, drøye 8 millioner i forsikringsgebyrer, 3,4 millioner kroner i kursinntekter, 2,7 millioner i annonseinntekter og andre diverse inntekter på 2,1 millioner kroner. Finansinntektene utgjorde 12 millioner kroner. Totalt er inntektsposten på 84,6 millioner kroner.

Foreningen brukte 52,4 millioner kroner på kostnader til foreningens formål, drøye 8 millioner kroner på administrasjon, og 3,1 millioner kroner til foreningsorganer.

Årets aktivitetsresultat endte på 20.995.587 kroner. Foreningens eiendeler utgjør 301,5 millioner kroner, og den kortsiktige gjelden var på 108,5 millioner kroner.

Rettsbistandstilbud til kreftsyke

Advokat Vibeke Five i Kreftforeningen orienterte om et lite kjent rettsbistandstilbud i posten «Åpen talerstol».

– Kreftforeningen har åtti frivillige jurister som bemanner pasientsentre knyttet til sykehus blant annet i Oslo, Bergen, Kristiansand, Bodø og Tromsø. Vi håper også å utvide tilbudet til Hamar og Tønsberg. Sentrene tar imot telefoner, slik at man kan få rettsbistand, uansett hvor man bor, sa Five.

Tilbudet er lite kjent, men det er bra om advokater kjenner til det, sa Five.

Målsettingen med tilbudet er å gi kreftsyke og deres pårørende én bekymring mindre, fortalte hun.

– De frivillige, som er autoriserte som rettsbistandspersoner av Tilsynsrådet, bistår med spørsmål om helserett, trygd, forsikring og pasientskadeerstatning. De gir hjelp til selvhjelp, og veileder og gir også klassisk advokatbistand, sa Five.

Vibeke Five.

Trakasseringsrutiner på plass

Etter høring i kretsene, vedtok representantskapet Advokatforeningens rutiner for forebygging og håndtering av trakassering.

Hovedstyrets forslag som ble fremlagt i fjor, er endret på flere punkter etter innspill fra kretsene i Troms, Midt-Hålogaland, Oslo, Sør-Rogaland, Østfold og Follo, Vestfold og Trøndelag.

Blant annet ble konkretiseringen av eksempler på trakassering strøket. Der det tidligere het at usynliggjøring, latterliggjøring, sårende fleiping og erting og tilbakeholdelse av informasjon var trakasserende oppførsel, er dette nå rundere formulert:

«Med trakassering menes uønskede handlinger, unnlatelser eller ytringer som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende eller ydmykende», heter det i punkt 3.

Innledningsvis i det sju punkt lange dokumentet, heter det at det i Advokatforeningen er nulltoleranse for trakassering i advokatbransjen:

«Det betyr at alle foreningsorganer i Advokatforeningen skal forebygge, håndtere og følge opp trakassering, herunder seksuell trakassering.

Formålet med rutinene er å beskrive hvordan tillitsvalgte og øvrige medlemmer skal opptre, og hvordan Advokatforeningen skal håndtere saker der rutinene ikke følges.»

Slutt dato for inntak av disiplinærsaker

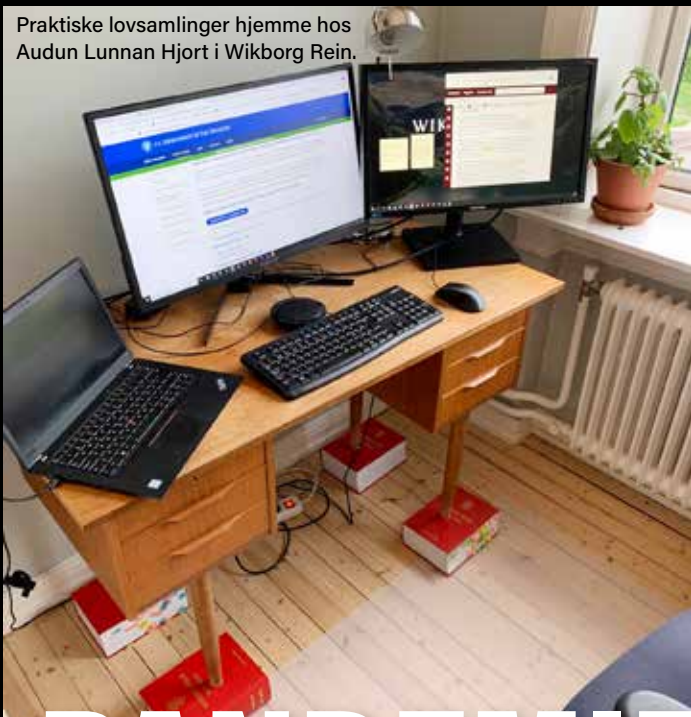
Advokatloven innebærer en omlegging av disiplinærordningen: Advokatforeningens sju regionale disiplinærutvalg og den statlige Disiplinærnemnden skal legges ned, og erstattes av en Advokatnemnd.

For å forhindre at tre organer i en overgangsperiode behandler disiplinærsaker parallelt, har representantskapet besluttet at nye disiplinærklager fra og med 1. januar 2023 ikke skal gå til utvalgene, men rett til Disiplinærnemnden.

Disiplinærutvalgene skal jobbe videre til alle innkomne saker er ferdigbehandlet.

Disiplinærutvalgene behandler om lag fem hundre klager mot advokater årlig.

Praktiske lovsamlinger hjemme hos Audun Lunnan Hjort i Wikborg Rein.

Mette Yvonne Larsen har nordnorsk prakt utenfor stuedøra i Svolvær.

Kine Irgens i Thommessen i klassisk hjemmekontorantrekk.

PANDEMIEN ER OVER

— lenge leve
hjemmekontoret!

- Halvparten av alle arbeidstagere i Norge kan jobbe hjemmefra. Av disse ønsker sju av ti å jobbe hjemmefra en til to dager i uken.
- Ledere er bekymret for lærings- og kompetanseutviklingen.
- Opplevelsen av mening i arbeidet synker for dem som jobber hjemme ukentlig.

TEKST: NINA SCHMIDT OG KARI HEGSTAD

Dette kommer frem i en kartlegging av omfanget og konsekvenser av hjemmearbeid, gjort av Arbeidsforskningsinstituttet AFI på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

«Det er et stort behov for forskning på langtidseffektene av hjemmekontor for produktivitet, innovasjon og ansattes helse og velferd», konkluderer studien «Hjemme – Borte – Uavgjort», som ble publisert i april i år.

Den tvungne hjemmekontortilværelsen er endelig over, men den ga folk en smak på fleksibilitet som har endret arbeidslivet.

Nå er det en utbredt oppfatning at arbeidsgivere som ikke tilbyr de ansatte mulighet til å jobbe utenfor kontoret, vil tape kampen om de beste hodene, og vil fremstå som lite attraktive.

Men ikke alle elsker hjemmekontor: «Sorry for at du var borte da jeg kom innom. Håper å se deg på kontoret snart».

Det skrev Jacob Rees-Mogg, moderniseringsminister i Storbritannia, på lapper til offentlig ansat-

Hvordan skape PSYKOLOGISK TRYGGHET i hybride team?

TIPS 1 Legg opp til at nyansatte skal være fysisk på kontoret. Psykologisk trygghet på hjemmekontor øker etter at har vært på kontoret fysisk.

TIPS 2 Prøv å samle teamet med jevne mellomrom. Team som er fornøyde, samles minst en gang pr. uke. Team som ikke samles, opplever at de blir splittet mellom de som jobber hjemme og de som jobber fysisk.

TIPS 3 La folk selv organisere når de ønsker å være på kontoret. Sintef's forskning viser at de fleste ønsker å komme seg på kontoret på et tidspunkt, men at det er vanskelig å finne en ordning som passer for alle.

Kilde: Sintef-forsker Anastasiia Tkalic

te medarbeidere som befant seg på hjemmekontoret da han var på besøk, forteller Aftenposten. Lappene skal ha skapt dårlig stemning.

LEDERE BEKYMRET

Små og store arbeidsgivere er inne i en slags prøvingsprosess med nye arbeidstidsmodeller. Å jobbe hjemmefra er blitt den nye normalen, men ikke alle er like begeistret.

Ledere ønsker å være mer på kontoret enn de ansatte, ifølge Arbeidsforskningsinstituttets undersøkelse. Lederne synes det er utfordrende å følge opp og se de ansatte på hjemmekontor, og «frykter at den uformelle og «tause» kunnskapsoverleveringen mellom ansatte skal bli skadelidende ved hjemmekontor».

De opplever å stå i en spagat — for å tiltrekke seg de flinkeste folkene, må de fremstå moderne og fleksible. Samtidig må de bevare et attraktivt og morsomt arbeidsmiljø.

De ansatte i studien, særlig småbarnsforeldrene, opplever fleksibilitet som et veldig stort gode som gjør at de rett og slett får et bedre og mindre stressende liv.

NY FORSKRIFT

Den 1. juli trer den nye hjemmekontorforskriften i kraft. Fra da av skal arbeidsmiljølovens regler om arbeidstid også gjelde på hjemmekontoret. Arbeidsgiver må inngå skriftlige avtaler om hjemmekontor, og kravene til det psykososiale arbeidsmiljøet skal gjelde også innenfor husets fire vegger. Videre skal arbeidstidsbestemmelsene være like på kontoret og hjemme, og Arbeidstilsynet skal kunne føre tilsyn med forskriften.

Tidligere i vår arrangerte forskningsinstituttet Sintef i samarbeid med Storebrand en temadag om den nye, hybride arbeidshverdagen. Der deltok noen av landets fremste forskere på feltet.

— En av hovedgrunnene til at folk ville jobbe hjemme i fjor høst, selv om landet hadde åpnet opp igjen, var ikke korona, men reisevei, bedre

balanse i livet og mer effektiv jobbing hjemme, sa sjefforsker i Sintef, Nils Brede Moe.

Han la frem en undersøkelse gjort av ansatte i Storebrand, SBanken og SpareBank1 Utvikling. Den viste at langt de fleste trivdes godt med å jobbe hjemme, og følte at de hadde fått det bedre.

FREDAG BEST HJEMME

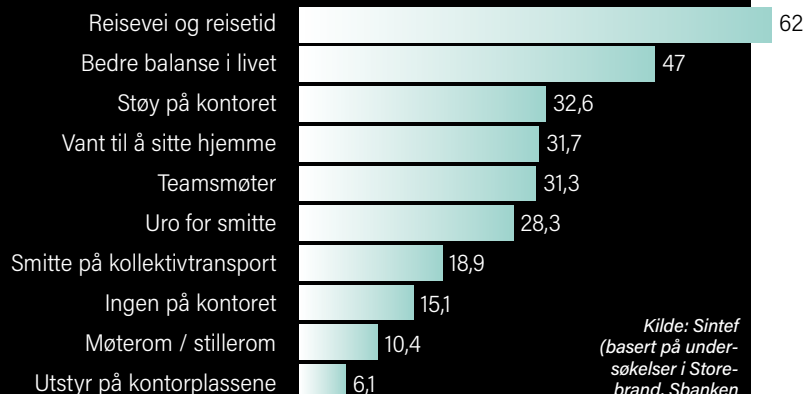
De tre bedriftene hadde også kartlagt hvilke ukedager de ansatte foretrakk å jobbe hjemme. Den mest populære hjemmearbeidsdagen var fredager, etterfulgt av mandager — noe som utgjør både en utfordring og en mulighet, mener Moe.

Muligheten ligger i å gjøre det attraktivt å komme på kontoret, fremholdt han, og viste til Storebrands suksess med «Storebrand-tirsdagen», da det avholdes ulike type arrangementer som gjør dagen spesiell for de ansatte.

I Storebrand er det nettopp på tirsdager at det er flest ansatte fysisk til stede på kontoret. •

Tirsdager var den mest populære kontordagen i Storebrand i oktober i fjor, ifølge sjefforsker Nils Brede Moe i Sintef. Foto: Skjermdump

Hvorfor var ikke folk mer på kontoret i fjor høst?

Kilde: Sintef (basert på undersøkelser i Storebrand, SBanken og SpareBank1 Utvikling)

– Oppdatert, men utdatert

Hjemmekontorforskriften som trer i kraft 1. juli løser ikke problemstillingene som preger den moderne arbeidshverdagen etter pandemien, ifølge Juristforbundet.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

Den reviderte forskriften mangler en rekke nødvendige avklaringer, og har en del begrensninger for hvilke arbeidstakere som omfattes, påpeker advokat Ragnhild Bø Raugland i Juristforbundet.

– Noe av kjernen i forskriften er at hvis du er innenfor rekkevidden av anvendelsesområdet, så skal du ha en egen tilleggsavtale som regulerer bruken av hjemmekontor, sier hun.

– Jeg mener at alle som har mulighet til å jobbe på hjemmekontor burde ha en slik avtale, og ikke bare de som faller innenfor en relativt snever målgruppe, sier hun.

Hun viser til at forskriftens målgruppe bare er de som utfører arbeid i «eget hjem», og at den ikke omfatter «kortvarig eller tilfeldig arbeid». Det står heller ikke definert noe nærmere hva som skal til for at noe faktisk er «kortvarig eller tilfeldig».

JOBBER ANDRE STEDER

– Særlig det at forskriften kun omfatter arbeid i eget hjem, mener jeg er en lite realistisk og praktisk tilnærming til dagens arbeidsliv. Etter pande-

– Forskriften er ikke tilrettelagt for den hybride arbeidshverdagen, sier advokat Ragnhild Bø Raugland.

mien har vi sett at folk ikke bare jobber hjemme i egen bolig, men at stadig flere jobber fra hytta, på kafé, i utlandet, på stranda og i parken. Andre arbeidssteder utenfor kontoret og eget hjem burde derfor med fordel vært omfattet av forskriften.

Forskriften kunne også ha regulert hvordan mulige floker om hjemmekontor kan løses, påpeker hun.

– I praksis ser vi at uenighetene mellom arbeidsgivere og arbeidstakere gjerne er knyttet til mulighetene og grunnlaget for å benytte hjemmekontor, og ofte i hvilket omfang. Forskriften regulerer derimot ikke arbeidsgivers adgang til å pålegge hjemmekontor, eller arbeidstakers ønske om å benytte hjemmekontor som en fast eller sporadisk ordning.

PROBLEM MED YRKESKADER

Forskriften tar heller ikke tak i dekning av utgifter i forbindelse med yrkesskade, påpeker hun.

– Det er et problem at forskriften ikke regulerer skader som skjer på hjemmekontoret, fordi dette etter dagens regelverk ikke anses som yrkesskader. I tillegg vil arbeid til og fra jobb, for eksempel på tog eller buss, falle utenfor regelverket, slik at skader som skjer utenfor arbeidsplassen ikke blir dekket. Mange arbeidstakere forhandler seg frem til avtaler der arbeid på reise er inkludert i arbeidstiden, som en del av en kabal som skal gå opp. Da er det problematisk at dette faller utenfor forskriftens nedslagsfelt.

Det samme gjelder regler om anskaffelse og vedlikehold av kontorutstyr, ifølge Raugland.

– Juristforbundet har gjennomført medlemsundersøkelser som viser at langt færre arbeidsplasser enn man skulle tro har ordninger som løser disse utfordringene. Dette kan føre til forskjellsbehandling av ansatte, fordi det ikke er veiledende regler blant annet for omfanget av hjemmearbeidet, og hvem som får dekket kontorutstyr og lignende. Forskriften legger avgjørelsen om dette til arbeidsgivers styringsrett.

– SKUFFENDE

Heldigvis har departementet skjont at forskriften ikke treffer blink på alle punkter, sier Raugland.

Det har derfor igangsatt undersøkelser som skal kartlegge viktige utviklingstrekk i tiden fremover, men arbeidet skal strekke seg helt frem til 2026.

– Det å vente fire år med kartlegging og evaluering innenfor et område der utviklingen skjer fortere enn noen gang, synes jeg er skuffende. Det er mange konkrete og praktiske utfordringer som faller utenfor regelverket som nå trer i kraft, og når forskriften ikke engang regulerer problemene vi har i dag – hva da om to, tre, fire og fem år? •

”
Det er mange konkrete og praktiske utfordringer som faller utenfor regelverket som nå trer i kraft.

– I advokatselskapet har vi faste kontorplasser, og vi har valgt ikke å redusere på antall plasser. I resten av organisasjonen er det mer vanlig med en «free seating»-policy, forteller HR business advisor Hanne Viktoria Kvalheim (til v.) og advokat Gro Forsdal Helvik.

– Må ikke være redde for å be folk komme på kontoret

Rigide 3+2 eller 4+1-løsninger gir ikke ekte fleksibilitet, mener Deloitte Advokatfirma, som har utviklet seks prinsipper for hybrid arbeid og klare kjøreregler for hybride møter.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Vi ønsker ikke rigide løsninger, eller at alle skal være på kontoret på bestemte ukedager. Vi mener at slike ordninger er dikterende. Vi har lært av våre kolleger ute at dette ikke er fremtiden, sier Gro Forsdal Helvik.

Hun er partner og leder av arbeidsrettsavdelingen i Deloitte Advokatfirma i Oslo.

– Slike forhåndsbestemte løsninger er rett og slett ikke fleksible nok, sier hun.

Advokatbladet møter henne og HR-leder Hanne Viktoria Kvalheim til en samtale om firmaets hybride arbeidsmodell.

– Den er basert på tillit. Hos oss kan de ansatte jobbe hjemmefra så lenge det passer for dem, for teamet og for arbeidsoppgavene, sier Kvalheim.

Firmaet har om lag 250 ansatte advokater rundt om i Norge, og er en del av den globale revisjons- og rådgivningskjempen Deloitte, som har i underkant av 345.000 ansatte i over 150 land.

De ulike enhetene trekker veksler på hverandres erfaringer.

– Vi er litt heldigere stilt enn et lite eller mellomstort advokatfirma, fordi vi er en del av et internasjonalt rådgiv-

»

Store forskjeller

I september 2020 gjennomførte Deloitte en undersøkelse om norske arbeidsgiveres bruk av hjemmekontor. 222 arbeidsgivere deltok. Her er noen av funnene:

4 av 10 arbeidsgivere hadde ikke iverksatt tiltak for å sikre et godt psykososialt arbeidsmiljø for sine ansatte på hjemmekontor.

Førti prosent av arbeidsgiverne hadde ikke kontroll på om arbeidstidsbestemmelsene ble overholdt når de ansatte arbeidet hjemmefra.

Tretti prosent av respondentene hadde ikke implementert tiltak for å sikre konfidensialitet ved bruk av hjemmekontor.

Femti prosent ønsket ikke å etablere hjemmekontor som en permanent ordning.

Resultatene ville ha vært annerledes i dag, mener Gro Forsdal Helvik. Hun forteller at virksomheter de er i kontakt med, er opptatt av disse problemstillingene.

— Vi har det siste året jobbet mye opp mot våre kunder med arbeid-savtaler, datasikkerhet og arbeid over landegrensene, og også med rådgivning om hvilke strukturelle endringer som må gjøres for at en virksomhet skal være en fremtidsrettet arbeidsplass, sier hun.

ningsmiljø som jobber systematisk med det vi kaller «the future of work» og medarbeiderutvikling. Så vi får mye gratis herfra, sier Helvik.

Advokatfirmaet hadde en omfattende intern prosess for å komme frem til de seks prinsippene som er førende for hybrid arbeid i Deloitte, opplyser Kvalheim.

— Vi lagde ulike «personas» for å kartlegge behovet til ulike ansatte: For eksempel leder (50) med stort hus og kontorløsning hjemme, og fullmektig (under 30) som bor i kollektiv. De ulike typene har veldig forskjellige behov. Om man skal ha ekte fleksibilitet, så må systemet være fleksibelt for alle typene.

EFFEKTIVITET IKKE NOK

Hva skjer med organisasjonskulturen når medarbeiderne ikke møtes hele tiden, er et spørsmål advokatfirmaet har vært svært opptatt av.

— Vi startet et prosjekt i fjor høst for å kartlegge hvilken kultur vi har nå, og hva vi ønsker oss for fremtiden. Deloitte er kjent for å ha et veldig godt arbeidsmiljø, og det er kjempeviktig at vi ikke mister det gode vi har, forteller Helvik.

Tilbakemeldingene viser at firmaets absolutte styrke er samholdet.

— Det sies at kultur sitter i veggene, men det stemmer ikke, den sitter mellom menneskene, i møtene mellom folk. Dette er viktig å ivareta. Ja, vi skal være hybride og fleksible, men vi skal også møtes, for det er i møtene at samholdet skapes, og vi skal også møtes på tvers av teamene, og gjøre morsomme ting sammen.

— Hver og én medarbeider er en slags kulturell arkitekt som er med på å skape kulturen og dynamikken. Det holder

ikke bare å være supereffektiv alene, det er ikke det som gjør at virksomheten vår gror. Derfor må hver enkelt ta ansvar for å være en del av et hele, sier de to.

De opplever veldig lite konflikter og utfordringer rundt den hybride modellen, og teller daglig hvor mange som er fysisk til stede.

— Dette gjør vi for å følge med på hvor stor andel av de ansatte som er på kontoret. Og prinsippene skal evalueres årlig, slik at de fortsetter å være gode og nyttige.

”

Deloitte er kjent for å ha et veldig godt arbeidsmiljø, og det er kjempeviktig at vi ikke mister det gode vi har.

KREVENDE LEDELSE

Å være bevisste på fallgruvene er viktig i en tillitsbasert modell, understreker Gro Forsdal Helvik. En slik mulig fallgrube er dårlig ledelse.

— Å lede et team der alle ikke er fysisk til stede, er mer krevende. Lederne må være mer «på»; de må sette av tid til å passe på folkene sine; å følge dem opp og gi mye feedback. Det er veldig lett at folk på hjemmekontor blir litt usynlige.

Forventningsavklaring og kommunikasjon er nøkkelord.

— Begge parter — både leder og medarbeider — må være veldig tydelige. Lederen må ikke være redd for å be medarbeideren om å komme inn til kontoret hvis oppgavene krever det, eller fordi det er bra for det kollegiale og mellommenneskelige miljøet. Lederen må tørre å ta den runden med forventningsavklaring.

— Sammen bygger vi kultur, samhold, lojalitet og tilhørighet. Men det er helt OK å ha hjemmekontor når det passer — eller motsatt; å være på kontoret hele tiden.

Samtidig er det ikke fri flyt.

— Avtaleforholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker gjelder fremdeles, og det går bra å stille krav og forventninger.

– Vi lever av hodene til medarbeiderne våre. At de trives, og føler at de har tillit og fleksibilitet, gjør at vi blir en attraktiv arbeidsgiver, spesielt for mange unge, mener Hanne Viktoria Kvalheim (til h.).

De minner om at prinsipalansvaret og oppfølging av fullmektiger krever tilstedeværelse.

– Også å klare å følge opp det som ligger i ansvaret; blant annet kundemøter og etikk.

HYBRIDE MØTER

I Deloitte har de egne kjøreregler for hvordan hybride møter skal gjennomføres. Disse er nedfelt skriftlig og sendt ut til alle.

– Hos oss oppfordrer vi alltid alle til å åpne sin egen laptop, slik at alle kan se hverandres ansikter. For hvis noen er samlet i et møterom og man bare bruker kameraet i møterommet, så ser de som deltar digitalt bare mange små mennesker langt borte. De får da en annen følelse enn dem som er til stede i rommet. Det ønsker vi ikke; alle skal oppleve at de er inkludert.

Dersom man planlegger et arbeidsmøte for å utvikle noe felles, så skal man ikke ha høy terskel for å be alle om å komme inn, ifølge kjørereglene.

I en hybrid hverdag må ledere ta ansvar for medarbeiderne på en litt annen måte, påpeker Helvik.

– I digitale møter er det ikke alle som snakker høyt og rekker opp hånden. Man må huske på at det ikke bare er dem som sitter der fysisk som er tilgjengelig for de spennende arbeidsoppgavene.

ATTRAKTIV ARBEIDSGIVER

Deloitte har alt å tjene på å ha en fleksibel arbeidshverdag, mener de to.

– Vi lever av hodene til medarbeiderne våre. At de trives, og føler at de har tillit og fleksibilitet, gjør at vi blir en attraktiv arbeidsgiver, spesielt for mange unge, som forventer å kunne bestemme litt selv over sin egen hverdag. Det er en kjempefordel for oss å være en åpen og tillitsbasert organisasjon, fremfor å være en rigid arbeidsgiver, sier Kvalheim. •

Deloitte 6 PRINSIPPER

«I Deloitte har vi en hybrid arbeidsmodell basert på tillit. Vi legger til rette for at medarbeidere har fleksibilitet i sin arbeidshverdag. Hovedregelen er at fleksibilitet i arbeidet skal tilstrebes innenfor rammene av følgende prinsipper:»

KUNDENE FØRST: Vi tilpasser oss kundenes behov og ønsker i hvordan vi jobber.

TEAMETS ARBEID: Teamene blir i fellesskap enige om arbeidsform. Vi tar hensyn til oppgaven som skal løses, samt hverandres behov og ønsker for fleksibilitet.

FLEKSIBILITET UNDER ANSVAR: Vi er alle ansvarlige for å sikre at egen fleksibilitet ikke går ut over prestasjoner og vår måloppnåelse.

ÅPENT KONTOR: Vi skal alltid ha mulighet til å komme på kontoret vi tilhører, men vil måtte være fleksible på hvor vi sitter.

AKTIV LEDELSE: Lederne er tilgjengelige for å gi retning, støtte og utvikle sine team og medarbeidere.

FYSISK TILSTEDEVÆRELSE: Vi ønsker å møtes fysisk for å utvikle gode relasjoner, bygge en sterk Deloitte-kultur og skape innovative løsninger.»

— Å kreve fremmøte fem dager i uken fremstår firkantet

Selv satt han i Sverige på hjemmekontor i drøye halvannet år og jobbet opp mot norske klienter og domstoler. Men YA-toppen liker seg best på kontoret, og tror at firmaer som ikke tilbyr fleksibilitet vil tape på sikt.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Anton Forssten (31) er advokat og partner i Nordia Law i Oslo, og er leder av Yngre Advokater i Oslo og sentralt. Han sitter også som observatør for YA i Advokatforeningens hovedstyre.

Norskutdannede Forssten er svensk, og flyttet i fjor fra Strömstad til Oslo, etter å ha pendlet over svenskegrensen i en årrekke.

— Helt generelt så tror jeg en fleksibel arbeids-

”

Jeg vet om folk som hater smalltalk og mener covid er det beste som har skjedd dem, fordi de slipper å jobbe på kontoret.

hverdag vil ha veldig mye å si for hvor unge advokater ønsker å jobbe. I løpet av pandemien har folk skjønnet at man kan jobbe andre steder enn på kontoret. Selv satt jeg i Sverige og jobbet. Det gikk helt fint, sier Forssten.

Personlig synes han det er lettere å holde fokus på kontoret, og også å skille mellom jobb og fritid.

— På jobb kommer man på en måte inn i en ny sone, og tenker ikke på at man kanskje burde sette i gang en vaskemaskin, slik man gjør hjemme, sier han.

Han er litt skeptisk til full fleksibilitet i advokatbransjen.

— For samholdet og det kollegiale er tilstedeværelse viktig. Det er også mye lettere å stille faglige spørsmål ved kaffemaskinen, eller ved å svinge innom en kollega på kontoret, fremfor å plukke opp telefonen og ringe. Dette er viktige fordeler ved å være på kontoret.

LITE ATTRAKTIVT

Men et firma som ikke gir de ansatte fleksibilitet, vil absolutt ikke være like attraktivt, mener Forssten.

— En arbeidsgiver som krever fremmøte fem dager i uken og er veldig rigid, vil fremstå firkanter og unødvendig vanskelig. Da vil dette kanskje være et tegn på en mer helhetlig, strengere holdning i firmaet.

Som YA-representant er han ikke blitt kontaktet av noen som har hatt lyst til å ha hjemmekontor, men ikke fått lov, eller motsatt.

— Alt fra de minste til de største firmaene har hatt hjemmekontor under pandemien, og veldig mange har fortsatt med det.

MÅ TA HENSYN

Advokater kan ikke jobbe hvor som helst, påpeker han.

— Av hensyn til taushetsplikten må man jobbe et sted der man kan sitte uforstyrret og snakke åpent. Derfor er det ikke greit å sitte på et bibliotek eller på en kafé for visse type oppgaver. Jeg var nylig på ferie i Frankrike, og da satt jeg i hagen der og jobbet. Jeg har også jobbet en del fra Spania, det gikk også fint.

Digitale rettssaker, derimot, er han ikke så glad i.

— Jeg har en del prosedyreoppdrag, og da synes jeg det er mye lettere å være i retten. Da får man et inntrykk også av kroppsspråket, noe som lett glipper i digitale rettsmøter. Dette gjelder også forhandlinger; det er mye lettere å sitte rundt et bord og forhandle, enn å forhandle digitalt.

Han er sikker på at hjemmekontoret er kommet for å bli.

— Men i hvilken utstrekning, gjenstår å se. Mange firmaer ser nå en mulighet til å spare en del penger på å ha mindre kontorlokaler.

En arbeidsgiver som ønsker at folk skal komme til kontoret, må ha noe å lokke med, mener han.

— Kanskje en bra lunsj eller et treningstilbud; noe som gjør reisen dit verdt det. Men alt dette er veldig individuelt. Jeg vet om folk som hater smalltalk og mener covid er det beste som har skjedd dem, fordi de slipper å jobbe på kontoret. Men selv trives jeg i et miljø med mennesker rundt meg. •

– Ikke en generell forventning

MARI ENGER FLOBERGSETER

Leder YA Hedmark krets

Advokat i Advokatfirmaet Consensus på Hamar

— Jeg er positivt innstilt til et hybrid arbeidsliv fordi det er fleksibelt. Det kan være enklere å fordype seg i ting uten de «vanlige» forstyrrelsene man har i hverdagen. Det gir også større frihet at man ikke alltid må være på et fast sted. Det kan gi noen fordeler for mange. Samtidig tror jeg det er sunt både sosialt og faglig å være en del av et miljø på arbeidsplassen.

— Jeg tror mange forventer en viss fleksibilitet ettersom det er mulig å gjøre mye av den samme jobben på andre steder enn kontoret, og mange er kanskje vant til en større frihet etter koronapandemien. Men jeg tror ikke det er en generell forventning blant unge advokater at man kan bestemme selv hvor man vil jobbe til enhver tid. Hvilke forventninger man har henger nok mye sammen med hvilke arbeidssoppgaver man har, og hvilke områder man jobber innenfor.

PANDEMIEN ER OVER

— *lenge leve hjemmekontoret!*

– Forventning blant kunder

BRAGE NORGÅRD

Leder YA Sør-Rogaland krets

Driver firmaet Advokat Brage Nordgård i Sandnes

– Vi er nå tre i vårt firma og er veldig positivt innstilt til et hybrid arbeidsliv. Da vi jobber nesten utelukkende digitalt, er det hovedsakelig kun et spørsmål om å ha gode nok tekniske løsninger for å legge til rette for dette.

– Jeg opplever at unge advokater absolutt har en forventning om at hjemmekontor er mulig. Det er også en økende forventning blant kunder om å ta møter digitalt i stedet for fysisk, slik at behovet for møter på kontoret reduseres. Hjemmekontor sparer også våre ansatte for unødvendig reisetid.

– Dersom arbeidsgiver legger opp til en slik fleksibilitet tror jeg at tillitserklæringen det innebærer vil settes pris på hos ansatte.

– En utfordring for et mindre kontor som mitt, er at det går noe ut over det sosiale og faglige samholdet på kontoret, da dette er mer sårbart i et lite miljø. Vi ønsker derfor ikke at de ansatte kun er på hjemmekontor.

YNGRE ADVOKATER

Her i Stamsund har Viktoria Hauan av og til hjemmekontor. Foto: Privat

– Praktisk å utnytte tiden

VIKTORIA HAUAN

Leder YA i Troms krets

Advokat i Østgård advokatfirma, Tromsø

– Jeg er positiv til et hybrid arbeidsliv, og tenker at hvert firma får finne ut internt i hvor stor grad det skal praktiseres blant de ansatte. Det som helt klart er positivt, er at det gir større fleksibilitet både til hvor og når man jobber, og at man lettere kan kombinere effektive arbeidsdager med at man samtidig kan ta noen dager for eksempel på hytta, reise på langhelg til foreldre eller annen familie, samtidig som man får jobbet.

– Det er også praktisk å kunne utnytte tiden bedre ved at det er lagt til rette for at alt arbeid kan gjøres digitalt. Jeg har selv benyttet meg av de nye lokalene til Advokatforeningen mellom møter mens jeg var på reise i Oslo. Det er nok ikke så aktuelt her i Tromsø, men muligheten for å kunne jobbe hjemmefra noen dager i uken vil sikkert spare mange for mye reisetid.

– Jeg tror unge advokater har en viss forventning om fleksibilitet, og til at man kan tilpasse dagene sine mer etter behov, spesielt for familielivet. Selv bor jeg nært kontoret og liker best å sitte der, men jeg har tatt noen dager på hjemmekontor i fritidshuset i Stamsund i forbindelse med inneklemt dager før en helg, eller den stille uken før påske.

– Ingen tydelige grenser fra før

THOMAS HOFF MYHR

Leder YA Trøndelag krets

Advokatfirmaet Kolbjørnsen Cyvin, Trondheim

– Jeg er positivt innstilt til fleksibilitet, men samtidig har jeg forståelse for at advokatfirmaer kan oppleve det som uforutsigbart, og at det er en risiko for at det kan skape distanse. For mange i advokatbransjen er det fra før av ingen tydelige grenser for hva en selv betrakter som arbeidstid og ens egen fritid.

– Jeg har troen på at det å møtes fysisk i jobbsammenheng generelt sett gir bedre relasjoner til klienter, kolleger og ledelse - og at det kan være positivt for det sosiale arbeidsliv. Det å kunne kombinere fysisk oppmøte og digitale møter om er likevel langt mer aktuelt enn tidligere, og i enkelte tilfeller kan det også være fornuftig for å spare både tid og ressurser.

– Jeg tror at unge advokater som et utgangspunkt ikke forventer at arbeidsgiver gir dem mulighet til selv å velge hvor de skal jobbe, men at muligheten for å kunne gjøre det vil være et gode.

– Kan gi mer kvelds- og helgejobbing

HENRIK SKRIMSTAD

Leder YA Romerike krets

Advokat i Advokatfirmaet Halvorsen & Co, Lillestrøm

– Jeg er veldig positivt innstilt til større fleksibilitet. I 2022 bør det ikke være sånn at man skal møte på kontoret bare for å møte på kontoret. Men det er også enkelte sider ved et hybrid arbeidsliv som kan være problematisk særlig for yngre fullmektiger og advokater.

– Det er åpenbart en stor fordel å kunne legge opp arbeidsdagen ut fra hvilke arbeidsoppgaver man skal utføre og hvilke plikter man har utenfor jobb. Dette gjør at man kan bruke tiden mer effektivt, og unngå reisetid. Man kan få mer tid til å jobbe effektivt og mer tid til fritid. En vinn-vinn-situasjon, gitt at man opprettholder effektiviteten på hjemmekontoret.

– Men det er noen ulemper som arbeidsgivere bør være særlig obs på ovenfor yngre ressurser. En side er det sosiale aspektet ved å møtes og arbeide sammen. En hybrid løsning skaper rom for at noen kan falle utenfor fellesskapet, uten at dette blir lagt merke til.

– Jeg tror også det er en fare for at særlig yngre kan slite med å skille mellom jobb og fritid. Dette kan føre til at fullmektiger og yngre advokater føler et press til å jobbe mer kvelder og helger enn hva som nødvendigvis er sunt og positivt i et lengre perspektiv.

– Men dersom arbeidsgiverne har fokus på oppfølging av de ansatte, det sosiale miljøet og balansen mellom jobb og fritid, så tror jeg et hybrid arbeidsliv er positivt for både arbeidstaker og arbeidsgiver.

– Jeg tror den kommende generasjonen advokater er veldig opptatt av å kunne ha en fleksibilitet i hverdagen. Det vil nok derfor være viktig å ha gode ordninger for dette dersom man skal være en attraktiv arbeidsplass i tiden som kommer.

– Må unngå ny «kvinnefelle»

HELLE CECILIE LINEIKRO

Leder YA Vest-Agder krets

Advokat i Advokatfirma Tofte, Kristiansand

– Jeg er positiv til et hybrid arbeidsliv. Muligheten til å kunne arbeide hvor som helst gir arbeidstakeren stor fleksibilitet. I mange tilfeller vil det også være effektivt å arbeide utenfor kontoret og unngå de forstyrrelser det medfører å være der. Samtidig er det viktig at arbeidsgivere tilrettelegger for å inkludere arbeidstakere som ikke er på kontoret slik at det ikke virker karrierehemmende. Det er også viktig at hybrid arbeidsliv ikke blir en ny «kvinnefelle».

– Jeg tror den nye generasjonen av advokater stiller krav til arbeidsgivere i større grad enn tidligere, blant annet til valg av arbeidssted. Dette gjenspeiles også i at Tilsynsrådet i høst ga nye retningslinjer for kravet om advokatfullmektigers fysiske tilstedeværelse på prinsipalens kontor. Mulighet for hjemmekontor har også vært et viktig tema ved utarbeidelse av forslag til ny veileder for prinsipaler og advokatfullmektiger.

Forventer bevissthet

HÅKON TORGENSEN

Leder YA Midt-Hålogaland krets

Advokat i Advokatfirmaet Wold, Sortland

– Jeg er veldig positiv til et hybrid arbeidsliv. I advokaters hektiske arbeidshverdag er det behov for å kunne tilrettelegge ut fra den enkeltes arbeids- og livssituasjon. Muligheten til å jobbe godt og effektivt også utenfor kontorets fire vegger gjør det lettere å få kabalen til å gå opp for mange, men det er selvsagt viktig å finne en god balanse mellom jobb og fritid selv om man jobber en dag eller to hjemmefra.

– Jeg tror unge advokater forventer at arbeidsgiver er seg bevisst dette behovet for tilpasning i arbeidshverdagen, og at hjemmekontor kan være et av verktøyene for å få til dette.

Mener livskvaliteten øker med fysiske møter

– For fullmektigene er det viktig å få mulighet til å henge rundt advokater og partnere for å kunne lære mest mulig, og vi oppfordrer alle til å komme på kontoret så ofte de kan, sier Maiken Lenes og André Michaelsen i Arntzen de Besche i Trondheim.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

TRONDHEIM:

Her på vårt kontor i Trondheim har vi nok også færre utfordringer med reisevei og tidskabal som argumenter for hjemmekontor-bruk, sier advokat Maiken Lenes.

I likhet med partner og kontorsjef André Michaelsen er hun godt fornøyd med løsningen de har valgt for den nye arbeidshverdagen i kjølvannet av pandemien.

– Vi ønsker at folk i utgangspunktet skal komme på jobb, og vi opplever at dette er det de aller fleste har lyst til selv også. Vi legger selvfølgelig til rette for hjemmekontor for medarbeidere som i perioder eller i spesielle livssituasjoner har behov for det, men vi har foreløpig ikke sett noe behov for å sette en fast struktur med regler for hvordan vi ønsker ha det, forteller Lenes.

Ifølge Michaelsen er de fleste enige om at kontakten man får ansikt til ansikt har en helt spesiell verdi.

– Vi tar nærmest ingen telefonsamtaler lenger, fordi vi opplever at vi er nødt til å se hverandre for å kunne kommunisere ordentlig, og for å kunne oppfatte kroppsspråk og hvordan folk responderer.

– Når åtte timer daglig skal tilbringes på jobb, vil jeg også tørre å påstå at livskvaliteten blir større av å møte hverandre fysisk, legger han til.

KLIENTSTYRT HVERDAG

Dette gjelder ikke bare det kollegiale på kontoret, men også i møte med klientene, understreker Michaelsen.

”
Vi har foreløpig ikke sett noe behov for å sette en fast struktur med regler for hvordan vi ønsker ha det.

MAIKEN LENES

– Når man har kort reisevei og kan bruke flotte lokaler og det sosiale arbeidsmiljøet som trekkplaster, er vår erfaring at de fleste medarbeiderne anser hjemmekontor som en unntaksløsning, sier André Michaelsen og Maiken Lenes.

– Vi sitter ofte nær klientene i krevende situasjoner, med spørsmål og utfordringer som er viktige for dem. Ofte ønsker de å prate ansikt til ansikt med mennesker. Nærhet og tillit går gjerne hånd i hånd når man skal forsøke å løse et problem i fellesskap, sier han.

Han mener det kanskje kan sammenlignes med en konsultasjon hos fastlegen.

– Korte og enkle spørsmål kan man ta på telefon som et supplement til den øvrige oppfølgingen, mens virkelige problemer og bekymringer oftest egner seg best for en fysisk legetime, forklarer han.

Advokatene har i større grad blitt nødt til å innrette seg etter klientenes behov på denne fronten, påpeker Lenes.

– Ofte opplever både klientene og advokatene at saksarbeidet går mer sømløst når alle er på kontoret. Derfor er det viktig for oss å være tilgjengelig for fysiske møter i kjernetiden dersom klientene ønsker det, men samtidig kunne tilby digitale møter hvis det er å foretrekke. Advokatyrket er på mange måter et serviceyrke, så da er det naturlig at mye av arbeidet og måten vi jobber på også er klientstyrt, sier hun.

TI TIMER SPART

Ifølge Lenes er det i tillegg et poeng med fysisk tilstedeværelse for å kunne opprettholde og videreutvikle kulturen på arbeidsplassen.

– Særlig for fullmektigene er det viktig å få mulighet til å henge rundt advokater og partnere for å kunne lære mest mulig og utvikle seg i rollen som advokat. Da hjelper det ikke hvis de unge fullmektigene er de eneste som kommer på kontoret. Mye handler om kultur og om å opprettholde et godt og tett arbeidsmiljø, noe alle i firmaet må være bevisste på, forklarer hun.

Michaelsen tror samtidig at terskelen for å komme på kontoret kan være noe lavere i mindre byer der reiseveien til og fra arbeidsplassen er kortere – selv om man i praksis har mulighet til å velge hjemmekontor hvis man har lyst.

– Det er jo forståelig at folk som jobber for eksempel i Oslo, men er bosatt utenfor byen, vil foretrekke hjemmekontor for å spare reisetid og for å få kabalen på hjemmefronten til å gå opp. Hvis du regner på det, og ser at du sparer over ti timer i uka på å jobbe hjemmefra, så blir det jo helt klart mer attraktivt å droppe reisen inn til kontoret.

– Denne faktoren er nok ikke like fremtredende i Trondheim, fordi avstandene er mye kortere her enn det som typisk er tilfelle for de som bor og jobber i Oslo-området. •

”

Vi tar nærmest ingen telefonsamtaler lenger, fordi vi opplever at vi er nødt til å se hverandre for å kunne kommunisere ordentlig.

ANDRÉ MICHAELSEN

»

— Færre vil akseptere arbeidsgivere som ikke tilrettelegger for det fleksible, samtidig vil nok en del slutte i jobben dersom de blir pålagt bruk av hjemmekontor, sier Tove Selnes.

— Ledelse må skreddersys

— Det er relativt enkelt være leder når alle sitter hjemme eller alle sitter på kontoret.

Den hybride arbeidshverdagen er langt mer krevende å lede.

TEKST: KARI HEGSTAD

**”
Legger man ikke godt nok til rette for hybride løsninger som gir en opplevelse av fleksibilitet, står man i fare for å miste de kloke hodene.**

Det sier jurist og HR-direktør Tove Selnes i Storebrand. Hun er styreleder i HR Norge, og har lang erfaring med ledelse og HR i tech- og finansbransjen.

— Med den teknologiske utviklingen har lederen fått et større handlingsrom. Alt er jo mye enklere når alle gjør likt, men nå skal lederen plutselig sørge for tilrettelegging og oppfølging av ansatte som noen dager er til stede på kontoret, og andre dager kun er tilgjengelig på Teams og telefon.

Evnen til å koordinere teamet og sørge for tilstrekkelig individuell oppfølging er sentrale utfordringer som mange ledere kan slite med, forteller Selnes.

— Individuelle behov, arbeidsplassens behov og samfunnets behov skal tas hensyn til i lederens fysiske og digitale oppfølging av de ansatte. Det må virkelig settes av tid, og man må ta i bruk nyttige

verktøy som kan gjøre det enklere å legge til rette for kontakt og koordinering.

SAVNET SPØRSMÅLENE

Uformell støtte, raske avklaringer og muligheten til å stille enkle spørsmålene ved kaffemaskinen ble savnet aller mest under pandemien, ifølge Selnes.

— For å møte disse behovene kan det for eksempel være gunstig med korte check in-møter på morgenen, i tillegg til at man kan bruke forskjellige chat-funksjoner hyppig gjennom dagen for mer uformell lavterskel-prat.

— Dette er spesielt viktig hvis det er nye personer på teamet, hvis man har startet et nytt prosjekt eller hvis man følger noen i en opplæringsfase. I slike situasjoner vil fysisk tilstedeværelse på kontoret naturligvis være det beste, men hvis det ikke lar seg gjøre er det viktig at man sørger for en tett oppfølging digitalt.

VIKTIGE SENIORER

Når arbeidsgiver åpner for fleksible løsninger, kan det også bli krevende for lederen å lokke de hjemmekontorglade ansatte tilbake til kontoret.

— Et av de største dilemmaene knytter seg typisk til at enkelte erfarne seniorer nå gjerne foretrekker å jobbe hjemmefra. Det er denne gruppen

Tips til ledere

- **Vær kreativ** i din støtte og oppfølging av ansatte. En mulighet er å lage en ordning med «læringskompiser» som bidrar i tillegg.
- Veiledningen bør være **individualisert og skreddersydd**. Lederen må tilpasse seg hver enkelt relasjon.
- **Vis tillit** til medarbeidere på hjemmekontor. Følg opp progresjon og resultater.
- **Vær bevisst** på fordelingen av prosjekter og arbeidsoppgaver, ikke glem de som ikke er fysisk synlige.
- **Unngå likestillingsfellen:** Undersøkelser fra utlandet viser at flere kvinner enn menn velger hjemmekontor. Ha bevissthet rundt delegering av oppgaver.

Kilde: Tove Selnes

som gjennom pandemien rapporterte at de trivdes best på hjemmekontor. De har jobbet lenge i selskapet, har kontroll på egne arbeidsoppgaver og har allerede et etablert nettverk som ikke nødvendigvis må vedlikeholdes ved å være fysisk til stede.

— Disse erfarne ansatte er det avgjørende at man greier å beholde på kontoret, fordi de utgjør viktige brikker i organisasjonskulturen. Men også for organisasjonsutviklingen, i kompetanseutveksling og i opplæringen av de yngre og mer uerfarne er denne gruppens tilstedeværelse viktig.

Å få senioren til å forstå hvilket ansvar de selv har for helheten i organisasjonen, og ikke bare for sine egne arbeidsoppgaver, er en av de viktigste lederoppgavene, forklarer Selnes.

– GJØR KONTORET FRISTENDE

Her blir det hun kaller koordinert fleksibilitet en viktig nøkkel.

— Det har skjedd et kvantesprang i arbeidslivet, og kravet til fleksibilitet er virkelig kommet for å bli. Lederens oppgave dreier seg nå i større grad om å involvere og koordinere ansatte slik at arbeidshverdagen oppleves fleksibel, samtidig som man legger til rette for bygging av kultur og kompetanse i organisasjonen. Fysisk tilstedeværelse er et viktig element for å sikre læring, og for å bygge motivasjon og entusiasme hos de ansatte.

— Hvis man ikke ønsker å ha faste regler for bruk av hjemmekontor, kan det for eksempel være en fordel hvis man på ulike måter forsøker å gjøre det litt mer fristende å være på kontoret. Hos oss arrangerer vi blant annet «Storebrand-tirsdag» hver uke, med få digitale møter og med flere fysiske og tilfeldige møter — både for det sosiale og for faglig kompetanseutvikling, forteller Selnes.

— Legger man ikke godt nok til rette for hybride løsninger som gir en opplevelse av fleksibilitet, står man i fare for å miste de kloke hodene. •

OSLO TINGRETT:

Dommerne må være tilgjengelige på telefon

Ved Norges største domstol har dommerne stor grad av frihet til å avgjøre hvor de skal jobbe, men det er forventet at de er i Oslo tinghus hver mandag og torsdag.

TEKST: NINA SCHMIDT

Oslo tingrett har endret retningslinjene for hjemmekontor i forbindelse med pandemien, sier sorenskriver Yngve Svendsen.

Han forteller at domstolen ikke bruker begrepet «hjemmekontor» i sine retningslinjer, men «alternativt arbeidssted».

— Vi ønsker å tilby en mer fleksibel arbeidshverdag og legge til rette for at egnede arbeidsoppgaver kan utføres andre steder enn på det faste kontorstedet, samtidig som vi ivaretar hensynet til saksavviklingen og en tilstrekkelig bemanning og beredskap. Vi er også opptatt av å ivareta det sosiale og faglige fellesskapet som vi oppnår når vi møtes i tingretten, sier Svendsen.

Oslo tingretts retningslinjer for alternativt arbeidssted skal ivareta disse kryssende hensynene, og skal evalueres når de til høsten har virket i ett år, opplyser han.

Retningslinjene skiller mellom de ulike medarbeidergruppene.

DOMMERE

— De kan velge alternativt arbeidssted med unntak av vakt- og turnusperioder, og når hensynet til beredskapen i avdelingen tilsier tilstedeværelse. Det forventes at dommere er til stede på mandager og torsdager — med visse unntak — for å ivareta hensynet til et levende arbeidsmiljø, kompetanseutvikling og erfaringsutveksling.

DOMMERFULLMEKTIGER

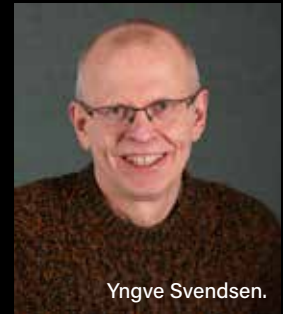
— Dette er medarbeidere i opplæringsstillinger. De kan etter en tid velge å arbeide inntil to dager per uke på alternativt arbeidssted, med unntak av vakt- og turnusperioder, og når hensynet til beredskapen i avdelingen tilsier tilstedeværelse. Også dommerfullmektigene forventes å være til stede på mandager og torsdager — også her med visse unntak — av de samme årsakene som for dommergruppen.

SAKSBEHANDLERE OG ADMINISTRASJON

— Saksbehandlere kan velge å arbeide fra alternativt arbeidssted en til to dager per uke, avhengig av de konkrete arbeidsoppgavene, mens administrativt ansatte kan velge å arbeide fra alternativt arbeidssted opptil to dager per uke, avhengig av de konkrete arbeidsoppgavene. Enkelte medarbeidergrupper, for eksempel innen sikkerhet og IKT, har et større behov for tilstedeværelse enn andre.

TILGJENGELIGE FRA 9 TIL 15

— For samtlige forventes det at de deltar på seksjonsmøter, avdelingssmøter og andre fellesarrangementer. På alternativt arbeidssted skal man være tilgjengelig for kollegaer og brukere mellom klokka 9 og 15, og man skal kunne tilkalles på kort varsel. Hovedarbeidsplassen vil derfor fortsatt være tinghuset for alle medarbeidere, sier Svendsen. •

Yngve Svendsen.

3+2 i Thommessen

I Thommessen kan de ansatte velge å jobbe to dager i uken hjemmefra. I en intern undersøkelse svarte over åtti prosent av de ansatte at de ønsket å benytte seg av muligheten.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Vi teller ikke hvor mange som er på kontoret, men vi ser at fullmektigkorpset vårt stort sett er her hver dag, forteller HR-sjef Anne Therese Bogen i Thommessen.

Firmaet har innført en såkalt 3+2-policy som innebærer at de ansatte om ønskelig kan jobbe andre steder enn på kontoret to valgfrie dager i uken.

— Målet er at man skal være mest mulig på kontoret, men ha fleksibilitet. Hvert team avgjør hvordan de løser dette selv. Interne møteinnkallinger kommer alltid med en teamslenke, slik at alle uansett kan delta og føle seg inkludert. Under pandemien opplevde vi bedre samarbeid på tvers av våre fire kontorer. Digitale møter gjør at vi jobber som ett firma, uavhengighet av kontortilhørighet, sier Bogen.

Thommessen flyttet i august i fjor inn i det splitter nye VIA-bygget i Vika, som omtales som «Norges ræste kontorbygg». Der har de ansatte faste plasser.

— Det er viktig at man sitter sammen med teamet sitt, sier Bogen.

EGEN KAFFEBAR

I byggets 12.etasje ligger firmaets kaffebare, med egen terrasse og panoramautsikt over byen og fjorden. Det er stiftelsen = Kaffe, som fremmer selvhjelp blant rusmisbrukere, som drifter det som er blitt en populær møteplass for de ansatte.

— Både den sosiale og faglige input'en som skjer her på kontoret, gjør at det blir attraktivt å være her. Vi ønsker at folk skal ha lyst til å komme på kontoret.

— Den største gruppen hos oss er fullmektigene. For mange av dem er det nok viktig og riktig å være mye på kontoret i starten, slik at de får etablert gode interne relasjoner og vennskap med kolleger.

KAN LØSE TIDSKLEMMEN

Gruppen som setter mest pris på fleksibiliteten, er nok småbarnsforeldrene, erfarer Bogen.

— Ordningen kan løse noen floker. Om jeg selv hadde hatt en slik mulighet da jeg var småbarnsmor, så tror jeg at pulsen min ville ha vært lavere i perioder, sier Bogen.

— Å ha råderett over egen hverdag, uten at du må spørre og be om lov, betyr mye for mange av våre ansatte, sier hun.

Hun var selv nylig i Spania, og kunne jobbe derfra.

Thommessen kartlegger arbeidsmiljøet i egne puls-undersøkelser flere ganger i året, forteller HR-sjef Anne Therese Bogen, her fra terrassen utenfor Thommessens kaffebare.

— Jeg jobbet litt mer enn halve dager i nesten en hel uke. Dette ga meg muligheten til å være bortreist litt lenger. Personlig liker jeg å være på kontoret hver dag, men av og til er det praktisk med hjemmekontor, sier Bogen.

Fleksibiliteten er et viktig gode som på sikt vil gjøre firmaet mer attraktivt, men kan ha både fordeler og ulemper, påpeker hun.

— Det er for tidlig å si om 3+2-ordningen gir noen negative følger for arbeidsmiljøet, eller om den påvirker onboardingen av nyansatte. Men dette vil vi følge med på, naturligvis.

KAN KREVE OPPMØTE

Hun er ikke redd for at hjemmekontor-ordningen skal skli ut.

— Vi har tillit til våre medarbeidere. Før pandemien skrev folk hjemmekontor med «g», og den gang var det litt suspekt å ta hjemmekontor på en fredag. Men er det én ting våre medarbeidere har bevist under pandemien, så er det at de står på som bare

det. Så det er ingen grunn til at de ikke skal kunne sitte på hjemmekontor nå. Her gjør folk jobben sin. Jeg har til gode å høre om at oppgaver ikke blir gjort fordi man har jobbet hjemmefra, sier Bogen.

Men leder kan kreve at en medarbeider kommer på kontoret, om det er viktig for oppgaven som skal løses, understreker hun.

— Hjemmekontor er et tilbud til de ansatte, men er ikke rettighetsbasert. •

”
Om jeg selv hadde hatt en slik mulighet da jeg var småbarnsmor, så tror jeg at pulsen min ville ha vært lavere i perioder.

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Fast eiendom: Gondolbane på Voss – grunneiere har krav på erstatning

Høyesterett avsa 16. mai 2022 enstemmig dom - **HR-2022-393-A** *Gondolbane* - som gjaldt eiendomsrettens utstrekning oppover. Det var spørsmål om grunneierne under en gondolbane har ekspropriasjonsrettslig vern, slik at de skal være parter i en skjønnsak. Kort om faktum:

På Vossevangen er det etablert en helårlig gondolbane som går fra Voss jernbanestasjon til fjellet Hanguren. Banen går blant annet over et boligområde og over innmark, i en høyde fra 10 meter til 60 meter. Gondolbanen har forringet verdien på eiendommene og skapt ulemper for grunneierne. Grunneierne ønsket erstatning, men kommunen og Voss Gondol AS mente at de ikke hadde partsstatus. Om grunneierne kan være parter i saken om erstatning etter ekspropriasjon, beror på eiendomsrettens utstrekning i luftrommet over eiendommene. Høyesterett kom til at oppføringen av gondolbanen krenker grunneierens eiendomsrett, og at de derfor har krav på erstatning.

Eiendomsrettens grense oppover kan oppsummeres slik (avsnitt 55-57):

«Fastsettelsen av eiendommens utstrekning oppover må foretas på bakgrunn av allmenne formål med eiendomsretten. Det foreligger ikke rettskilder som tilsier at eiendomsrettens ut-

strekning oppover kan fastsettes til en bestemt høyde i meter. Avgjørende blir derfor hvor høyt grunneieren har interesse i å utnytte sin eiendom. Ved denne vurderingen må det ses hen til fremtidig utvikling og muligheter, og gjeldende regulering er ikke avgjørende.

Eiendomsretten strekker seg videre så langt som grunneieren etter en objektiv vurdering har en berettiget og saklig interesse i å nekte aktivitet eller tiltak over egen grunn. I praksis innebærer dette at det ikke kan plasseres permanente innretninger innenfor dette området, uten at det foreligger vedtak om ekspropriasjon eller er inngått avtale med grunneieren.

Grunneieren kan dermed normalt motsette seg føring av ledninger, taubaner mv. opp til vanlig høyde for slike innretninger. Samtidig er det ikke tvilsomt at eiendomsretten oppover har begrensninger. Det er dermed ikke gitt at en taubane som anlegges fra fjelltopp til fjelltopp, over en dyp dal, vil krenke eiendomsretten. Videre kan overflygning som den klare hovedregel skje uten samtykke fra eierne av eiendommene under.»

Dommere: Matheson, Bergsjø, Arntzen, Østensen Berglund, Høgetveit Berg.

Erstatningsrett: G-regulert oppreisningserstatning for voldtekt

Skadeserstatningsloven § 3-5 første ledd gir hjemmel for å fastsette oppreisningserstatning. Normalerstatningen for forsettlig voldtekt til samleie hvor partene er voksne, har vært 150.000 kroner, jf. HR-2011-1016-A avsnitt 19.

Høyesterett kom i enstemmig dom 13. mai 2022 - **HR-2022-980-A** - til at tiden var inne for å oppjustere standarderstatningen for voldtekt til samleie på grunn av endringene i pengeverdien og den økonomiske utviklingen i tiden etter at nivået sist ble fastlagt i 2011. Retten kom til

at det er riktig å knytte standarderstatningen til grunnbeløpet i folketrygden (G). På den måten vil erstatningsnivået følge den økonomiske utviklingen i samfunnet.

Standarderstatningen for voldtekt til samleie av voksne begått av en voksen skal nå utgjøre 2 G på domstidspunktet, noe som ut fra G pr. 1. mai 2021 utgjorde avrundet 210.000 kroner, en liten økning sammenlignet med nivået for 2011-dommen. I saken fastsatte Høyesterett ut fra fornærmedes unge alder (14 år) erstatningen til 240.000 kroner.

Grunnbeløpet er i dag (pr. 1.5.2022) 111.477 kroner, det vil si 2 G utgjør 222.954 kroner. Det må antas at på de tre andre områder det er normert oppreisning (grovt uaktsom voldtekt, grovt uaktsomt drap og forsettlig drap), vil etter hvert normeringsbeløpet knyttes til grunnbeløpet. Normeringsbeløpet er ikke bindende, men det må foreligge særlige grunner for å fravike normalbeløpet.

Dommere: Øie, Normann, Kallerud, Falch, Høgetveit Berg.

Endringslover

(ikke midl. lover som følge av covid-19)

29. APRIL 2022

Finansdepartementet

LOV-2022-04-29-24 om endringer i tolloven (forskriftshjemmel om at loven skal gjelde for Svalbard), § 1-3 nytt fjerde ledd. Det hastet med å få kontroll med varer som føres inn og ut fra Svalbard på bakgrunn av den sikkerhetspolitiske situasjon.

LOV-2022-04-29-25 om endringer i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømutfgifter (forlenget strømstønad). Loven er forlenget til 1. juli 2023.

1. MAI 2022

Finansdepartementet

LOV-2021-12-22-162 om endringer i verdipapirhandeloven (EU-gjenopprettingsprospekt mv.).

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2022-03-25-16 om endringer i utlendingsloven (innhentning av opplysninger fra utdanningsinstitusjoner mv.), *unntatt* endringen i § 84 første ledd, som trådte i kraft 1.6.2022.

LOV-2022-04-29-26 om endringer i grenseloven, utlendingsloven og politiregisterloven (etablering av systemer for inn- og utreise, fremreise og passasjeropplysninger mv.) del I, endringene i utlendingsloven med unntak av ny § 9 a og § 17 første ledd og del II, endringene i politiregisterloven.

1. JUNI 2022

Helse- og omsorgsdepartementet

LOV-2022-05-20-30 om endringer i genteknologiloven (of-fentlighet). Loven har gjennomført åpenhetsforordningen - (EU) 2019/1381 – i norsk rett. Åpenhetsforordningen innebærer en rekke forbedringer av europeisk myndighet for næringsmiddeltrygghets (EFSA) arbeidsmåter og organisering.

Finansdepartementet

LOV-2021-06-18-100 om endringer i finansforetaksloven mv. (kapitalkravs- og krisehåndteringsregler for finansforetak mv.). Endringene i kapitalkrav for bankene gjennomfører EUs såkalte bankpakke (CRR2, CRD5 og BRRD2). Gjennomføringen av bankpakken innebærer blant annet at den såkalte SMB-rabatten utvides. SMB-rabatten reduserer bankenes kapitalkrav for utlån til små og mellomstore bedrifter, og ble innført i Norge ved utgangen av 2019.

1. JULI 2022 (FLERE ENDRINGER VENTES)

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

LOV-2022-04-08-19 om endringer i arbeidsmiljøloven (søksmålsrett for fagforeninger om ulovlig innleie). Fagforeninger som har medlemmer i en virksomhet som har leid inn arbeidstakere fra bemanningsforetak, kan igjen reise søksmål i eget navn om lovligheten av slik innleie, jf. arbeidsmiljøloven §17-1 nytt femte ledd. Femte ledd ble under Solberg-regjeringen opphevet 1. juli 2015.

LOV-2022-03-18-10 om endringer i arbeidsmiljøloven (midlertidig ansettelse). Den generelle adgangen til midlertidig ansettelse i arbeidsmiljøloven § 14-9 andre ledd bokstav f oppheves.

LOV-2021-12-17-146 om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (samleproposisjon høsten 2021), *hele loven i kraft*.

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2022-04-08-21 om endringer i utlendingsloven (om til-

gang til å sammenligne opplysninger i Eurodac sentralregister for rettshåndhevelsesformål). Endringene inkorporerer i norsk rett Eurodac II-forordningen om sammenligning av fingeravtrykksopplysninger for rettshåndhevelsesformål gjennom henvisning i utlendingsloven § 101 første ledd.

I utlendingsloven § 98 andre ledd tas det inn et nytt unntak fra taushetsplikt slik at fingeravtrykksopplysninger for rettsanvendelsesformål etter Eurodac II-forordningen kan oversendes annet land som deltar i Dublin-samarbeidet.

LOV-2022-04-08-22 om endringer i straffeloven mv. (klargjøring av inndragningsregler m.m.). Endringene klargjør og presiserer enkelte av de gjeldende inndragningsreglene, herunder virkeområdet for utvidet inndragning i straffeloven § 68. Videre er det foretatt en presisering av godtrovurdningen for omsetningsserververe i straffeloven § 72 første ledd. Det betones at temaet for aktsomhetsvurderingen er om erververen forstod eller burde ha forstått at det mottatte var utbytte av en eller annen straffbar handling, og at det ikke er nødvendig at erververen kjenner til eller har mistanke om den konkrete straffbare handlingen som har gitt utbyttet.

Det rettes opp en inkurie i skadeserstatningsloven § 3-3, slik at straffeloven § 253 (tvangsekteskap) og § 299 (voldtekt av barn under 14 år) kommer inn i oppregningen av bestemmelser i straffeloven som gir rett til oppreisningserstatning.

LOV-2021-06-18-117 om endringer i straffeprosessloven mv. (aktiv saksstyring). Se Prop. 146 L (2020-2021). Det er gjort en rekke viktige lovendringer i kapittel 21 om forberedelse til hovedforhandling og kapittel 22 om hovedforhandling for tingrett. Disse kapitlene gjelder også ved ankeforhandling ved lagmannsrett, jf. § 327. Her er det kun mulig å nevne noen få av endringene.

Det er i straffeprosessloven tilføyd **ny § 271 a** som på et overordnet plan gir uttrykk for lovens krav til rettens saksstyring og veiledning, jf. også **§ 265 tredje ledd** om oppfordring til forsvarer om å inngi et utvidet tilsvare og **§ 274 b** om pålegg til påtalemyndigheten om skriftlig redegjørelse. Bestemmelsen bygger på tvisteloven §§ 11-5 og 11-6.

Straffeprosessloven **ny § 274** gir generell hjemmel til å holde rettsmøter under saksforberedelsen, for eksempel til behandling av prosessuelle spørsmål. I dag holdes møter under saksforberedelsen oftest som uformelle møter, og den nye bestemmelsen er ikke til hinder for det fortsatt.

Ny § 262 medfører at relevante skriftlige bevis som skal føres, alltid skal oversendes til retten. Og **ny § 274 a** fastsetter at retten prinsipielt har tilgang til alle sakens dokumenter på ethvert trinn av saken, det vil si både under saksforberedelsen, under hovedforhandlingen, under domskonferansen og når dommen skrives.

Paragrafen åpner for at retten kan gis tilgang til utvalgte enkelt dokumenter, for eksempel politiforklaringer fra tiltalte og vitner som er varslet i bevisoppgavene, og som det er aktuelt å lese opp eller bruke til konfrontasjon.

Ny § 274 c gir hjemmel til å oppfordre påtalemyndigheten og forsvareren til å inngi sluttinnlegg.

Ny § 273 bestemmer at avgjørelser om saksbehandlingen un-

Nye lover

der saksforberedelsen, herunder spørsmål om bevisføring og bevisavskjæring, som hovedregel treffes på grunnlag av skriftlig behandling.

Straffeprosessloven § 292 er endret og omredigert, og utvider adgangen til bevisavskjæring. Lagmannsrettens adgang til å bygge på ubestridte deler av tingrettens dom er ikke lenger avhengig av at disse delene blir lest opp eller gjennomgått under ankeforhandlingen, jf. § 331 tredje ledd nytt andre punktum.

LOV-2022-02-18-5 om endringer i forsikringsavtaleloven mv. (forsikringsdistribusjon mv.). EØS-regler som svarer til deler av Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/97 om forsikringsdistribusjon (forsikringsdistribusjonsdirektivet), IDD, gjennomføres i norsk rett. Forsikringsavtaleloven er omstrukturert, og det er nye regler om blant annet erstatning, bevisbyrde og såkalt digitalt førstevalg.

Helse- og omsorgsdepartementet

LOV-2022-05-20-29 om endringer i helsepersonelloven, pasient- og brukerrettighetsloven mv. (administrative reaksjoner, tilsynsmyndighetens saksbehandling av henvendelser om pliktbrudd m.m.).

LOV-2022-04-01-18 om endringer i helsepersonelloven og pasient- og brukerrettighetsloven (regulering av kosmetiske inngrep, injeksjoner og behandling), ny § 4 a om kompetansekrav i helsepersonelloven og ny § 4-5 a om alderskrav i pasient og brukerrettighetsloven.

LOV-2021-06-18-117 om endringer i straffeloven.

Kommunal- og distriktsdepartementet

LOV-2022-05-06-27 om endringer i rettshjelploven og husleieloven (Husleietvistutvalgets geografiske virkeområde, faglig uavhengighet, innhenting av taushetsbelagt informasjon fra Folkeregisteret mv.). Det er blant annet gjort tilpasninger i rettshjelploven og husleieloven etter at Husleietvistutvalget (HTU) fra 1. september 2021 er landsdekkende. I husleieloven § 12-5 andre ledd er HTUs daglige uavhengighet lovfestet, slik at departementet ikke kan instruere HTU i faglige spørsmål.

Finansdepartementet

LOV-2020-03-20-3 om endring i lov om Statens pensjonskasse, **LOV-2020-03-20-4** om endring i lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet, og **LOV-2020-03-20-5** om endring i lov om pensjonsordning for sykepleiere.

8. JULI 2022

Finansdepartementet

LOV-2022-05-23-31 om endringer i finansforetaksloven og verdipapirfondloven (obligasjoner med fortrinnsrett). Loven gjennomfører OMF-direktivet ((EU) 2019/2162) i norsk rett. «Obligasjoner med fortrinnsrett» går ut på at det utstedes obligasjoner der obligasjonseierne har fortrinnsrett til dekning i en sikkerhetsmasse som består av pantesikrede lån som må oppfylle visse kvalitetskrav for å inngå i sikkerhetsmassen. Investorbekyttelsen forbedres.

1. AUGUST 2022

Kunnskapsdepartementet

LOV-2021-06-11-78 om endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator).

1. MAI 2022

Justis- og beredskapsdepartementet

Grenseloven – LOV-2018-04-20-8 om grensetilsyn og grensekontroll av personer, unntatt § 8 første ledd nr. 2. Grenseloven baserer seg fullt ut på eksisterende ansvarsfordeling og organisering av grensekontrollen under politiets ansvar, og på Norges folkerettslige forpliktelser etter blant annet Schengen-samarbeidet og grenseavtalene med Russland, Finland og Sverige. Loven avløste riksgrenseloven av 1950, og skal gi et moderne og mer helhetlig rettslig rammeverk som også omfatter reglene om grensepassering og inn- og utreisekontroll av personer i utlendingsloven. Loven tydeliggjør lovforankringen av den sivile grenseovervåkingen under politiets ansvar, og skal gi et klart og godt fundament for styring, samarbeid og supplerende regler. Det er innført hjemmel for innsamling og bruk av passasjerlisteopplysninger (PNR-opplysninger), jf. § 16 a. Bestemmelsen pålegger luftfartselskaper å utlevere passasjeropplysninger som allerede er lagret som en del av reservasjonen eller innsjekkingsprosessen til en flyreise. Se også NOU 2009: 20 Ny grenselov. Politiets grenseovervåking og inn- og utreisekontroll.

1. JULI 2022

Barne- og familiedepartementet

Åpenhetsloven – LOV-2021-06-18-99 om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter. Femten paragrafer. Formålet med åpenhetsloven er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjonen av varer og tjenester, og å sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

For å oppnå lovens formål, pålegges virksomhetene å utføre aktsomhetsvurderinger for å kunne stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold som virksomhetene enten har forårsaket, bidratt til eller som er direkte knyttet til virksomhetenes forretningsvirksomhet, produkter eller tjenester gjennom leverandørkjeder eller forretningspartnere.

Virksomhetene pålegges å offentliggjøre redegjørelser for aktsomhetsvurderingene sine, og at virksomhetene ved forespørsel fra allmennheten skal gi informasjon om hvordan de arbeider for å håndtere negative konsekvenser på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Loven omfatter større norske virksomheter som tilbyr varer og tjenester i Norge og i utlandet, og større utenlandske virksomheter som tilbyr varer og tjenester i Norge, og som er skattepliktige her. Forbrukertilsynet får ansvar for å føre tilsyn med loven og å gi veiledning til virksomhetene.

Kredittopplysningsloven – LOV-2019-12-20-109 om behandling av opplysninger i kredittopplysningsvirksomhet. Formålet med loven er å legge til rette for et velfungerende kredittopplysningsmarked og ivareta personvern hensyn på dette området. Personopplysningsloven supplerer loven når det gjelder behandling av personopplysninger. Loven erstatter bestemmelser i personopplysningsforskriften samt Datatilsynets konsesjoner gitt til kredittopplysningsforetakene.

Allemannsrett: Kommune kan saksøkes i tvist om allemannsretten

Høyesteretts enstemmige kjennelse i avdeling 10. mai 2022 - **HR-2022-956-A** - slår fast at en kommune kan saksøkes i en tvist om gjelder allmennhetens rett til ferdsel etter friluftsløven. To personer, som hadde beiterett for sau i et utmarksområde, har gått til søksmål mot Nordreisa kommune for å få dom for at det ikke var tillatt med hundekjøring i området. Hundekjøringen skjer i medhold av allemannsretten, jf. friluftsløven § 2.

Saksøkerne gjør gjeldende at hundekjøringen fortrenger utøvelsen av beiterettighetene og dermed går utover de grensene friluftsløven setter for utøvelsen av allemannsretten. Søksmålet ble avvist av tingretten og lagmannsretten, men Høyesterett kom til at søksmålet skulle fremmes.

Tvisteloven § 1-3 andre ledd stiller krav om at saksøkerne må påvise et reelt behov for å få avgjort kravet overfor saksøkte, men her inneholder friluftsløven § 22 en særskilt regulering, i

denne saken se særlig § 22 tredje ledd. Etter denne bestemmelsen kan kommunene «opptre» i søksmål for å «ivareta allmennhetens interesser i alle saker av interesse for friluftslivet». Ordlyden er vid nok til å omfatte adgangen til å «opptre» på begge sider i et søksmål.

Reelle hensyn taler også med styrke for at kommunen kan saksøkes. Allemannsretten gir enhver en rettighet. Muligheten til å få rettsavklaring i en konflikt med allmennheten er dermed avhengig av at grunneierne og bruksrettshavere har en representant å forholde seg til. Høyesterett kom til at kommunen fremstår som en naturlig representant for allmennheten i saker om allmennhetens ferdselsrett. At rettskraftvirkningene er begrenset til sakens parter, gjelder også i andre representative søksmål.

Dommere: Normann, Ringnes, Sæther, Falch, Skoghøy.

Høyesterett: Vedtak om eksklusjon fra Jehovas vitner ikke tilsidesatt

Høyesterett avsa 3. mai 2022 enstemmig dom - **HR-2022-883-A** - som avklarer domstolenes adgang til overprøving av vedtak i et trossamfunn. Bakgrunnen for saken var at en kvinne ble ekskludert fra Jehovas vitner fordi hun etter menighetens syn hadde utvist «porneia», som er et bibelsk uttrykk for seksuell umoral.

Saken gjaldt blant annet gyldigheten av eksklusjonsvedtaket og adgangen til domstolsprøving av vedtaket. Religions- og forsamlingsfriheten er forankret i Grunnloven § 16 første punktum og EMK artikkel 9 (tanke-, samvittighets- og religionsfrihet) og 11 (forsamlings- og foreningsfrihet), som gjelder som norsk lov, jf. menneskerettsloven § 2 nr. 1, jf. § 3. Artikkel 9 og 11 og praksis fra EMD gir samlet en høy grad av beskyttelse for religiøse trossamfunn mot inngrep fra statlig myndigheter, se EMDs storkammerdom 9. juli 2013 (Sindicatul Pastorul cel Bun mot Romania) avsnitt 136 og 137.

Myndighetene kan i liten grad gripe inn i forholdet mellom et trossamfunn og de enkelte medlemmene. Det er opp til trossamfunnet selv å bestemme hvem som skal være medlem, herunder å fatte beslutninger om eksklusjon. Re-

ligionsfriheten gir ikke noen rett til å bli medlem eller til å bli værende som medlem i et bestemt trossamfunn.

Høyesterett kom til at eksklusjonsvedtaket likevel ikke var fullstendig unndratt domstolsprøving. Domstolsprøvingen kan omfatte (1) om grunnleggende krav til forsvarlig saksbehandling er oppfylt, (blant annet forsvarlig opplysning av saken og kontradiksjon), og (2) om et vedtak bygger på et vesentlig uriktig faktum som har hatt betydning for innholdet av vedtaket (avsnitt 74-75). Saken ble derfor ikke avvist fra domstolene.

Etter en konkret vurdering kom Høyesterett til at det ikke var grunnlag for å tilsidesette eksklusjonsvedtaket ut fra hva domstolene kan prøve. Behandlingen av eksklusjonssaken stred ikke mot grunnleggende krav til forsvarlig saksbehandling. Vedtaket bygget heller ikke på et uriktig faktisk grunnlag. Kvinnen krevde oppreisningserstatning på grunn av ytringer som var fremsatt, jf. skadeserstatningsloven § 3-6 a første ledd, men det førte ikke frem.

Dommere: Bergh, Ringnes, Matheson, Kallerud, Skoghøy.

Erstatningsrett: Oppreisningserstatning - seksuallovbrudd mot mindreårige

Det følger av skadeserstatningsloven § 3-5 første setning at det er et grunnvilkår for ansvar at skadevolder har handlet forsettlig eller grovt uaktsomt. Vilkåret omfatter også skadevolderens kunnskap om fornærmedes alder i saker om erstatning for ikke-økonomisk tap ved seksuallovbrudd mot mindreårige, jf. HR-2020-1798-A.

Det er viktig å være oppmerksom på at selv om lav grad av uaktsomhet er tilstrekkelig for straffansvar, jf. straffeloven § 307 om krav til aktsomhet om barnets alder, er det likevel et vilkår at skadevolder har utvist forsett eller grov uaktsomhet om skadelidtes alder for på kunne pålegges å betale oppreisning, jf. HR-2020-1798-A avsnitt 33 og 34 og HR-2022-623-U avsnitt 13. Etter straffeloven § 307 er det tilstrekkelig for domfellelse at gjerningspersonen «på noe punkt kan klandres for sin uvitenhet» om fornærmedes alder.

Barnerett:

Farskapets betydning når det gjelder rettigheter til barnet

Høyesterett avsa 27. april 2022 en prinsipiell dom - **HR-2022-847-A** - som klargjør hvilke rettigheter en tidligere juridisk far har til et barn og farskapets betydning i den forbindelse. Spørsmålet var om en tidligere far til et barn kan kreve del i foreldreansvaret, bosted hos seg og samvær med barnet etter at det er fastslått i rettskraftig dom at han ikke er faren. Høyesterett kom enstemmig til at barneloven ikke gir mannen noen rettigheter overfor barnet, siden han ikke lenger er forelder til barnet i barnelovens forstand, jf. barneloven kapittel 2 (avsnitt 49-57). Men det er viktig å være oppmerksom på at slike rettigheter kan følge av EMK artikkel 8 (avsnitt 60-75). Mannen fikk derfor etter en konkret vurdering samvær med barnet, men ikke del i foreldreansvaret eller at barnet skal bo fast hos ham (avsnitt 76-100).

Saken reiste også spørsmål om norske domstoler hadde jurisdiksjon til å behandle saken, da moren og barnet hadde flyttet til Guatemala.

På dette punkt var det dissens 3-2 i Høyesterett. *Flertallet* (Falch, Sæther, Webster) kom til at norske domstoler fortsatt har jurisdiksjon (domsmyndighet) til å behandle saken (avsnitt 30-48). *Mindretallet* - Steinsvik (avsnitt 105-123) - kom under tvil til at norsk jurisdiksjon i saken var falt bort før lagmannsrettens behandling av saken. Det andre mindretallet - Falkanger (avsnitt 126-140) - kom også til at norsk jurisdiksjon var falt bort. Men i motsetning til dommer Steinsvik bygget han ikke på at en slik løsning kan innfortolkes i barneloven, men på at prinsippet i domstolloven § 34 om fortsatt jurisdiksjon ikke kan gi grunnlag for norsk domsmyndighet.

Strafferett: Bot og subsidiær fengselsstraff

Når det ilegges bot, skal det fastsettes en subsidiær fengselsstraff fra 1 til 120 dager, jf. straffeloven § 55 første ledd første punktum. I praksis har man lagt til grunn at det skal være én dag fengselsstraff pr. 500 kroner i bot, jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) side 452.

Høyesterett har i dom 13. mai 2022 - **HR-2022-981-A** - kommet til at én dag i fengsel bør svare til 1000 kroner, det vil si en fordobling. En bot på 20.000 kroner tilsier følgelig en subsidiær fengselsstraff på 20 dager. Jeg nevner også at ved illeggelse av bot blir varetektsfradraget i den subsidiære fengselsstraffen gitt samtidig med at boten reduseres proporsjonalt, jf. straffeloven § 83 sjette ledd. Er boten 20.000 kroner, og det skal gjøres fradrag for to dager varetekt, blir boten redusert til 18.000 kroner (én dag i fengsel = 1000 kroner).

Strafferett: Mildere reaksjonspraksis ved rusavhengiges befatning med mindre mengder narkotika til egen bruk.

Høyesterett avsa 8. april 2022 tre dommer i saker om straffutmåling for rusavhengiges befatning med narkotika til egen bruk. Dommene innebærer en vesentlig endring i bruken av strafferettslige reaksjoner i saker om rusavhengiges bruk av narkotika samt erverv, besittelse eller oppbevaring av narkotika til egen bruk.

NB! Dommene berører ikke straffenivået for befatning med narkotika som er ment til videresalg.

Bakgrunnen for saken var de lovgiversignalene som kom til uttrykk ved Stortingets behandling av Solberg II-regjeringens forslag om en rusreform. Det var tverrpolitisk enighet om at det er lite hensiktsmessig å straffe tungt rusavhengige for slike overtredelser, selv om flertallet ikke gikk inn for en generell avkriminalisering av befatning med mindre mengder narkotika til egen bruk. De tre sakene Høyesterett behandlet gjaldt ulike mengder narkotika.

Sak HR-2022-731-A (prinsippavgjørelsen) gjaldt utmåling av straff for oppbevaring av fire gram heroin til eget bruk. Domfelte hadde brukt ulovlige rusmidler siden tolvårsalderen og vært avhengig av heroin siden han var tjue år. I denne saken kom Høyesterett til at det var grunnlag for straffutmålingsfravall etter straffeloven § 61. Dette innebærer at det ikke utmåles noen straff, selv om handlingen er ulovlig.

Rusavhengiges erverv, besittelse og oppbevaring av *inntil fem gram* heroin, amfetamin eller kokain til egen bruk, skal heretter i alminnelighet føre til straffutmålingsfravall (avsnitt 70). Dette innebærer at påtalemyndigheten vil reagere med ubetinget påtaleunntatelse i tilsvarende saker, se Riksadvokatens retningslinjer **RA-2022-826** (13.5.2022).

I retningslinjene er det fastsatt veiledende grenser for andre stoffer enn heroin, amfetamin og kokain. En rusavhengigs erverv eller oppbevaring av narkotika til egen bruk som i *beskjeden grad* (inntil det dobbelte av den veiledende grensen) bør lede til en kort ubetinget fengselsstraff. I de to andre sakene - **HR-2022-732-A** og **HR-2022-733-A** - var det på grunn av mengden narkotika ikke grunnlag for straffutmålingsfravall.

Dommere: Bergsjø, Webster, Kallerud, Steinsvik, Skoghøy.

Strafferett: Seksuell omgang med hunder var grovt brudd på dyrevelferdsloven

En mann var domfelt for blant annet seksuell omgang med tre hunder. Hundene var misbrukt ved minst 20 anledninger over en periode på syv år, men uten at de ble skadet. Høyesterett kom i enstemmig dom 8. april 2022 - **HR-2022-737-A** - til at overtredelsen var grov, jf. dyrevelferdsloven § 37 andre ledd. Høyesterett viste blant annet til HR-2016-295-A (Lukas), HR-2019-1645-A (to katter) og HR-2017-1250-A (Leo). Høyesterett mente at fengsel i 75 dager var passende for dette forholdet. Dommen gir retningslinjer for når en overtredelse av dyrevelferdsloven er grov og for straffutmålingen ved seksuell omgang med dyr.

Dommere: Skoghøy, Webster, Kallerud, Bergsjø, Steinsvik.

Barnevernsrett: Fosterforeldre får ikke status som parter i barnevernssak

Høyesteretts enstemmige kjennelse i avdeling 7. april 2022 - **HR-2022-729-A** - gjaldt om fosterforeldre har partsrettigheter ved rettslig behandling av barnevernssak som gjelder opphevelse av vedtak om omsorgsovertagelse og tilbakeføring til biologisk far, jf. barnevernloven § 4-21. Partsstatus vil gi fosterforeldrene viktige prosessuelle rettigheter, som innsyn i sakens dokumenter, rett til å være til stede i rettsmøter med advokat og rett til å anke. Høyesterett kom til at fosterforeldre ikke har partsstatus ved retts-

lig behandling av saker etter tvisteloven kapittel 36 som gjelder opphevelse av omsorgsovertagelse og tilbakeføring av barn til biologiske foreldre. Høyesterett drøftet både partsstatus i relasjon til tvisteloven § 36-3 (avsnitt 45-63) og i relasjon til EMK artikkel 8 (avsnitt 64-85). Høyesterett viste blant annet til at den uttalelsen fosterforeldrene er gitt i § 4-21 første ledd tredje punktum, langt på vei ivaretar det fosterforeldrene ellers ville kunne oppnå gjennom å få partsstatus.

G = 111 477 kroner

Grunnbeløpet i folketrygden (G) har økt fra 106 399 kroner til 111 477 kroner fra 1. mai 2022, noe som tilsvarer 4,77 prosent.

Advokatloven

LOV-2022-05-12-28 om advokater og andre som yter rettslig bistand (advokatloven). Loven gjennomfører en helhetlig regulering av advokaters virksomhet og av adgangen til å yte rettslig bistand for andre enn advokater. Den nye loven er ment å imøtekomme den teknologiske utviklingen og betydningen dette har for juridiske tjenester. Advokatloven fastsetter rammene for advokatenes virksomhet. De nærmere reguleringer vil bli fastsatt i forskrift, og loven vil ikke tre i kraft før ny advokatforskrift er vedtatt. Juristtittelen beskyttes jf. § 67 første ledd. Loven erstatter deler av domstolloven kapittel 11 og gjør ellers endringer i flere lover.

Erstatningsrett: Straffeprosessloven § 448 og foreldelse

Straffeprosessloven § 448 gir andre enn siktede rett til å kreve erstatning som følge av strafforfølgning. Det må legges til grunn at fremsettelse av krav om erstatning etter § 448 følger de ordinære reglene for foreldelse etter foreldelsesloven § 9, jf. LB-2021-171636, som har en grundig drøftelse av spørsmålet.

Konkursrett (I): Dekningsloven § 5-9 og uttrykket «var svak eller ble alvorlig svekket»

Høyesteretts ankeutvalg har i kjennelse 8. april 2021 - **HR-2022-735-U** - slått fast at formuleringen «var svak eller ble alvorlig svekket» i dekningsloven § 5-9 (subjektiv omstøtelse) innebærer at en disposisjon kan bli omstøtt uten at det blir ført bevis for at skyldneren var insolvent på disposisjonstidspunktet eller ble insolvent som følge av disposisjonen. Det kan være tilstrekkelig at disposisjonen skjedde på et tidspunkt da skyldnerens økonomi var inne i en kritisk fase, og at en utvikling i retning av insolvens og konkurs var noe en måtte regne med.

Konkursrett (II): Henleggelse etter straffeprosessloven § 224 første ledd er i seg selv ikke til hinder for ileggelse av konkursskarantene

En sak kan bli henlagt fordi det antas ikke å være rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold, jf. straffeprosessloven § 224 første ledd. Om henleggelse på dette grunnlaget heter det i Riksadvokatens rundskriv RA-2016-3 side 4 at de sentrale elementene ved vurderingen etter § 224 er sannsynligheten for at det er begått et straffbart forhold, forholdsmessigheten mellom forholdets alvor og den nødvendige etterforskningsinnsats og viktigheten av at etterforskningen er saklig begrunnet.

Spørsmålet om henleggelse på dette grunnlaget er til hinder for å ilegge eller opprettholde konkursskarantene, er ikke omhandlet i rettspraksis fra Høyesterett. Men det er ikke grunnlag for å generelt likestille dette henleggingsgrunnlaget med henleggelse på grunn av bevisets stilling, jf. LB-2022-3143. Selv om sannsynligheten for at det er begått et straffbart forhold er et moment ved vurderingen av henleggelse etter § 224, har politiet ikke uttrykkelig tatt standpunkt til om det foreligger skjellig grunn til mistanke. En henleggelse i seg selv er derfor ikke til hinder for at det kan ilegges konkursskarantene.

**Skulle vi tatt
en prat om**

resten
av livet?

Økonomien din blir med deg hele livet. Valg du tar nå, kan få følger langt frem i tid – både på godt og vondt. Kanskje det kan være greit å ha noen å snakke med iblant?

Som medlem i Advokatforeningen får du gode fordeler og en personlig rådgiver i en bank med svært fornøyde kunder. Les om medlemsfordelene dine på handelsbanken.no/advokatforeningen

Handelsbanken

Meget bra om gransking etter aksjelovene

Gransking etter aksjelovene

Forfatter: Jacob S. Bjonnes-Jacobsen
Forlag: Universitetsforlaget 2022
Antall sider: 528
Pris: 899 kroner

Anmeldt av advokat
(H) PER M.
RISTVEDT, Schjødt

Lmer enn hundre år har aksjelovene gitt aksjonærminoriteten et særskilt grunnlag for å få nærmere innsyn i selskapets forhold. Granskingsinstituttet er slik en sentral del av minoritetsvernet. Etter de någjeldende aksjelovene kan en aksjeeier fremsette forslag om gransking av ulike angitte forhold vedrørende selskapet.

Dersom et slikt forslag fremsettes på en generalforsamling, og forslaget får tilslutning av aksjeeiere som har minst en tidel av den aksjekapitalen som er representert, kan enhver aksjeeier innen én måned etter generalforsamlingen kreve at tingretten ved kjennelse beslutter gransking.

Tingretten skal ta til følge et krav om gransking dersom retten finner at det har saklig grunn. Besluttet det gransking, skal kostnadene ved granskningen bæres av selskapet. Dette gjelder selv om granskningen ikke avdekker kritikkverdige forhold av betydning. En gransking kan derfor utgjøre en betydelig økonomisk og administrativ belastning for selskapet, selv om intet kritikkverdig har skjedd.

Utviklingen innen aksjeretten de siste årene har medført økt relevans for granskingsinstituttet.

Det er derfor fortjenestefullt at advokat Jacob S. Bjonnes-Jacobsen har skrevet denne boken. Den omtaler prosessen i en aksjerettslig gransking.

Den drøfter blant annet lovvilkårene, forarbeider, rettspraksis og teori i forbindelse med aksjonærenes initiativ og vedtakelse, rettens saksbehandling og avgjørelse, granskerens undersøkelser samt avslutning av granskningen.

Bokens opplyste siktemål er å gi en samlet og detaljert fremstilling av granskingsreglene til nytte for advokater, domstoler, aksjonærer, styremedlemmer, ledere og andre som berøres av gransking.

Etter å ha lest boken, er det min vurdering at forfatteren i hovedsak lykkes godt med dette. Etter to innledende generelle kapitler av overordnet interesse, behandles generalforsamlingens behandling av forslag om gransking. Av særlig interesse for advokaten følger så kapittel 4 om fremsettelse av begjæring om gransking til retten. ‘

Fra et advokatperspektiv kunne dette kapitlet (i underkant av ti sider) etter min oppfatning gjerne vært mer omfattende. Skal man lykkes med en granskingsbegjæring, må det normalt legges betydelig arbeid i den. Som advokat synes jeg for eksempel at særlig punkt 4.5 om «Innholdet i begjæringen» burde vært mer utviklet.

”

Fra et advokatperspektiv kunne dette kapitlet etter min oppfatning gjerne vært mer omfattende.»

Når det er sagt, foretar forfatteren deretter en meget grundig redegjørelse av rettens behandling av en begjæring om gransking (kapitlet 5 om dette utgjør cirka 150 sider). Fremstillingsteknikken innebærer imidlertid at advokaten bør lese en del i dette kapitlet når det arbeides med begjæringen.

Den neste halvparten av boken omhandler blant annet rettsmidler mot tingrettens avgjørelse, granskerens saks-

behandling og rett til opplysninger og rapporten fra granskningen, før boken avsluttes med et kapittel om virkningene av gransking. Alt dette er godt skrevet.

Slik jeg ser det vil en bok om gransking etter aksjelovene først og fremst rette seg mot advokater og dommere. Som nevnt kan man spørre om boken kunne vært bedre balansert og blant annet hatt en mer omfattende behandling av begjæringen om gransking. Dette er likevel først og fremst nevnt som en refleksjonstanke for en eventuell senere utgave av boken. I mellomtiden utgjør boken til Bjonnes-Jacobsen det første standardverket i Norge om gransking etter aksjelovene, og den gis de beste anbefalinger. •

JUS – Juristenes utdanningsenter

Harvard-topper til Sandefjord

Spennende kurs venter etter sommerdvalen. Et helt spesielt kurs i forhandlinger gjennomføres i august, og har påmeldingsfrist allerede 30. juni.

THE 4-DAY NEGOTIATION WORKSHOP

Verden kommer til Sandefjord; det blir ikke sommerstemning på Harvard Campus, men sensommer i skjæret av lysekroner fra Murano og med mye historie i veggene. Læring, trening og relasjonsbygging i regi av Bob Bordone og Toby Berkman, begge med sitt daglige virke på Harvard Law School. Pedagogikken er basert på «tell - show - do - review», eller på godt norsk; teori, trening og tilbakemelding.

Tid: 23. - 26. august. **Pris:** 39.900 kroner. **Sted:** Sandefjord

VITNEPSYKOLOGI

Hva er troverdigheten til forklaringer som avgis i retten, og hva er de juridiske konsekvensene? Du blir i stand til å forstå metoder og begrensninger ved juridiske relevante bedømmelser og beslutningsoppgaver. Forskningsbasert kurs med mange eksempler fra norsk rett, fra grunnleggende trekk ved menneskers tankegang til uriktige domfellelser i norske rettssaler.

Tid: 5. - 6. september. **Pris:** 950 kroner. **Sted:** JUS Lab, Oslo

MASTERCLASS I COMPLIANCE

Bærekraft integreres i stadig større grad i ulike virksomheters strategi, og hensynet til bærekraft reguleres i større grad. Det er svært ulikt hvordan arbeidet organiseres og følges opp i de enkelte virksomhetene. Vi belyser hva som bør vurderes ved operasjonalisering i virksomheter, og hva som øker mulighetene for å lykkes.

Tid: 8. september. **Pris:** 4250 kroner. **Sted:** JUS Lab, Oslo

DET ÅRLIGE MEDIE- OG MARKEDSRETTSKURSET

Oppdatering og fokus på etiske problemstillinger knyttet til grønnvasking og presseetikk i ærekrenkelsessaker. Hvilke endringer i forbrukervernlovgivningen forventes som følge av Moderniseringsdirektivets inntreden i norsk rett? Og hvorvidt er staten overbeskyttende for en «rimelig oppmerksom og orientert forbruker».

Tid: 14. september. **Pris:** 5400 kroner. **Sted:** Oslo

MASTERCLASS I ARBEIDSRETT

Fokus på ytringer og ytringsfrihet i arbeidsforhold, og på ulike typetilfeller som for eksempel upopulære, skadelige og trakasserende ytringer, og hvor ytringsfriheten står i arbeidsrettslig sammenheng. Kombinasjon av faglige innlegg og gruppeoppgaver.

Tid: 15. september. **Pris:** 4200 kroner.

Sted: JUS Lab, Oslo.

Tidligere
Harvard-professor
Bob Bardone kommer
til Sandefjord.

Forfattere: Halvard Haukeland Fredriksen og Gjermund Mathisen

Forlag: Fagbokforlaget 2022

Antall sider: 513

Pris: 699 kroner

EØS-rett, 4. utgave

«Det er tydelig at vi ikke har lykkes godt nok i vårt forsøk på å bidra til utviklingen av den EØS-rettslige ryggmargsrefleksjonen som alle norske jurister må ha for å unngå at EØS-retten havner i en blindsoner. I denne utgaven har vi forsøkt å ta konsekvensene av dette, blant annet ved å fremheve hovedprinsippene som ligger til grunn for reguleringen av det indre marked, og hvordan det generelt kan være til god hjelp å tenke på EØS som om det var en stat, med Norges som en av nå 30 «delstater».

Vi har også lagt til noen betraktninger om det mye omtalte «handlingsrommet» som EØS-avtalen i ulike sammenhenger overlater til

nasjonal politikk, og den tidvis noe forvirrede diskusjonen om dette handlingsrommet generelt er stort eller lite», skriver forfatterne i forordet.

EU og EØS har også mistet en medlemsstat siden forrige utgave av boken, påpeker de. De EU- og EØS-rettslige sidene ved Brexit som er av prinsipiell interesse for forståelsen av EØS, behandles i boken.

Boken er delt i ti kapitler: EØS-avtalen og EUs indre marked. Den materielle EØS-retten. Institusjonene. Løpende endring av EØS-avtalen. Håndhevelse og kontroll - EØS-rettens voktere. EØS-domstolene. Tolkning av EØS-avtalen. Gjennomføring og gjennomslag - EØS-retten i nasjonal rett. Rettsfølger av brudd på gjennomførte EØS-regler, samt litteraturliste og registre.

Fredriksen arbeider primært med EU- og EØS-rettslige spørsmål som professor ved UiB. Mathisen ledet avdelingen for konkurranserett og statsstøtte i EFTAs overvåkningsorgan ESA i åtte år, og er nå partner i Kvale.

Forfattere: Kristin Bjella, Ingvild Skorve og Anne-Kathrine Flornes

Forlag: Universitetsforlaget 2022

Antall sider: 352

Pris: 899 kroner

Havne- og farvannsloven. Lovkommentar

«Formålet med boken er å gi en oversiktlig fremstilling av gjeldende rett, med vekt på lovtekst, forarbeider og praksis», heter det i forordet. Havne- og farvannsloven trådte i kraft 1. 1.20, og «regulerer havnevirksomhet, forvaltning av

farvann og krav til sikkerhet og fremkommelighet i norske farvann».

«I flere av bestemmelsene er skjæringspunktet mellom økonomisk aktivitet og forvaltningsmyndighet en utfordring, og forfatterne gir brukerne av loven veiledning om dette.»

Bjella er partner i Hjort, mens Skorve og Flornes er henholdsvis utredningsleder og seniorrådgiver i Samferdselsdepartementet. Bjella ledet havne- og farvannslovutvalget som utarbeidet lovproposisjonen som ligger til grunn for den nye havne- og farvannsloven, mens Skorve og Flornes arbeidet i utvalgets sekretariat.

Innkjøperundersøkelse: Thommessen best

Opptil 15. september rangeres som nr. 2 og 3 i årets Prospera-undersøkelse. Slik rangerer kundene hva som er viktigst ved valg av advokatfirma: 1. Advokatens ferdigheter. 2. Spesialistkompetanse. 3. Juridisk rådgivning. 4. Prosjektbemanning. 5. Tilgjengelighet og service. 6. Klientforståelse. 7. Kommersiell forståelse. 8. Prosjektledelse. 9. Personlige kontakter. 10. Store prosjekter. 11. Strategisk sparringspartner. 12. Konkurransedyktig prising. 13. Internasjonal kompetanse. 14. Sterk merkevare. 15. Digitale verktøy og tjenester.

Jon Wessel-Aas og Merete Smith ønsket velkommen.

Foto: Yina Chan

– Bevillingen gir stor frihet

Jon Wessel-Aas åpnet opp om sine tidligere litt opprørske tanker om advokatbransjen da han talte på Advokatforeningens mottagelse for advokater som fikk bevilling i 2021.

TEKST: NINA SCHMIDT FOTO: KARI HEGSTAD

Jeg husker selv da jeg ventet på å få advokatbevillingen, og nå skal jeg være ærlig. Jeg hadde det fint, der jeg jobbet i Advokatfirmaet Schjødt tidlig på nittitallet, men jeg tenkte at når jeg får den lappen der, så er det «fuck you»-lappen til resten av verden. Når arbeidsgiveren din blir litt slitsom, så vet du at nå kan du slå opp et skilt på døra hjemme og drive advokatvirksomhet. Den følelsen gir en stor frihet, sa Wessel-Aas.

– Jeg var litt mer anarkistisk den gang, nå er jeg blitt gammel og kjedelig, la han til.

Han oppfordret de ferske advokatene til å opptre ordentlig overfor kolleger i domstolene.

– Jeg kan ikke understreke nok hvor viktig dette er å gjøre helt fra starten av. Det gjør yrket vårt lettere. Klientene kriger, men advokatene er profesjonelle aktører som skal sørge for gode løsninger.

GLEDE DEG

– Jeg håper dere ønsker å bidra til å ivareta advokatenes tillit og omdømme ved å engasjere dere i Advokatforeningen. Advokatetikk, etterutdanning og rettspolitisk arbeid er viktig, men også vårt kollegiale fellesskap og sosiale arrangementer betyr svært mye. Advokatyrtet kan være ganske ensomt til tider. Og Advokatforeningen er ett av få steder der vi møter kolleger fra hele den fragmenterte og mangeartede bransjen vår.

Sivilombud Hanne Harlem, tidligere justisminister og advokat, ga fire råd til de unge, som hun innrømmet å være litt misunnelig på. Her er de, i kort-versjon:

– Det første er: Gled deg over hvor heldig du er, noe annet vil være en forspilt anledning. Husk at alle gjør tabber, men gå videre. Du har som regel mer å gå på enn du tror.

– Mitt andre råd er at dere ikke gifter dere med tanken om at det er advokater dere skal være. Kanskje er det ikke det du trives best med, eller er best til.

– Det tredje, kanskje mitt viktigste råd: Husk at du ikke bare skal være lojal overfor din klient, men også overfor rettsstaten.

Hennes fjerde og siste råd var for de ferske advokatene å engasjere seg i samfunnsdebatten.

– Jeg skulle ønske flere av dere brukte deres innsikt og kompetanse til å gjøre interessene til enkeltmenneskene eller virksomhetene dere representerer, tydelige. Kjemp også for andre. Delta i debatter, og del kunnskap om hvordan mange ikke får den hjelpen de bør, sa hun. •

Hanne Harlem kom med et lite hjertesukk: – Ikke jobb livet av dere! Her med Anders Ryssdal.

Ditt råd til unge fullmektiger?

Faizan Gulfaraz og Sohbat Arshad
Advokatfirma Shah, Strømmen

- Trekk pusten dypt inn, og stå på. Den første rettssaken er veldig overveldende, og læringskurven er bratt. Men det går bra!
- Jeg har fått veldig god hjelp fra sjefen, sier Gulfaraz, som helst jobber med straff.
- Arshad synes barnerett og barnevernsrett er spennende.
- På dette feltet er det minst juss og mest menneskelige relasjoner. Det liker jeg, sier hun.

Ditt råd til unge fullmektiger?

Morten Skjold Ødegaard
RSM Advokatfirma

- Bruk fullmektigperioden godt, det er en læreperiode. Ikke stress med neste steg for å få bevillingen, men bruk tid på å lære det man skal lære, sier Ødegaard, som jobber med skatt.
- Innenfor mitt område går jeg ikke i retten i det hele tatt, så prøvesakene var det mest utfordrende for meg. Jeg fant frem til sakene selv, via kontakter. Jeg tror det er fornuftig å ha en eller annen form for praktisk erfaring fra retten.
- Han synes skatteområdet er et veldig dynamisk og spennende rettsområde.
- Det hørtes jo tørt og traust ut på studiet, men det er det ikke, og det er enda morsommere å jobbe med. Det er et område som er i stadig endring.

Ditt råd til unge advokater?

Karl Erik Westergren, Kari Brandeggen Blaker og Jennie Elise Bratlie

Fra Advokatfirmaet Strandenæs og Help Forsikring

- Det kan virke litt overveldende, nesten litt håpløst å få oversikt, fordi det er så mye, men stå i det, du kommer til et punkt, der du føler at du mestrer det og styrer mer av prosessen, det skjer veldig plutselig, sier Karl Erik.
- Ikke vær alt for redd med å begynne å ta selvstendige avgjørelser tidlig. Man har fått bevillingen av en grunn, og fordi man sitter med kompetansen, sier Kari.
- Man må tørre å ta sin plass, og ta litt ansvar. Som sjefen min sier; nå har samfunnet ansett deg kompetent til å være advokat, så ta avgjørelser.

Noe du skulle ønske du visste da du var fullmektig?

Tora Kornelia Sandnes, Lisa Vestvatn og Helene Kristiansen

Fra Advokatfirmaet Nova og GjessingReimers

- Bruk god tid på oppgaven, sett deg ordentlig inn i sakene og rettskildene. Du har bedre tid enn du tror, sier Tora. Og ikke nøl med å spørre om hjelp.
- Nøl litt før du setter i gang, sier Lisa.
- Slapp av, det går bra, alle andre er ikke så veldig mye bedre enn deg. Stol på deg selv, sier Helene.

Advokatforeningens hovedstyre var til stede, her representert ved Cecilie Nakstad, nestleder i Forsvarergruppen.

«Metteson er musikken du spiller av når du lener hodet mot ruten i bilen og drømmer at du er med i en musikkvideo», skriver by:Larm.

ADVOKATFEST!

Nærmere fem hundre advokater deltok på den store advokatfesten på det nye utestedet Rebel i Oslo. Nykommeren Metteson bergtok fra scenen, og ble etterfulgt av svingende rytmer fra husorkesteret Hans Orkester.

For første gang siden 2019 var det mulig å arrangere fest under Advokatenes Fagdager, som både i 2020 og 2021 bare ble arrangert digitalt.

Festen var flyttet fra Taket på Steen & Strøm til Rebel, som ligger rett ved de nye lokalene til Advokatforeningen i Tullinkvartalet. •

Festen gikk over flere etasjer. Fra v. Brage Nordgård, Bjarte Aarlie og Stian Osa.

Bilen er fra filmen Back to the future og er en Delorean.

Hans Orkester fikk fart på dansefoten.

Wahid Shah og Faizan Gulfaraz.

«Metteson går ut på scenen som en stjerne. Eier rommet. Beveger seg sensuelt, kler seg som ingen andre, utstråler fullstendig frihet», skrev A-magasinet om artisten.

Konsertene fore-
gikk på scenen i
underetasjen.

God stemning på
dansegulvet.

Husorkesteret Hans Orkester, som ledes av Hans
Aarseth, er blant annet kjent fra TV-programmet
Allsang på grensen, og opptrer med ulike vokalist.

– Binder politikerne i betente saker

Amerikansk høyesterett skal i år avgjøre om retten til abort skal begrenses sterkt. Mange frykter at de ni dommerne vil ta avgjørelser på tvers av folkeviljen. Den norske høyesterettsdommeren Ragnhild Noer mener at måten US Supreme Court griper inn i demokratiske prosesser på, er problematisk.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

Jeg er tilhenger av at kontroversielle politiske spørsmål avgjøres av politikerne, men slik er det ikke i USA, sier høyesterettsdommer Ragnhild Noer.

I forbindelse med behandlingen av en ny abortlov i Mississippi i USA, har delstaten bedt Høyesterett om å avskaffe den føderale ret-

ten til selvbestemt abort. Denne retten ble innført med Roe vs. Wade-dommen i 1973, men nylig har flertallet i Høyesterett gitt uttrykk for at de ønsker å omgjøre den snart femti år gamle dommen.

Dette ble kjent da et domsutkast ble lekket til media i begynnelsen av mai. I utkastet skriver høyesterettsdommer Samuel Alito blant annet at dommen fra 1973 utgjorde en «sjokkerende feil helt fra starten».

Domstolen har i ettertid understreket at utkastet ikke representerer en endelig beslutning som vil endre de føderale abortreglene, men lekkasjen har likevel satt fyr på en hissig abortdebatt både i USA og i en rekke andre land. Amerikansk høyesterett har for alvor fått alles øyne rettet mot seg.

POLITISKE DOMMERUTNEVELSELSE

Det politiske aspektet ved amerikansk høyesterett står i stor kontrast til systemet vi har her hjemme i Norge, påpeker Noer.

– Jeg har ingen anelse om hvilken politisk farge

Første rad fra v. Samuel A. Alito, Jr., Clarence Thomas, justitiarius John G. Roberts, Jr., Stephen G. Breyer og Sonia Sotomayor. Bakre rad fra v. Brett M. Kavanaugh, Elena Kagan, Neil M. Gorsuch og Amy Coney Barrett. Foto: Fred Schilling, Collection of the Supreme Court of the United States

mine dommerkollegaer har, og dette er også helt uten betydning ved utnevningen av nye dommere i Norge. I USA utnevnes derimot høyesterettsdommere etter voldsomme høringer i kongressen, der dommernes rettspolitiske syn spiller en avgjørende rolle, forteller Noer.

Etter at tidligere president Donald Trump innsatte tre konservative høyesterettsdommere i løpet av sin presidentperiode, har den konservative slagsiden i øverste instans blitt tydeligere. I dag er seks av ni dommere utnevnt av republikanske presidenter.

— Er høyesterettsdommerne i realiteten politikere kledd i dommerkapper?

— Jeg reiste til USA i 2017 i forbindelse med studiepermisjonen min, og da hadde jeg et møte med høyesterettsdommer Samuel Alito, som skrev domsutkastet i abortsaken. Han var veldig opptatt av å understreke at dommerne ikke er politikere. De behandler jo mange saker, og i de fleste tilfeller tror jeg nok at det han sier stemmer. I de mer kontroversielle og ideologiske sakene er stemmegivningen likevel tydelig preget av om det er en demokratisk eller en republikansk president som har nominert de forskjellige dommerne, forklarer Noer.

POLITIKERNE MISTER STYRINGEN

Amerikansk høyesterett nøler heller ikke med å ta inn saker som berører store politiske spørsmål, forteller hun.

— Her er det forskjell på norsk og amerikansk høyesterett. I Norge er vi mer varsomme med å

behandle politiske problemstillinger. Selv om vi selvsagt har saker med en politisk dimensjon, holder vi oss til det vi ser på som de juridiske spørsmålene. I USA er kulturen en annen, og de tar ofte standpunkt i saker som krever en drøftelse av svært kontroversielle politiske problemstillinger. Særlig i saker for eksempel om abort, våpenkontroll og religion kan man tydelig se de politiske skillelinjene mellom dommerne.

Denne måten å gripe inn i politikernes handlingsfrihet på, er problematisk, mener Noer.

— Gjennom sin grunnlovstolkning binder amerikansk høyesterett politikerne i det som er kontroversielle og betente saker. Politikerne mister dermed styringen i politiske spørsmål som har betydning for samfunnsutviklingen. Samfunnet endrer seg hele tiden, så det å skulle avsi en dom der man for all fremtid bestemmer gjeldende rett i et politisk spørsmål, mener jeg er problematisk.

Slike spørsmål, som hele tiden er gjenstand for en dynamisk samfunnsdebatt, bør avklares av politiske organer, mener hun.

— Slik blir det mulig å endre reglene i takt med at samfunnet forandrer seg. Når amerikansk høyesterett først har tatt standpunkt, og dette er forankret i konstitusjonen, er det derimot lite man kan gjøre med det i ettertid.

STORE METODISKE KONTRASTER

Hva slags juridisk metode som brukes i amerikansk høyesterett for å komme frem til riktig

”
Det å skulle avsi en dom der man for all fremtid bestemmer gjeldende rett i et politisk spørsmål, mener jeg er problematisk.

»

”
En lang rekke stater har allerede vedtatt lover som gjør at abort blir forbudt i det øyeblikket Roe vs. Wade eventuelt settes til side.

beslutning i konkrete saker, står også i kontrast til den norske rettskildelæren, påpeker Noer.

— I Norge begynner man med lovtekst, før man går videre til forarbeider, rettspraksis og andre rettskilder som kan tenkes å være av rettslig relevans for spørsmålet man drøfter. I USA er det derimot et skarpt skille mellom enkelte konservative dommere som mener at konstitusjonen skal tolkes ved at man spør «hva mente egentlig grunnlovsfedrene om dette?», og de mer liberale dommerne som mener konstitusjonen må tolkes i lys av samfunnsutviklingen og formålet med bestemmelsen.

Den omstridte abortdommen Roe vs. Wade er et eksempel på hvordan Høyesterett i 1973 tolket Grunnloven lenger enn det den konkrete ordlyden isolert sett ga grunnlag for, forklarer Noer.

— Abort var på dette tidspunktet forbudt i mange stater i USA, men Høyesterett kom til at retten til selvbestemt abort var vernet i grunnloven gjennom retten til privatliv. Ut fra vage grunnlovsbestemmelser mente domstolen at kvinnen har rett til å ta abort frem til uke 24, som for øvrig er lengre ut i svangerskapet enn det man tillater her i Norge.

— I domsutkastet som nylig ble lekket skriver høyesterettsdommer Alito at konstitusjonens ordlyd ikke ga grunnlag for å innfortolke en slik rett til abort. Ettersom det heller ikke finnes annen nasjonal lovgivning å hekte denne retten på, må det være opp til hver av statene å bestemme dette selv, mener han.

DEMOKRATENE FRYKTER OPPHEVELSE

Selv om Noer er enig i at datidens grunnlovstolkning var vid, påpeker hun at det er kontroversielt

Retten til å bære våpen

Amerikansk våpenlovgivning har vært gjenstand for heftig debatt denne våren. I juni er det ventet at dommen i den såkalte «våpensaken» – New York State Rifle & Pistol Association Inc. v. Bruen – skal falle. Delstaten New York er klaget inn av våpenforkjempere som fikk avslag på søknad om ubegrenset våpenlisens, men som allerede har lisens til å bære våpen på jakt og skytebane.

De mener den mer restriktive våpenlovgivningen i delstaten er grunnlovsstridig, da det etter dagens lovverk må kunne påvises et særegent behov for å få en slik tillatelse.

Gjennom de muntlige høringene i saken har det kommet frem at flere av høyesterettsdommerne er kritiske til dagens lovgivning, som de mener er i strid med den grunnlovfestede retten til å bære våpen. Konsekvensen av den kommende dommen kan potensielt være at en rekke delstater må gjøre våpenlovgivningen mindre restriktiv. Et slikt utfall vil i så fall være nok et eksempel på en høyesterett som binder politikerne gjennom sine avgjørelser, ifølge Ragnhild Noer.

å oppheve en dom som har vært gjeldende rett i nesten femti år.

— Roe vs. Wade er jo en prejudikatsavgjørelse som har blitt fulgt i flere tiår, og det har kommet dommer og lover som detaljregulerer det som følger av denne dommen. Da er det dramatisk plutselig å skulle sette den til side. En lang rekke stater har allerede vedtatt lover som gjør at abort blir forbudt i det øyeblikket Roe vs. Wade eventuelt settes til side.

Det er forståelig at demokratene er redde for at andre kontroversielle høyesterettsdommer skal lide samme skjebne, sier hun.

— Begrunnelsen i Roe vs. Wade er såpass bred at det er lett å tenke seg at andre avgjørelser som bygger på retten til privatliv vil kunne falle. Noen frykter også at kongressen etter hvert vil gi en ny lov som bestemmer at abort skal gjøres ulovlig i hele USA, fordi retten til abort ikke lenger er vernet av Grunnloven, forklarer Noer.

PEDAGOGISKE DOMSAVSIGELSER

— Finnes det egentlig noe som Norges Høyesterett kan lære av den amerikanske?

— Da jeg tilbragte studiepermisjonen min i USA, syntes jeg måten høyesterett avsa dommer på var ganske interessant. Ved domsavsigelsen kommer alle ni høyesterettsdommerne inn i en sal fullsatt med publikum, og dommeren som har skrevet flertallsvotumet forklarer avgjørelsen og begrunnelsen for den på en enkel og folkelig måte i løpet av noen minutter. Deretter blir lydopptaket av seansen publisert på nettsidene. Det er en veldig pedagogisk måte å gjøre det på, synes jeg, så her kunne det nok vært noe inspirasjon å hente. •

Rettsstat og rettshjelp er hjørnesteener i tillitssamfunnet

Advokatforeningen etablerer nå en rettshjelpstelefon for ukrainske flyktninger, der frivillige medlemmer gir bistand fra eget kontor. Ukrainere har kollektiv beskyttelse i ett år. Det er dermed grunn til å tro at det juridiske akuttbehovet vil rette seg mot temaer som bolig, arbeid, helse, rettigheter og krav overfor kommunal og statlig forvaltning.

Vi står i en helt ekstraordinær og akutt situasjon, med krig i Europa. Krigen retter seg direkte mot verdier som demokrati og rettsstat, verdier vi elsker og knapt kan se for oss et liv uten. Det er et massivt angrep på den europeiske samfunnsmodellen som har drevet kampdyktige ukrainerne til fronten, og familiene deres på flukt. Det er viktig at vi som advokater også bidrar med vår kompetanse i denne situasjonen.

Det beste ville likevel vært om det offentlige kunne gi noe rettshjelp til alle flyktninger som kommer til landet vårt, på samme måte som de får annen hjelp. Men den offentlige rettshjelpsordningen er blitt stadig svakere i vår ellers gode, norske rettsstat.

For få rettsområder dekkes, inntektsgrensene er for lave, stykkeprisregimet er rigid og byråkratisk, og rettshjelpssatsen er for lav - og blir systematisk underregulert. Og selv om advokater yter rettshjelp på frivillig basis både gjennom denne ordningen vi har etablert for ukrainske flyktninger, og gjennom Advokatvakten over 30 steder i landet, er det staten som må ha ansvaret for å bygge opp strukturelle rettshjelpsordninger — ikke gratisarbeidende advokater.

Slik Legeforeningen ikke oppfordrer sine medlemmer til å ta unna offentlige helsekøer gjennom frivillig innsats, bør vi utvise forsiktighet med en lignende løsning på rettshjelpens område.

For oss som opplever hvilken forskjell rettslig veiledning og bistand kan gjøre for den som ikke selv mestrer vårt rettsliggjorte samfunn, er det dypt beklagelsesfullt at myndighetene ikke ser det samme. Likhet for loven er noe langt mer enn ett rettighetsprosjekt. I et rettsliggjort samfunn vil god rettshjelp ha en sterkt utjevne effekt. Ja, jeg ser faktisk rettshjelp som et inkluderingsprosjekt i vår tillitsbaserte kultur, der man kan stole på at den som gjør sin plikt, får sin rett.

De nordiske land er verdensledende i det som gjerne kalles «generalisert tillit». Begreper beskriver den generelle tillit borgerne imellom, tilliten til myndighetene og samfunnsinstitusjonene og tilliten til politikerne.

Tillit er et tema som har fått stor oppmerksomhet fra samfunnsforskere de senere tiår, av flere årsaker.

Delvis har det blitt tydeligere at manglende tillit er farlig, selv i vestlige demokratier. Det var dette vi var vitne til under stormingen av den amerikanske kongressen 6. januar 2021. De siste årene har det også blitt tydeligere hva tillit betyr for myndighetens styringsevne, og for samfunnsøkonomien.

I land med lav tillit ble koronapandemien møtt med konspiratorisk motstand mot vaksiner og smittevernregler. Mens land med høy tillit organiserte dugnad, som man alltid kan diskutere sider av, men vi klarte oss med langt mindre omkostninger for liv, helse og økonomi.

En rekke forskningsprosjekter finner at den kanskje viktigste motoren for å skape generalisert tillit, er en velfungerende rettsstat med gode rettslige institusjoner. Årsakene er mange, men i kjernen ligger opplevelsen av at det ikke lønner seg å være upålitelig og korrupt, og av at myndighetene blir sett i kortene av domstolen

og mediene. Rettsstaten tar seg av dem som ikke er til å stole på, uavhengig av hvor de befinner seg i samfunnshierarkiet.

Og forskningen viser videre at den tilliten som rettsstaten er en sentral forutsetning

for, har store og gode ringvirkninger. Tillit reduserer transaksjonskostnader og øker verdiskapningen på samfunnsnivå. På individnivå bidrar tillit at vi føler at vi har kontroll over egne liv, at vi engasjerer oss i fellesskapet og i samfunnsdebatten, at vi er motivert til å investere i egen utdanning og karriere, og at vi føler trygghet og lykke i hverdagen.

På frivillig basis vil en rekke av Advokatforeningens medlemmer bidra til å vise ukrainske flyktninger at de verdien landet deres kjemper for, er verdt det. En velfungerende rettsstat er en av livets umisligelige kvaliteter. Men selv i velfungerende rettsstater trenger man noen ganger litt hjelp for å finne frem.

MERETE SMITH,
generalsekretær

Merete Smith

BESKYTTELSE AV FORRETNINGSHEMMELIGHETER I DOMSTOLENE

Av ALEXANDER DAAE, senioradvokat i Kvale og EIVIND MIDTGÅRD, studentmedarbeider i Kvale

Etter tvisteloven § 22-10 gjelder det bevisfritak for forretningshemmeligheter. Dersom et bevis er omfattet av denne paragrafen i tvisteloven, forutsetter føring av beviset enten at parten samtykker eller at retten pålegger fremleggelse.

Etter en lovendring i 2021 kan det stilles spørsmål ved om opplysningene som fremgår av beviset har samme beskyttelse ved samtykke som ved pålegg.

Dersom parten samtykker til at beviset føres, følger det av tvisteloven § 22-12 første ledd at retten skal «pålegge de tilstedeværende taushetsplikt, hvis ikke samtykket bestemmer noe annet». Når beviset føres etter pålegg fra retten, følger det av tredje ledd at retten ikke bare skal «pålegge de tilstedeværende taushetsplikt», men også nedlegge «forbud mot bruk av forretningshemmeligheten som kan utledes av beviset».

Siden lovteksten er ulik for de to alternativene, oppstår spørsmålet om pålegg om taushetsplikt i samtykketilfellene er snevrere enn pålegg om taushetsplikt og forbud mot bruk ved pålegg.

Uttrykket taushetsplikt forstås naturlig slik at den som har fått en taushetsbelagt opplysning, plikter å bevare taushet om denne opplysningen overfor andre. I de fleste tilfeller vil dette være nok til at formålet er oppfylt. Den som har behov for en opplysning i en tvist, for eksempel om en teknisk spesifisering, får opplysningen og kan bruke den i tvisten. Noen ytterligere bruk av opplysningen er vanligvis ikke aktuell.

Men det kan - særlig sett i lys av forskjellen mellom første og tredje ledd - argumenteres for at pålegg om taushetsplikt alene ikke hindrer motparten i å benytte opplysningene i sin egen virksomhet, utenfor tvisten. Slik bruk vil klart måtte anses å være omfattet av «forbud mot bruk» i tredje ledd.

For å ta et eksempel hvor forskjellen mellom første og tredje ledd kan bli aktuell:

To parter er i en tvist om en teknisk innretning. Saksøker krever fremlagt teknisk informasjon fra saksøkte. Saksøkte er av den oppfatning at den tekniske informasjonen utgjør en forretningshemmelighet, men er, for å unngå støy rundt dette, villig til å samtykke til å legge frem beviset. Saksøkte er redd for at saksøker vil bruke informasjonen også utenfor tvisten. Saksøkte ønsker derfor at retten avsier en kjennelse som innebærer at sak-

”

«Når vi likevel er i tvil om retten kan ilegge forbud mot bruk i samtykketilfellene, så er det fordi legalitetsprinsippet stiller krav til klar lovhjemmel.»

søker verken kan dele informasjonen med andre eller bruke den i sin egen virksomhet.

Kan retten avsi en kjennelse som pålegger taushetsplikt og forbud mot bruk også der det «kun» gis samtykke?

Tvisteloven § 22-12 tredje ledd om «forbud mot bruk» kom inn gjennom en lovendring i 2021. Lovendringen tok sikte på å gjennomføre EUs forretningshemmelighetsdirektiv. Direktivet pålegger medlemsstatene å sikre at personer som deltar i rettergang forbys å bruke eller formidle forretningshem-

meligheter, så vidt vi kan se uten hensyn til om beviset føres ved samtykke eller etter pålegg.

Vi har ikke funnet noen klare uttalelser i forarbeidene til lovendringen som indikerer at det var meningen at det skulle være noen forskjell. Etter vårt syn vil presumsjonsprinsippet derfor tale for at retten også i samtykketilfellene kan ilegge forbud mot bruk.

Vi mener alminnelige prosessrettslige hensyn taler for samme løsning. For det første er det mye som taler for at et pålegg om taushetsplikt også omfatter en situasjon som den som er beskrevet i eksempelet over.

Videre, og for å sikre sakens opplysning, bør en part kunne være sikker på at forretningshemmeligheten ikke vil bli misbrukt. Dette vil gi parten incentiver til å samtykke til føring av beviset, noe som kan styrke rettens avgjørelsesgrunnlag og sannsynligheten for et materielt sett riktig resultat. Effektivitetshensyn tilsier det samme, da retten - dersom beviset føres med samtykke - ikke trenger å vurdere om beviset skal pålegges ført eller ikke.

Når vi likevel er i tvil om retten kan ilegge forbud mot bruk i samtykketilfellene, så er det fordi legalitetsprinsippet stiller krav til klar lovhjemmel. Når det nå engang er slik at første ledd, til forskjell fra tredje ledd, ikke nevner noe om forbud mot bruk, er det etter vårt syn en risiko for at tvisteloven § 22-12 ikke vil bli ansett for å gi tilstrekkelig klar lovhjemmel for å ilegge forbud mot bruk når beviset føres med samtykke.

Om bruk av opplysningene kan rammes av andre regelsett, går vi ikke nærmere inn på her.

På den bakgrunn ser vi behov for en klargjøring. Frem til det foreligger en slik klargjøring bør advokater som fører saker hvor det er aktuelt å fremlegge bevis som inneholder forretningshemmeligheter, være bevisste på problemstillingen. En mulighet som bør vurderes er at partene inngår en konfidensialitetsavtale som fanger opp dette, i tillegg til rettens kjennelse. •

FORSKJELLSBEHANDLING

Av HANS STENBERG-NILSEN,
pensjonert advokat

Advokatbladet nr. 3/2022 tar advokat Åshild Fløisand, partner i SANDS, oppgjør med ubevisst diskriminering i advokatbransjen. Utgangspunktet er fordomsfulle holdninger til gravide kvinner i vår bransje. Det var på høy tid at denne saken ble satt under kritisk belysning.

Flere artikler følger opp temaet, til dels med eksempler fra større og mindre advokatfirmaer.

Fløisands oppslag viser at noen ting

tar tid. Det er vel nå cirka tretti år siden de høye lyse nærmet seg flertall på juristenes lesesaler. Siden den gang er mange blitt mødre eller kanskje allerede ungdommelige bestemødre.

Eksempelene i Advokatbladet er noe anekdotiske og med adhoc-pregede løsninger. Dette tyder på at man har manglet en gjennomarbeidet praksis. Temaet er vanskelig med sikte på utforming av eventuelle generelle regler. Graviditet, fødsler, babyer og småbarnstell varierer fra det lykkelige til det sårbare og krevende.

Tremannskontorer eller firmaer med eksempelvis førti partnere har nok ulike meninger om permisjon, avlønning, fordeling av sakene og innpassing ved avsluttet fravær.

Det offentlig oppnevnte mangfoldsutvalget vil muligens foreslå regler eller veiledning som kan passe også for advokatbransjen. Likevel bør Advokatforeningen følge opp med et eget lite ut-

valg, hvis det ikke allerede er gjort. Selv om det er vel optimistisk å tro at faste regler på dette området er mulig for en så mangfoldig gruppe som advokatene, vil et kyndig utvalg kunne gi veiledning og innspill med gjennomtenkte tanker - også med omtanke.

Åshild Fløisand fortjener en femmer for at hun fronter saken. Likevel vil jeg nevne som en liten skjønnhetsfeil i oppslaget at hun tar med sitt eget vellykkede tilfelle med bare tre dagers fravær før og etter fødselen. Jeg minner om at for cirka førti år siden ble en av våre mest fremtredende kvinnelige advokater knapt nok omtalt uten at det ble fremhevet at hun var tilbake i jobb på advokatkontoret bare få dager etter fødselen.

En yngre, men allerede vel anskrevet kvinnelig kollega, syntes det ble litt mye av dette med tanke på andre som hadde hatt tyngre opplevelser. Deretter forsvant dette momentet i medias omtale. •

ANNONSE

W · weboppgjør

Weboppgjør kan bistå deg som advokat med eiendomsoppgjør

– en perfekt løsning for deg som er advokat med eller uten eiendomsbevilgning

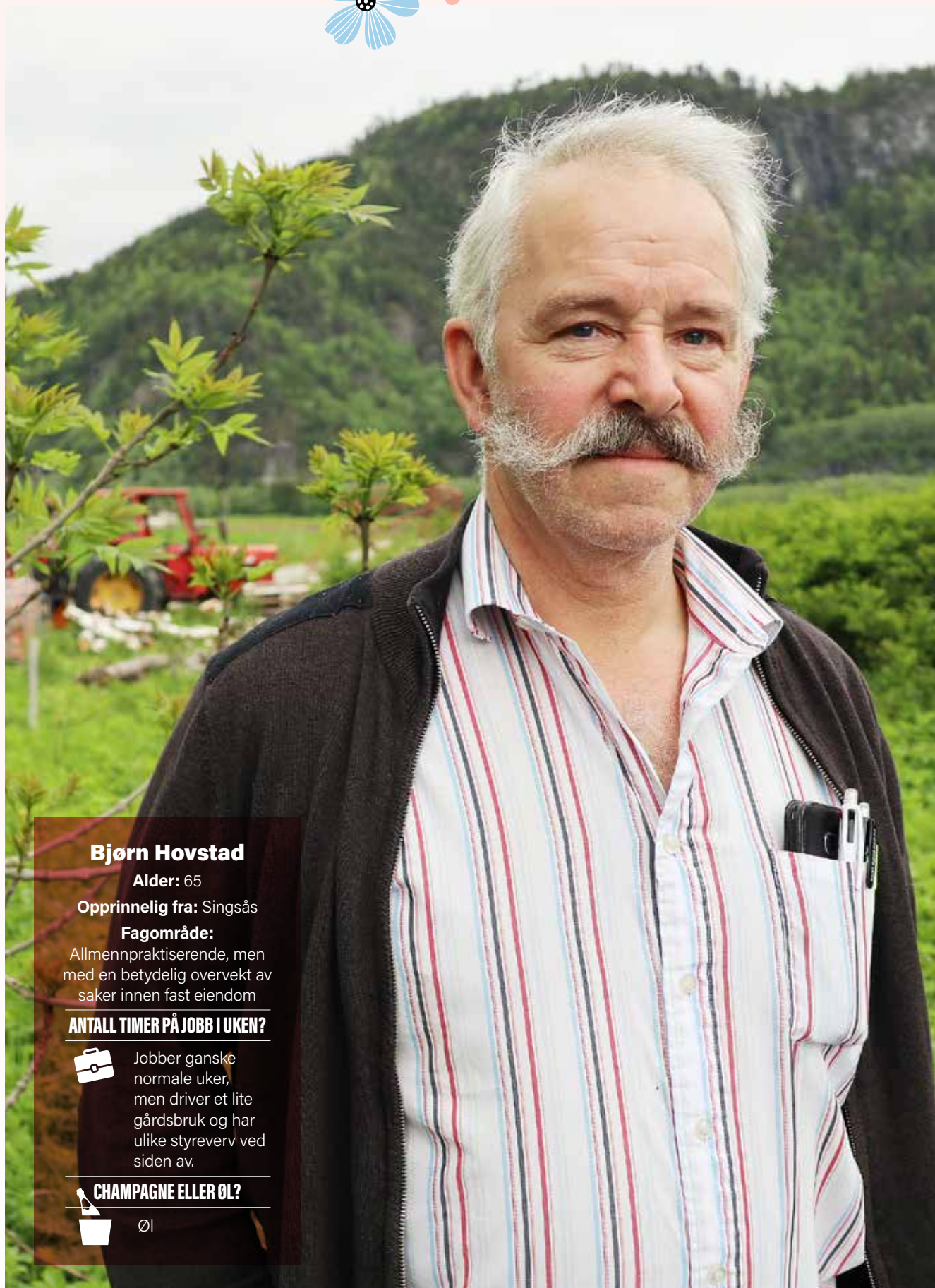
- Bolignett.no er portalen for digital samhandling mellom dere, deres klient og oppgjørsselskapet
- Slipp rapportering til Finanstilsynet
- Få tilgang til ferdig utfylte dokumentforslag og bankID-signering
- Slipp egen klientkonto og avstemming av denne
- Pris i ordinære tilfeller kr 6.000,- + mva som trekkes i oppgjøret

Les mer her: www.bolignett.no, www.weboppgjør.no/advokat

Eller ring oss på 97344468

BO-LIGNETT

Bjørn Hovstad

Alder: 65

Opprinnelig fra: Singsås

Fagområde:

Allmennpraktiserende, men med en betydelig overvekt av saker innen fast eiendom

ANTALL TIMER PÅ JOBB I UKEN?

Jobber ganske normale uker, men driver et lite gårdsbruk og har ulike styreverv ved siden av.

CHAMPAGNE ELLER ØL?

Øl

SKIFER-STRID VED NASJONALMUSEET ENDTE I RETTEN:

Forretningsadvokatfirma fra Oslo krevde 2 millioner kroner, Størenadvokat fakturerte 240.000

Advokat Bjørn Hovstad fra Trøndelag krevde betydelig mindre i salær for sitt arbeid med skifer-striden i Oslo tingrett enn motparten, som tapte saken.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

STØREN:

I 2015 kunne Oppdal Sten jubile over å vinne anbudet fra Statsbygg for levering av mer enn 22.000 kvadratmeter skifer til fasaden på det nye Nasjonalmuseet i Oslo. I midten av juni var det duket for en kjærkommen åpning av museet, men veien dit var alt annet enn enkel for den lille hjørnesteinsbedriften på Oppdal.

Statsbygg inngikk i 2015 en hovedleverandøravtale med tyske Hofmann Naturstein, som fikk skiferblokker levert fra steinbruddet på Oppdal for kutting, tilpasning og polering. Avtalen mellom det tyske selskapet og underleverandøren Oppdal Sten gikk knirkefritt til å begynne med, men da kontrakten måtte justeres som følge av en rekke tilleggsordrer, forsinkelser og omstillinger i produksjonsarbeidet, slo idyllen sprekker.

Oppdal Sten krevde nær 4,5 millioner kroner i pristillegg, og Statsbygg aksepterte og betalte. Pengene ble sendt til Tyskland, men nådde ikke frem til den norske råvareleverandøren. I vår løftet Oppdal Sten saken for Oslo tingrett.

TIMEPRIS-KONTRASTER

Firmaet har hele veien fått advokatbistand av Bjørn Hovstad, som driver advokatvirksomhet for seg selv på tettstedet Støren i Trøndelag. I tingretten ble tyske Hofmann Naturstein dømt til å betale nesten 3,5 millioner til Oppdal Sten, som fikk medhold i to av sine tre hovedkrav. Dommen er rettskraftig.

For arbeidet med saken krevde Hovstad 240.000 kroner i honorar. Motpartens saksomkostninger endte på over to millioner kroner.

Advokatbladet møter Hovstad på kontoret hans som ligger i kanten av en stor åker i Støren sentrum, omtrent fem mil sør for Trondheim.

— Jeg tok 2000 kroner i timepris, som er slags middelpreis her i området. Grette tok vel nesten det dobbelte, og det er

jo relativt mye for en fullmektig, vil jeg påstå.

FORSKJELL PÅ KLIENTMASSENE

Selv fakturerte han for 120 timers arbeid. Grette hadde ført 583 timer på saken.

— Min klientmasse består stort sett av privatpersoner, bønder og småbedrifter som holder til i distriktene, og som typisk ikke har en betalingsevne som gjør dem i stand til å betale dyre i dommer for advokatbistand. Dette må jeg forholde meg til når jeg setter satsen for jobben jeg gjør.

— I tillegg har jeg nok også brukt litt mindre tid enn det en del andre ville gjort, ettersom jeg kjenner oppdalsfirmaet fra før. De hadde selv gjennomgått mye av detaljene og plukket ut de mest relevante tallene på forhånd, så det sparte jeg litt tid på. For motpartens del kan det nok også ha vært både språk- og avstandsutfordringer i bildet som gjør arbeidet mer tidkrevende, forklarer Hovstad.

Det er likevel ikke til å komme fra at kostnadsnivået i Oslo står i sterk kontrast til det som er vanlig utenfor byene, innvender han. — I dag er det jo vanlig med en forretningsmodell der partnerne i firmaet ønsker å tjene mest mulig på det de ansatte gjør, og disse økonomiske

ambisjonene vil naturligvis gjenspeiles i faktureringsgraden på timene.

— Men likevel, hvis en fullmektig jobber seks hundre timer med en sak, og ordinær arbeidstid er fra 08 til 16, må vedkommende sitte kun med denne saken hver eneste dag i tre-fire måneder for å komme i mål. Det høres jo ikke helt tilforlittelig ut, spør du meg.

Grette ønsker ikke å kommentere saken.

— **Så over til noen av våre faste sommerspørsmål. På hvilket fagområde bør rettstilstanden endres fortest mulig?**

— Jeg mener at rettsikkerheten klart har blitt svekket på visse områder som tidligere var underlagt domstolskontroll, men som i dag er underlagt det offentlige byråkratiet. Ulike offentlige organer som for eksempel kommuner og tilsyn av forskjellig slag, har fått hjemmel til å ilegge administrative sanksjoner — store gebyrer og tvangsmulkt, bl.a. Denne byråkratiseringen er ikke betryggende, og fullmakten som gis er tidvis altfor vide, synes jeg.

— **Har du en spesiell sak eller begivenhet i løpet av din karriere som har gjort særlig inntrykk?**

— Det er egentlig flere, og de har nok vært spesielle på hver sin måte og av forskjellige årsaker. Jeg har vært i lagmannsretten langt over hundre ganger, men har sjeldent saker der klientene er villige til å ta den økonomiske risikoen som følger med en anke til øverste instans. I 2013 hadde jeg derimot en sak om åndsverkløven som gikk helt til Høyesterett, og det var en veldig spennende opplevelse. Motpartens juridiske utdrag var på 800 sider, og halvparten var skrevet på svensk, dansk, tysk og engelsk!

— **Hvor går årets sommerferie?**

— Jeg vet ikke om det blir noe særlig sommerferie på meg, egentlig. Jeg har dyr på gården som skal mates og passes på, så jeg kan sjeldent stikke av så veldig langt. Trønder-sommer kan absolutt være trivelig det også, da. •

Les en lengre versjon av dette intervjuet på Advokatbladet.no.

»

Fra takterrassen kan Berit Reiss-Andersen se hele åtte kirker, flere av dem katolske. – Jeg føler at jeg er i ortodoksiens sentrum. Området er historisk, sier hun. Her fra frokostterrassen utenfor kjøkkenet.

Aldri redd for en forandring

Advokater som aldri har trådt feil, blir fort ganske motbydelige, synes Berit Reiss-Andersen. Selv ble hun reddet fra å dumme seg ut av selveste Alf Nordhus. Som 67-åring har hun startet et nytt kapittel i livet.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

En litt grå junidag kommer hun med raske skritt inn på uterestauranten, kledd i sportsklær. Om noen timer skal hun ut i skogen og holde et foredrag ved Milorg-bautaen ved Sarabråten i Østmarka, til minne om ni unge menn som ble drept av nazistene

bare noen måneder før frigjøringen i 1945. Der skal hun snakke om lykkelandet Norge.

Men først tar hun seg tid til et sommerintervju med Advokatbladet. For Nobelkomiteens leder er først og fremst advokat.

– Aldri tidligere har en advokat vært

medlem av Nobelkomiteen. Politikere med en juristutdanning har sittet der, men ingen praktiserende advokater. Det er litt rart, fordi Alfred Nobels alternativ til krig og konflikt var rettslige løsnings, forhandlinger og institusjoner som skulle skape fred. Fredsavtaler er også rettslige dokumenter. Så det rettslige blikket er et ganske viktig supplement, like viktig som det politiske blikket, sier hun.

Hun har halvannet år igjen som leder, og vil ha sittet tolv år til sammen når hennes periode er ute.

– Jeg vet ikke hvordan jeg fikk den lykke å jobbe med noe som interesserer meg så mye. Det har vært helt fantastisk.

Berit Reiss-Andersen

Alder: 67 år

Opprinnelig fra: Nesodden

Fagområde: Forsvarsadvokat og mye annet

Verv: Ledet Nobelkomiteen siden 2017. Ledet Advokatforeningen fra 2008 til 2012. Nåværende leder av lovutvalget for strafferett og straffeprosess. Verv i IBAs Bar Issues Commission.

ANTALL TIMER PÅ JOBB I UKEN?

Det er umulig å svare på. Jeg kan ikke forskjell på fritid og arbeidstid.

CHAMPAGNE ELLER ØL?

Ikke tvil, champagne! Øl er en nøddrikk.

foreldre var borte. Det var ikke en årsak, men det passet fint. Jeg angreir ikke et sekund. Jeg kjenner en sånn lettelse nå. Å reise opp og ned som en strikkballe, det ble en kamp med tiden.

SYNES DET BARE ER TULL

Man må aldri være redd for forandring, mener hun.

— Jeg begynte å tenke over hvordan jeg kunne leve og jobbe for å henge med i arbeidslivet lengst mulig. For meg var det jo ikke veldig radikalt å bytte arbeidssted. Forandring er bra. Selv om du blikker pensjonsalderen, så kan du gjøre endringer.

Da hun nylig meldte overgang til strafferettsfirmaet Andenæs Aaløkken Veum, var det etter fem år i den globale forretningsadvokatkjempen DLA Piper.

— Jeg har sett begge verdener, og begge har sine sider, sånn er det alltid. Når folk sier at det var bra jeg kom tilbake til det ekte forsvarerlivet, så synes jeg egentlig at det bare er tull. Det beste med DLA Piper var at jeg ble godt kjent med næringslivet i Norge. Med klientene som bygger veier, produserer fisk og landbruksvarer og hva det skal være; de som får hjulene til å gå rundt. Det var veldig gøy å bli kjent med denne type klienter som ga meg innsikt i næringslivet. Jeg liker å se hvordan ting fungerer.

Det er mye mer strafferett i næringslivet enn vi liker å tro, påpeker hun.

— Virksomheter er så regulert og møtes med straffereaksjoner på alt mulig, fra konkurranseforhold, forurensning, manglende hvitvaskingsrapportering, toll, avgifter og skatt og alt det der. Det synes jeg har vært veldig morsomt å jobbe med, og jeg håper jeg kan fortsette med det.

Hun har også fått innsikt i hvordan store organisasjoner kommuniserer.

— Å jobbe i DLA Piper var både utviklende og disiplinerende for meg. Men du må jo der, som alle andre steder, tenke selv og organisere ditt eget hode.

Hun planlegger ikke å trappe ned, selv om hun rundet 67 i fjor.

— Men jeg har kanskje en ambisjon om å jobbe litt mindre i helgene og ta noen ordentlige ferier.

SNAKKET OM KRITIKKEN

I sin nye jobb trenger hun ikke tenke på timekrav, og på alt det ufakturerbare arbeidet.

— Jeg har jo mange oppgaver for Nobelkomiteen, det er mye mer omfattende enn bare selve prisarbeidet. Vi har Freds-

senteret og konserten, i tillegg sitter jeg i Nobelstiftelsens styre, som forvalter Nobels formue. Jeg er i Stockholm omtrent en gang i måneden. Det er mye jeg må svare for. Det viktigste er prisarbeidet og finne årets prisvinner. Vi har kontakt med tidligere prisvinnere, og ikke minst må vi noen ganger svare på kritikk for tidligere priser.

Det vekket oppsikt da hun i januar i år ba den etiopiske statsministeren og fredsprisvinneren Abiy Ahmed om å få en slutt på borgerkrigen i landet. At Nobelkomiteen uttaler seg om tidligere vinnere, er uvanlig.

Jobben gir også nye vennskap: Da den filippinske journalisten Maria Ressa, som fikk fredsprisen i fjor sammen med russiske Dmitrij Muratov, tidligere i juni var på Norgesbesøk, kom hun på middag til Reiss-Andersen i den nye leiligheten.

— Hun var så imponert over at jeg kunne lage mat. Hun sa at hun bokstavelig talt ikke kunne koke et egg, og at hun levde et liv som en student, på take-away. Men hun innrømmet at hun også hadde hjelp i huset.

Selv har Reiss-Andersen sluttet å ha vaskehjelp, og har i stedet investert i en luksusstøvsuger.

— Dyson og jeg, vi greier jobben! Det er en sånn sak uten ledning, som bare henger på en krok. Så om jeg ser litt støv, er jeg i gang med rengjøringen på et øyeblikk. Jeg synes det er ganske deilig at jeg slipper å ha en person jeg må avtale med.

HAR BETALT EN PRIS

Hun har ryddet unna forstyrrelser og kan nyte mer enn før — for eksempel sønnen, svigerdatteren og de to barnebarna.

— Han bodde utenlands og jobbet for FN, og jeg var helt sikker på at han ville komme hjem med en kone fra Bangalore som hadde studert på Harvard. Men så kom han hjem med Camilla fra Tveita, som stod steinhardt på at barna ikke skulle flytte fra land til land. Jeg ser dem ofte, senest i går. Det var en fantastisk dag som ble avsluttet med grilling på min terrasse.

— *Nå kommer våre faste spørsmål! Er det noe du føler at du ikke har fått gjort, fordi du har jobbet så mye?*

— Ja, alltid. En venninne hadde fødselsdag i helgen, og inviterte meg til et lite selskap. Da måtte jeg si at jeg dessverre hadde en annen avtale. Den avtalen var å sitte å jobbe med en medforsvarer. Min vennkrets og min familie er så lei av å høre at jeg jobber, så jeg toner det veldig ned, så jeg sier bare at det ikke passer.

— Men for meg har det ikke vært en

»

Mye er nytt i livet til Berit Reiss-Andersen: Hennes 98 år gamle engelske mummie døde i februar. Hun solgte sitt hvite trehus i Larvik og leiligheten på Frogner, og flyttet inn i en splitter ny penthouse-leilighet med takterrasse ved Vår Frelsers gravlund i Oslo. Og så har hun byttet jobb.

— Vennene mine spøker med at de håper at jeg ikke skal bytte ut dem også!

Selv om moren hadde vært syk og senliggende i to års tid, var det som om en vegg falt ut da hun døde, forteller hun.

— Det føles utrolig rart. Samtidig med at jeg satt og våket over moren min, var det budrunder på huset i Larvik. Jeg solgte egentlig akkurat i det begge mine

Hun skal dele ut to fredspriser til, før hennes periode som leder av Nobelkomiteen er over. Her med Nobelkomiteen og fjorårets vinnere, Maria Ressa som tar en selfie sammen med medprisvinner Dimitrij Muratov og tidligere vinner David Beasley. Foto: Torstein Bøe, NTB

forsakelse, det er slik jeg lever, har alltid noe jeg skal forberede, alltid noe jeg skal gjøre. Men jeg merker at jeg nok tærer på omgivelsene mine med å være så opptatt, og der har jeg betalt en pris. Men jeg har jo valgt det, jeg skjønner jo liksom ikke hva folk gjør på fritiden som er morsommere enn det jeg gjør på jobb. Men noen ganger har jeg lyst til å la ting flyte.

– Hva brenner du for, rent faglig?

– For at folk skal forstå betydningen av denne usynlige statsmakten som hater rettsstat. Rettsstaten er grunnstenen i et demokratisk, forutsigbart og rettferdig samfunn. Den er liksom den usynlige statsmakten som binder og kontrollerer all annen maktutøvelse - at den skal være regelstyrt, at den skal ha visse skranker. Den er borgernes garantist for at vi lever i et samfunn som er styrt av regler og ikke av vilkårlighet.

REDDET AV NORDHUS

– Har du et faglig forbilde?

– Veldig politisk korrekt, men Elise Sem, som var den første kvinnen som praktiserte som advokat i Europa. Hun ble også fast forsvarer i Høyesterett, riktignok bare i saker med kvinner. Det er mange kvinner som var den første i sitt yrke, men som ikke klare å utøve det fullt ut. Men det klarte Elise Sem. Hun må ha hatt et utrolig mot og en standhaftighet for å innta denne posisjonen, og det beundrer jeg henne for.

– Jeg har også et varmt hjerte for Alf Nordhus. Han traff jeg i min aller første sak, da jeg var i ferd med å dumme meg ut noe kraftig. Jeg var ikke advokat, men

politifullmektig, og jeg møtte ham i min aller første dag på jobb.

For å gjøre en lang og god historie kort: Sjefen sendte henne helt uforberedt i retten, som aktor. Hun stilte seg opp på feil side. Nordhus spurte: «Hvor lenge har du vært ansatt ved Oslo politikammer?» Hun svarte: «En time og et kvarter.»

– Da sa han: «Nå setter vi oss ned, så skal jeg snakke med deg i et kvarter, så skal jeg lære deg saken. Og jeg skal love deg, i dag er jeg snill – men i morgen er jeg slem.»

Mange år senere, da Oslo tingrett skulle avdekke en byste av ham, møtte hun ham igjen. Han kjente henne igjen.

– «Det var du som ikke kunne saken»,

sa han. Han var virkelig helt utrolig flink. Når han var god, var han den aller, aller beste.

Hun kritiserer Oslo tingrett for å ha stuert vekk bysten av den store forsvareren fra det åpne publikumsområdet i tinghuset.

– Det er en skam at de har gjemt den bort.

ANGRER INGEN TING

– Hva er ditt beste tips til en ung jusstudent som ønsker å bli advokat?

– Delta på prosedyrekonkurranser. Det er kjempesmart. Og finn et godt kolokvium hvor du virkelig kan diskutere det foreleseren sier. Og ikke ta alt som sies for å være sant.

– Er det noe du skulle ønske at du hadde gjort annerledes?

– Nei, selv ikke mine dumheter. De har liksom sin plass i livet. Jeg kan se i akterspeilet og forstå ting på en annen måte, og se at jeg tok feil i forskjellige ting. Men jeg angrer ikke. Tap og seire inngår i ens erfaringsgrunnlag. Om man er advokat, så kan man bli litt motbydelig om alt bare går rett frem og er suksess. Men én ting jeg kan angre på, er at jeg ikke har tatt flere etterutdanningstimer!

– Hvis du skulle valgt et annet yrke enn advokat, hva ville du blitt?

– Teaterregissør. En litt annen måte å organisere historier på, enn det jeg gjør i retten.

– Noen som fortjener en ufrivillig dukkert?

– Halve regjeringen!

– Hvor går årets sommerferie?

– Til taket, som jeg skal etablere som en hage. Den skal bli en grønn oase.

- MÅ VÆRE TAKKNEMLIGE

Til slutt – tilbake til Lykkelandet – til talen hun holdt i Østmarka for de ni krigsofrene. Der minnet hun forsamlingen om at Europa ikke er så trygt som vi liker å tro.

– Den russiske aggresjonen rystet Europa, og særlig rystende er det for land som deler grense med Russland. Og hvor står Lykkelandet Norge i dag? Vi er ikke fullt så lykkelige lenger, vi er mer engstelige, sa hun.

– Uten motstandskampen som de ni falne mennene bidro til, kunne vi aldri ha utviklet Norge til et lykkeland. Krigen i Europa minner oss nå om at vi ikke kan ta friheten for gitt. Disse falne var, i likhet med de som nå kjemper i Ukraina, villige til å gi alt for vårt felles beste. Det er det verdt å minnes. Det er det verdt å være takknemlig for. •

Kilde for talen i minnestunden:
Østmarkas Venner

FAVORITTER

ADVOKAT-KJENDIS:
Hva er det?

BOK: «Grensen» av Helga Fatland gir mye innsikt om Russlands posisjon i Ukrainakrigen

TV-SERIE: Borgen

PODCAST: Hva drikker Lillesund, fra Jyllandspostens vinanmelder.

ARTIST: Nina Simone

SOMMERLÅT: Domani E' Un altro Giorno - I morgen er en annen dag. Et godt motto og skikkelig italiensk smørsang av Ornella Vanoni

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

LB-2021-50218

Ikke ansvar etter råd om prosess

Et selskap inngikk intensjonsavtale om kommisjon for formidling av byggekontrakter. Advokat ga råd om arrest for å sikre krav på kommisjon. Kravet førte ikke frem. Selskapet fremmet deretter krav om erstatning mot advokaten.

Dette kommer frem i dom fra Borgarting lagmannsrett 8. april 2022 (LB-2021-50218).

Bakgrunnen for saken var at selskap A drev med formidling av kontakt mellom norske byggherrer og utenlandske entreprenører. Selskapet inngikk intensjonsavtale med et utenlandsk selskap B om hjelp til markedstilgang i Norge. Selskap A skulle motta femten prosent kommisjon, såkalt finders fee, av kontraktsverdien for byggekontraktene.

Selskap A introduserte deretter selskap B for et større eiendomsprosjekt, hvor C var byggherre. Det ble sendt tilbud til C. Selskap A ba deretter om avklaring på betaling av kommisjonen, men fikk ikke noe svar. Selskap B inngikk deretter avtale med C, uten å involvere A.

A mente seg berettiget til en kommisjon fra B på 24 millioner kroner, og engasjerte advokat D. Selskap B anførte at det ikke forelå rettslig bindende avtale om krav på kommisjon. Advokat D ga råd til A om deres rettslige posisjon, og om intensjonsavtalen var bindende.

BEGJÆRTE ARREST

I rådgivningen het det blant annet: «Det er etter vår oppfatning god sjans for at vi vil vinne frem ..., men på dette punktet er det også et ikke uvesentlig innslag av prosessrisiko». Subsidiært mente advokaten at «...A skal ha dek-

ket alle kostnader A har hatt i prosessen mot B, basert på illojalitet/ ansvar i prekontraktuell fase. At vi vil vinne frem i alle fall på dette grunnlaget anser vi som meget sannsynlig».

A besluttet deretter å begjære arrest i pengekrav som selskap B hadde mot byggherre C.

Byfogden besluttet arrest med 21 mil-

”

Retten viste til at vurderingen beskrev både sterke og svake sider ved saken, herunder materielle og prosessuelle utfordringer.

ljoner kroner etter skriftlig behandling. Etter muntlige forhandlingen ble arresten ikke tatt til følge. Avgjørelsen ble anket til lagmannsretten, som forkastet anken.

A nektet deretter å betale for advokat Ds bistand. Advokat D tok ut stevning med krav om betaling av utestående salær på 650.954 kroner. Selskap A påstod seg frifunnet og fremsatte krav om erstatning mot D for uaktsom rådgivning.

I tingretten ble salæret satt ned til 418.250 kroner, men advokat D ble ellers frifunnet. A anket til lagmannsretten.

FORSVARLIGE RÅD OM PROSESSRISIKO

Lagmannsretten legger til grunn at advokater er underlagt et strengt profesjonsansvar. Under henvisning til rettspraksis om ansvar ved rådgivning om forlik, viste retten til at det i slike tilfeller må foreligge et klart uforsvarlig råd før det kan bli tale om ansvar. Lagmannsretten la til grunn at samme ansvarsnorm var relevant ved spørsmål om ansvar for vurdering av prosessrisiko opp mot søksmål.

Etter lagmannsrettens syn var vurderingen til advokat D grundig. Retten viste til at vurderingen beskrev både sterke og svake sider ved saken, herunder materielle og prosessuelle utfordringer. Ifølge retten hadde A et godt grunnlag for å ta et informert valg om videre handlingsalternativ. Advokat D hadde da gitt forsvarlige råd, både om det prinsipale og subsidiære kravet.

Advokat D ble frifunnet for krav om erstatning. Selskap A ble dømt til å betale sakskostnader på totalt 562.942 kroner for ting- og lagmannsrett.

Dommen er anket til Høyesterett, men da Advokatbladet gikk i trykken var det ikke besluttet om anken slipper inn til behandling. •

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Marianne Abeler
Advokatfirmaet
Simonsen Vogt Wiig
AS
TROMSØ

Kim Ellertsen
Elden Advokatfirma
AS OSLO

Anders Westeng
Advokatfirmaet Furuholmen
Dietrichson AS OSLO

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Askerovs Samirs Advokatfirmaet Tveter og Kløvfall AS OSLO
Berg Kristoffer Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS SKJETTEN
Herberg Mia Berthling Advokatfirma Christensen Friis-Møller
Pettersson DA SANDVIKA
Brekka Ingebjørg Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO
Bydal Pia Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO
Børshem Synne Kaasa Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS
OSLO
Farmas vel Krol Filip Advokatene Christian Wiig & Co AS
TRONDHEIM
Fjelldalen Celine Rehn Austin Lyngmyr & Co Advokatfirma AS OSLO
Jansen Bastian Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS OSLO
Jensen Jonas Lybech KPMG Law Advokatfirma AS OSLO
Karlsen Åse Kaja Tveter Advokatfirmaet Tveter og Kløvfall AS OSLO
Kilde Tobias Kvale Advokatfirma DA OSLO
Kristengård Mari Advokatkontoret Myhr & Co AS MELHUS
Lind Julie Ullerud Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Lundeby Caroline Crowo Legal 24 Advokatfirma AS OSLO
Myhre Andrea Advokat Bratteng AS SANDEFJORD
Nøding Ingeborg Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Oldernes Marthe Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Persen Martine Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Ramm Kine Marie Eknes KPMG Law Advokatfirma AS OSLO
Randen Espen Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Risnes Nadia Jarnæs Ernst & Young Advokatfirma AS BERGEN
Rundgreen Marius Advokatene Christian Wiig & Co AS
TRONDHEIM
Seim Ingrid Codex Advokat Oslo AS OSLO
Sel Stina Projure Advokatfirma AS STAVANGER
Skjevling Marit Claims Link AS LYSAKER
Strand Haavard Aaste Advokatfirmaet Fari JESSHEIM
Sørby Anne Linn Advokatfirmaet Teigstad AS OSLO
Troye Johan Ludwig Advokatfirmaet Grette AS OSLO
Wilberg Kristin Emilie Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Wilhelmsen Charlotte Amalie Bull & Co Advokatfirma AS OSLO
Ødegård Camilla Advokatfirmaet Føyen AS OSLO

Fullmektig hos internadvokat

Flaatten Eline Klekken Elkjøp Nordic AS OSLO
Heitmark Pål William Crawford & Company (Norway) AS
SANDVIKA
Hem Tor Asbjørn Tingulstad Nordea Bank ABP, Filial i Norge OSLO
Johansen Ingrid Emilie Kjellmann KPMG Law Advokatfirma AS
BODØ
Røssveold Lina Kongsberg Gruppen ASA KONGSBERG
Øye Vegard Neonomics AS OSLO
Fullmektig hos offentlig advokat
Walde Martine Barheim Lillestrøm kommune LILLESTRØM
Fullmektig hos organisasjonsadvokat
Arctander Elisabeth Marie Haare NHO Service og Handel OSLO

Engh Madeleine Den Norske Advokatforening OSLO

Riise Carl Fredrik Hovedorganisasjonen Virke OSLO

Internadvokat

Øyehaug Linn Elisabeth Multiconsult Norge AS OSLO

Privatpraktiserende advokater

Berg Andreas Weie SANDS Advokatfirma DA TRONDHEIM

Jacobsen Camilla Elisabeth Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS
TROMSØ

GJENINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Apeland Ingrid Marie Advokatene Lea, Haavik, Helland og Falkeid
HAUGESUND

Jordal Christian Advokatfirmaet BAHR AS OSLO

Røed Øyvind Advokatfirmaet Røed AS HOLMESTRAND

Tenold Caroline Sofie Advokatfirmaet Økland & Co DA
LILLESTRØM

Fullmektig hos internadvokat

Gjerver Lovise Danske Bank avd. Aker brygge OSLO

Internadvokat

Bergh Jan Tore Storebrand Asset Management AS LYSAKER

Fjelde Morten Aker Solutions AS LYSAKER

Gabrielsen Martin Eiendomsmegleren i Fjellregionen AS RØROS

Kirkhus Elise Johnsen DNB Bank ASA, Konsernjuridisk OSLO

Lygren Janne Hagen Ferd AS OSLO

Mikalsen Maiken Foss FREYR Battery Norway AS MO I RANA

Mork Anne Validea AS STAVANGER

Skjerve Sofie Bergan Telenor ASA - Group Legal FORNEBU

Ulland Hilde Agder Energi Nett AS ARENDAL

Offentlig ansatt advokat

Kuvås Harald Trøndelag fylkeskommune, fylkesrådmannen
STEINKJER

Norheim Morten Halvorsen Sandnes kommune -
Kommuneadvokaten SANDNES

Rigland Ole Kristian Regjeringsadvokaten OSLO

Øveraasen Elisabeth Homme Bane NOR SF HAMAR

Organisasjonsadvokat

Kvithyll Kristin Moum Econa OSLO

Ruud Ellen Marie Utdanningsforbundet OSLO

Privatpraktiserende advokater

Andersen Solveig Charlotte Elden Advokatfirma AS OSLO

Berg John Advokat John Berg TRONDHEIM

Dølvik Lars HELP-Advokatene AS OSLO

Eidsheim Linn Hertwig HLT Advokatfirma AS BØNES

Gjendemsjø Kristian Elden Advokatfirma AS OSLO

Helseth Christina Schie Advokatfirmaet RKK AS OSLO

Holmen Marianne Advokatfirmaet Lærum, Lier, Stende & Berven
AS LILLESTRØM

Karlsen Ingeborg Fredrikke Hjelmeland Kvale Advokatfirma DA
OSLO

Lund Hilde SANDS Advokatfirma DA OSLO

Lundqvist Per Kristian Kogstad Lunde & Co DA Advokatfirma
MNA OSLO

Marthinussen Mona Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS
DRAMMEN

Ness Pål Hamre Krogh & Co Advokatfirma DA SKI

Sandal Sindre Anfinssen CMS Kluge Advokatfirma AS STAVANGER

Stjernvik Tatiana Advokatfirmaet Kildebo AS DRAMMEN

Sunde Nora Nøkleby Wahl-Larsen Advokatfirma AS OSLO

Vik Marit Advokatfirmaet Nordhus og Aarø OSLO

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Hodne-Larsen Per Arne BRU

Holst Anne Katrine NESODDTANGEN

Advokatbladet FIKK PRIS

Et viktig stykke Norgeshistorie,
mener juryen.

Da Fagpresseprisene ble delt ut på et arrangement i Pressens Hus den 1. juni, gikk Advokatbladet helt til topps i kategorien «Innertieren» for jubileumsutgaven som ble utgitt til Advokatbladets 100-årsdag.

— Dette er en stor anerkjennelse til vår satsning på god journalistikk og lekker og innbydende presentasjon. At Advokatbladets papirutgave markerer seg som et viktig og skarpt magasin i floraen av gode fagblader, er veldig gøy, sier redaktør Nina Schmidt.

«Da dette fagpressebladet ville markere hundreårsdagen sin, viet de en hel temautgave til de hundre personene som i deres fagsektor har bidratt mest til samfunnet og rettsstaten de siste hundre årene», skriver juryen i sin begrunnelse.

«Blant de hundre omtalte personene finner vi både de mest utskjelte, de mest folkekjære og de største stjernene. Denne temautgaven er spennende lesing — og et viktig stykke Norgeshistorie — som kan vekke interesse langt utenfor lesergruppen deres.»

OVER 200 FAGBLADER

Fagpressen organiserer over to hundre fagblader, og har som formål å være en garantist for ytringsfrihet, pressefrihet og informasjonsfrihet. Fagpresseprisene er blitt delt ut siden 1979. Advokatbladet har to ganger tidligere fått hederlig omtale, i 2020 og 2021.

Å skrive så kort som formatet krevde, var noe av det vanskeligste, forteller Schmidt.

— Så å si alle de omtalte advokatene hadde utrettet mye, og vi ønsket å yte hver og en rettferdighet. Vi var sant å si litt engstelige for å bomme fullstendig og kanskje utelate viktige begivenheter, saker eller utviklingstrekk. Vi måtte derfor lese mye om hver enkelt for å skrive korte tekster som både var innsiktsfulle og gode.

Hun takker juryen som valgte ut de 100 advokatene for å ha vært positive til prosjektet fra første stund.

— Den gjorde et solid stykke arbeid, og klarte å velge et representativt utvalg advokater blant svært mange. Juryens faglige tyngde bidro sterkt til at resultatet ble så bra. Denne prisen er en anerkjennelse også til juryen, sier Schmidt.

I juryen satt tidligere riksadvokat Tor-Aksel Busch, tidligere høyesterettsdommer Kirsti Coward, jusprofessor Geir Woxholth, medlem i Advokatforeningens hovedstyre Mohsin Ramani, generalsekretær i Advokatforeningen Merete Smith og politisk redaktør og jurist Eirin Eikefjord i Bergens Tidende. •

Prisen ble delt ut av Anne Hafstad. Fra v. journalist Henrik Skjevestad (som nå har sluttet), redaktør Nina Schmidt, journalist Kari Hegstad og kreativ leder Øyvind Kristiansen i Mediamania, byrået som designer bladet. Foto: Håkon Mosvold Larsen/NTB.

ANNONSE

STØRRE DOMSSAMLINGER M.V. FOR SALG

Vi har følgende årganger for
salg, innbundet og pent brukt:

1. Rettstidende - RT 1937-2015 (skinn/skai).
2. Rettens Gang - RG 1933-2013 (skinn/skai)
3. Jussens Venner - JV-1977-1997 (skai).
4. Lov og Rett - LOR-1962-1997 (skai).
5. Dommer og uttalelser i Skattesaker - DUS-1954-1997 (skinn).

Hertil kommer registerbøker. «Hentekjøp».

ADVOKAT KLAUS IVERSEN AS,
Boks 48, 6701 Måløy. Mob. 91535164.

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 12. august 2022. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT PERNILLE WOLD ELLINGSEN har sluttet i Kvale Advokatfirma DA i Oslo og begynt i Hafslund ECO Vannkraft AS i Oslo.

ADVOKAT TROND SKOGVOLL har sluttet i Advokatfirmaet Rønning-Hansen AS i Tromsø og tiltrådt som partner i Kvale Advokatfirma DA - avdeling Tromsø.

ADVOKAT OLA NORDVANG RUNDFLOEN har tiltrådt som partner i DLA Piper i Oslo.

ADVOKAT STEIN WALTER NILSEN har sluttet i Claims Handling og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet SGB Storløkken AS i Oslo.

ADVOKATFULLMEKTIG EDITH DALLAIRE REFSLAND har sluttet i Aulus Advokater Ans i Stavanger og begynt i Sandnesadvokatene AS i Sandnes.

ADVOKAT HANNA SKJEBSTAD WEIGÅRD har sluttet i Hombly Olsby Advokatfirma AS i Oslo og begynt i NHO Service og Handel i Oslo.

ADVOKAT CATHRINE HAMBRO har sluttet i Wahl-Larsen Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Bull & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT NATALIE KIM LE NGUYEN har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og begynt i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT MARIA STRØMMEN LILE har sluttet i Advokat Maria Strømmen Lile i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Tveter og Kløvfjell AS i Oslo.

ADVOKAT STIAN THOMMESEN har sluttet i Kogstad Lunde & Co DA Advokatfirma MNA i Oslo og begynt i Fremtind Forsikring AS i Oslo.

ADVOKAT FREDRIK SKOGVOLD har sluttet i Austin Lyngmyr & Co Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Crawford & Company (Norway) AS i Sandvika.

ADVOKAT ELISE FOSS har sluttet i HELP Forsikring AS i Oslo og begynt i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo.

ADVOKAT KJERSTI STAVEN-GARBERG har sluttet i Pretor Advokat AS i Trondheim og begynt i SINTEF AS i Trondheim.

ADVOKAT ELISABETH AASEN har sluttet i Legal 24 Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Legalis AS i Oslo.

ADVOKAT OLE PETTER KURSETGJERDE SCHMEDLING har sluttet i Nordea Bank ABP, Filial i Norge i Oslo og begynt i Advokatfirmaet BAHN AS i Oslo.

ADVOKAT SONDRÉ LOFTHEIM VALAKER har sluttet i CMS Kluge Advokatfirma AS i Bergen og begynt i Nordnorske entreprenørers serviceorganisasjon SA i Svolvær.

ADVOKAT TORKJELL ØVREBØ har sluttet i Advokatconsult i Bergen og begynt i Advokathuset Vest AS i Bergen.

ADVOKAT JANNE RIVELAND BYDAL har sluttet i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Marstrand Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT CAMILLA BREDRUP har sluttet i Opplysningsvesenets fond i Oslo og begynt i WaterCircles Forsikring ASA i Lysaker.

NYE ADVOKATER MED

PRØVERETT: 38 advokater fikk møterett i 2020 og 2021, og ble invitert på mottagelse i Høyesterett. Samlet her er tretti av dem: Asgeir Nygård, Cathrine Hambro, Jan A. Vikan, Lornst Nagelhus, Yngve Andersen, Arne J. Dahl, Jørn T. Kristensen, Herman Steen, Silje E. Stenvaag, Øivind Sterri, Sigrid Broch, Andreas Brønner, Hallgrim Fagervold, Jon A. Hasle, Nadin A. Humlen, Jan M. Langseth, Audun Lillestølen, Marie Nesvik, Aslak Runde, Bente M. Tjugum, Ane S. Egeland, Kristin H. Aarvik, Magnus Buflod, Cecileie Engbretsen, Siri Teigum, Ingvill M. Meinich, Tina S. Nordstrøm, Bjørn C. L. Tovsen, Anne-Gry Rønning-Aaby og Simen S. Søgaard.

Testamentariske gaver er et kjærkomment bidrag til vårt arbeid. Dyrevernalliansen setter stor pris på alle som tilgodeser sin hjertesak gjennom en testamentarisk gave til dyrene som trenger det aller mest. Slik gir de dyrene en bedre fremtid.

Foto: Elisabeth Horvei

Dyrevernalliansen hjelper dyrene som trenger det aller mest i intensivt landbruk, fiskeoppdrett, pelsindustrien og dyreforsøk. I tillegg arbeider vi for å styrke alle dyrs rettsvern.

Vi prioriterer temaer som har betydning for mange dyr, og involverer sterk grad av lidelse.

Vil du vite mer? Se dyrevern.no eller kontakt oss gjerne på telefon 22 20 16 50 eller kontor@dyrevern.no.

Dyrevernalliansen

FLERE GÅR TIL ERSTATNINGSSAK MOT KOMMUNEN

Kommunene møter flere erstatningssaker, ikke minst på grunn av EMD-dommene om barnevern. Det merker kommuneadvokat Kari Jørgensen i Alta.

TEKST: GEORG MATHISEN

Debattene går høyt i Alta. I fjor høst fikk Pasientfokus inn en egen stortingsrepresentant med sykehusstruktur og fullverdig sykehus som hovedsak. I Advokatbladet nummer 2 i år kunne du lese om domstolreform, kamper og omkamper sett fra Alta og Finnmark. Og for å avgjøre hvilket fylke Alta skal tilhøre, ble det folkeavstemning.

Kommuneadvokat Kari Jørgensen sitter midt i de fleste debattene. Den dagen Advokatbladet besøker rådhuset i Alta, sitter hun midt i en betent sak om kino og forsikring etter en brann. For hvilket forsikringsselskap er det egentlig som har forsikret hva når lokalene og utstyret har både forskjellig eier og forskjellig forsikringsselskap?

Livet består ikke bare av å gå i retten. For eksempel driver hun internopplæring - blant annet trenger barnevernet en oppdatering etter de mange nye plenumsdommene i Høyesterett.

Jørgensen er også styremedlem i Helse Nord. Der ser hun hvordan det er vanskelig for folk flest å skjønne hva styret kan bestemme og hva som er departementets og regjeringens ansvar. Styret i helseforetaket kan nemlig ikke vedta at Alta skal ha et eget sykehus i fremtiden. Lokaliseringen er det staten som bestemmer.

– Det å få bedre helsetjenester til Alta er både politikerne og befolkningen enige om. Vi vil ha desentrale tjenester så langt det går, sier hun.

– Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat i Alta?

– I kommunen er utfordringen at organisasjonen er så stor og kompleks at du stadig får nye rettsområder du må sette deg inn i. Det er ikke alltid du får tid til å gå helt i dybden på alt. Du må gi råd på løpende bånd. Som internadvokat har man ganske oppegående kunder, og det haster ofte.

– Og det morsomste?

– Jeg vil slå et slag for kommuneadvokaten. Etter å ha vært her noen år kan jeg nesten ikke tenke meg en mer spennende og artig arbeidsplass. Alt fra vugge til grav skjer i kommunen. Masse enkeltvedtak blir truffet, og vi har mange flinke fagfolk

som vi jobber med i det daglige. Jeg ser at rådmennene i flere kommuner ser verdien av å ha sin egen advokat inhouse.

– Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?

– De siste par årene ser vi at kommunen har opplevd å få flere erstatningssaker mot seg. Da er det gjerne fra folk som mener at de har fått mangelfull oppfølging. Spesielt innenfor barnevernet. De mener at de er blitt sviktet i barndom og oppvekst og har fått følgeskader som har påvirket dem i voksen alder. Vi har mange saker i prosess, og noen har gått til retten. Det tror jeg også at skjer i andre kommuner. Vi ser også at noen advokater begynner å spesialisere seg på disse sakene.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– Innenfor barnevernsområdet har det vært noen ganske tidkrevende saker. Det skyldes ikke minst rettsutviklingen og det som har skjedd i EMD. Jeg har også hatt arbeidskrevende saker knyttet til ansatte, suspensjon og oppsigelse. Det krever tid, og vi prøver så langt som mulig å unngå å havne i en retts sak. Kommunen har rundt to tusen ansatte, så arbeidsrett er et av spesialfeltene mine.

– Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

– Jeg så at kommuneadvokat Bjørn Stokvold i Nittedal uttalte seg i Kommunal Rapport om anskaffelsesregelverket. Jeg er hundre prosent enig med ham i at erstatningsreglene i anskaffelsesregelverket bør endres. Regelverket er så komplekst at selv de minste feil og mangler kan føre til at det offentlige blir erstatningspliktig. Reglene er for strenge. Det offentlige ønsker jo ikke å begå feil. Formålet med regelverket er godt; det er å sikre likebehandling av leverandørene, men jeg synes det burde vært gjort noe med erstatningsreglene.

– Hva er mer komplisert med å være advokat i dag sammenlignet med da du begynte i yrket?

– Siden jeg begynte som advokat i 1999, er samfunnet i seg selv blitt mer komplekst. Norge er blitt en del av et større hele, og vi må forholde oss i mye større grad til regler som er

Langfjorden er familiens hytteparadis – her Kari Jørgensen med selv fisket kveite. (Foto: Privat)

utformet utenfor Norge. Vi hadde ikke noe om EU- og EØS-rett og EMD i rettskildelæren under studiet.

– Er det utviklingstrekk i advokatyret som du er kritisk til?

– Vi ser at kanskje spesielt de litt større kontorene har høye honorarer og skriver ganske store salærer uten at vi nødvendigvis kan se at det gjenspeiles i kvaliteten på arbeidet som utføres - sammenlignet med mindre kontorer som opererer med helt andre salærer og timesatser. Jeg vil også nevne rettshjelpsordningen, selv om vi ikke er personlig berørt av den: Jeg er redd for at stramme rammer kan føre til at de private advokatene i barnevernssaker ikke får nok tid med klientene sine i så viktige saker.

– Og trekk du synes er positive?

– Dagens unge, de som blir advokater i dag, er i større grad enn vi var da vi startet, opptatt av å finne balansen mellom jobb og familieliv. Det er blitt mer akseptert å ha et privatliv utenfor jobb.

– Velg deg et annet yrke!

– Jeg er veldig glad i folk og å være sammen med andre mennesker, så jeg ville blitt psykolog.

– En bok som har vært med på å forme deg?

– Jeg er generelt en lesehest som elsker bøker. I påsken leste jeg krim, Åsa Larssons siste bok om skatteadvokaten Rebecca som reiser hjem til Kiruna og blir statsadvokat. Da jeg var ung, leste jeg «Døden på Oslo S». Den var med og la en spire til sosionom- og hjelpegenet mitt, selv om det ble jusstudium i stedet for sosionomstudier. Det mørke og dystre miljøet i den boken satte sitt preg.

– Hvilken advokat ville du helst invitere på middag, og hva ville du servert?

– Jeg ville invitert pensjonert regjeringsadvokat Sven Ole Fagernæs på en bedre kveitemiddag. Da skulle han fått selvfølgelig kveite fra Langfjorden. Jeg har truffet ham ved noen anledninger, og han har vært sammen med oss på mange samlinger for offentlige advokater. Han er en klok og veldig omgjengelig mann, og jeg vet at han fortsatt har mange jern i ilden selv om han er pensjonist. •

En kommuneadvokat arbeider i en stor og kompleks organisasjon, slår Kari Jørgensen fast.

NAVN: Kari Jørgensen

ALDER: 56

STILLING: Kommuneadvokat i Alta kommune

SPESIALITET: Barnevernrett, arbeidsrett og offentlig rett

SKREV MASTEROPPGAVE OM: Hadde spesialfag i helse- og sosialrett

FAMILIE: Mann og to voksne barn på 28 og 26 år, første barnebarn er ventet i sommer

BOSTED: Alta

OPPRINNELIG FRA: Ibestad

London-tips fra en insider

Kulturtipsene kommer på løpende bånd når Thommesens London-partner Lars Eirik Gåseide Røsås letter på sløret om det utømmelige spekteret av kulturopplevelser som finnes i den britiske hovedstaden.

TEKST: KARI HEGSTAD

– Jeg bor i en by med helt fantastisk mange kulturtilbud! Selv er jeg nokså altentende når det gjelder kulturopplevelser, og kan kose meg veldig både på konserter, teater og på kunstgallerier.

Konserter og teater er noe av det som gjør sterkest inntrykk, forteller Røsås.

– Det er noe med stemningen og det umiddelbare som kun eksisterer i øyeblikket der og da som appellerer veldig til meg.

I en travel hverdag med tre barn og en partnerstilling i Thommesen, er det likevel begrenset med tid å sette av til utforskning av de kulturelle mulighetene som gjemmer seg i byen, innrømmer han.

– Tidsklemma til tross: Jeg har uansett en god håndfull med kulturtips jeg kan dele!

KULTURTIPS UTENFOR ALLFARVEI

– Den beste konserten jeg har vært på tror jeg må være med mine gamle helter Teenage Fanclub på KOKO, som er en fin konsertscene i Camden som kan anbefales. Men er man først turist i London vil jeg også tipse om å få med seg en konsert på Union Chapel – en kirke i Islington som er omgjort til en kulturscene.

Bare atmosfæren på dette stedet er en opplevelse i seg selv, ifølge Røsås.

– Scenen i Union Chapel har høy status blant artistene, og det arrangeres både store og små konserter i disse veldig spesielle lokalene. Kirken ligger litt utenfor det som er allfarvei for turister i London, og jeg mener oppriktig at det nesten er verdt å oppleve hvilken som helst artist på denne scenen. Selv har jeg hørt blant annet Ane Brun, Luke Sital-Singh og Evan Dando fra The Lemonheads spille her.

Også de gode teatertipsene kan man finne utenfor allfarvei, påpeker han.

– For de som er glad i teater vil jeg anbefale å dra på Almeida Theatre, som ligger like i nærheten av Union Chapel. Dette vil jeg tørre å påstå er den beste teaterscenen utenfor West End.

FENGES AV KUNST

Også kunstglade turister har han noen tips til.

Serie-tips!

Få med deg en konsert på Union Chapel!

– Jeg er veldig glad i kunst, og synes det er gøy når jeg kan ta meg god tid på utstillingene jeg besøker. Det er givende å få mulighet til lære litt om kunstneren, og til å sette seg inn i bakgrunnen og forstå meningen bak bildene man ser på.

– Hvis det er et galleri jeg vil anbefale, så er det National Portrait Gallery, som ligger i nærheten av Trafalgar Square. Dette er et galleri utelukkende dedikert til portretter både av kjente og ukjente personer. Det er kjempeinteressant, synes jeg, og de er flinke til å variere utstillingene med større og mindre utskiftninger fra tid til annen. Galleriet ligger i samme bygg som det mer kjente National Gallery, men med mye færre folk. Jeg kan for øvrig nevne at jeg også er glad i Saatchi-galleriet i Kings Road, hvor man finner samtidskunst.

– Hva med podcast, finnes det noe britisk som er verdt å lytte til for oss her hjemme?

– Absolutt! Jeg hører på mye forskjellig, men akkurat nå er det en podcast som heter «The Rest Is Politics» som står høyt på lista mi. Den ledes av to menn som heter Rory Stewart og Alastair Campbell, der førstnevnte er en senter-konservativ politiker mens sistnevnte tilhører den mer libe-

Røsås sammen med barna på familieferie i Paris.

HVEM: Lars Eirik Gåseide Røsås

TITTEL: Partner i Thommesen

ARBEIDSTED: London

ALDER: 44

SIVIL STATUS: Gift

SPESIALISERING: M&A, børs- og verdipapirrett

Podcast-tips

rale «labour»-siden. Begge er reflekterte og tar opp en rekke forskjellige temaer med aktualitet også utenfor Storbritannia. Man bør nok kanskje ha en ørliten interesse for britisk politikk for å like denne, tror jeg.

– Ser du på noen gode TV-serier for tiden, da?

– Nylig har jeg sett en serie på Netflix som heter «Top Boy». Den handler om gjengkriminalitet i Øst-London, og det å vokse opp i såkalte «council estates» – kommunale boliger – i de mindre velstående delene av byen. Serien har gode karakterer som på en spennende og underholdende måte greier å beskrive den sosiale problematikken fra innsiden, og som virkelig får frem de store kontrastene mellom de privilegerte og de mindre privilegerte i London.

– Hvem vil du utfordre som neste advokat ut?

– Jeg vil utfordre Thomas Naalsund, som er advokat og partner i Wiersholm. Han er en god venn jeg studerte sammen med på LSE i London for mange år siden, og som jeg i en periode jobbet sammen med hos Regjeringsadvokaten. Jeg ser ham altfor sjeldent, så dette blir en morsom utfordring å sende videre! •

«SJEFENS KALOSJER ER FUNNET»

– Jeg mer effektiv? Ja, unnskyld at vi mener det. Vi er sikker på at du vil trives bedre da. Også sekretæren er med i bildet når vi planlegger det moderne trivsels-kontor.

Vi vet at du har mange baller i luften samtidig og at du greier jongleringen gjennom en lang og anstrengende dag: brev, diktat, avtaler noteres, huskes, annulleres, bekreftes, sjefens frue i telefonen, sjefens kalosjer er funnet, sjefens teaterbilletter, tekopp, bilnøkler, advokat, julekort, flybillett og saksarkiv.

Og litt til. Sjefen trives.

Din egen trivsel avhenger av at alt omkring deg fungerer som det skal. Du blir mer effektiv når du slipper å slite med trege skuffer, håpløse arkivinnretninger og triste farger på kontormøblene.

Nobø har bygget individuell trivsel inn i sine fargeglade, funksjonsriktige kontormøbler. Også sekretærer skal trives...

Fra helsides annonse i Norsk Advokatblad, nr. 3, 1972

Nektet bevilling og vant i retten, men staten anker

Advokatfullmektig fikk ikke bevilling fordi hun ikke var autorisert for nyansatt partner, men tingretten kjente vedtaket ugyldig.

TEKST: TINIUS SVENDSEN

En forglemmelse hun ikke kan klandres for, mener Hordaland tingrett. Over sommeren kommer ankesaken opp i Gulating lagmannsrett.

Da advokatfullmektigen ble ansatt i Advokatfirmaet PwC, søkte firmaet om autorisasjon for henne for 26 av firmaets advokater. En partner som hadde begynt i firmaet fem måneder tidligere, var ikke blant navnene på listen som ble sendt inn til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet.

Kvinnen ble derfor ikke autorisert som fullmektig for den nyansatte partneren, noe partene er enige om skyldes en forglemmelse fra firmaets side.

Fullmektigen gjennomførte fire sivile rettssaker som advokatfullmektig - to av sakene for partneren hun ikke formelt var autorisert som fullmektig for.

Da hun søkte om advokatbevilling i slutten av 2020, ble søknaden avslått fordi hun ikke var autorisert som fullmektig for den aktuelle partneren. Hun begjærte en omgjøring av avslaget, men Tilsynsrådets styre stod

på sitt. Hun gikk så til sak mot Advokatbevillingsnemnden.

REALITETENE AVGJØRENDE

Hordaland tingrett kom til at prosedyrekravet i domstol-loven § 220 var innfridd, selv om formell autorisasjon manglet.

Det ble uttalt at Advokatbevillingsnemnden sin faste praksis med avslag av søknader der formell autorisasjon mangler, uansett grunn, i regelen ikke var i strid med lovens ordlyd. Dette momentet kunne likevel ikke alene være avgjørende.

Det avgjørende måtte være sakens faktiske realitet. Det ble vektlagt at fullmektigen hadde vært i et reelt fullmektigforhold, som hadde gitt henne all den nødvendige kompetanse. Når den manglende autorisasjonen skyldtes en forglemmelse fra PwC sin hånd, som fullmektigen ikke kunne klandres for, måtte hun ha krav på advokatbevilling.

«Retten kan heller ikke se at dagens praktisering i Advokatbevillingsnemnden om avslag i slike tilfeller er egnet til å disiplinere advokatene og fullmektigene i en eventuell useriøs del av bransjen.»

Staten mener at forsikringsdekningen for fullmektigen kan bestrides dersom fullmektigen ikke er autorisert av Tilsynsrådet.

Er sultne på fellesskap

Utvalget for internasjonale advokater har hatt sin første samling med en paneldebatt om hvordan det er å jobbe som internasjonal advokat i Norge. – Vi opplevde at mange internasjonale advokater satt litt på utsiden i sin egen silo. Det finnes jo mange av oss, og folk er sultne på fellesskap, sier Zachary William Simon, som er leder i utvalget.

Etikk	↓	Folke-	Snudde	Tidsrom	↓	Dissens-	↓
For-		valgt	(ny-	Ø		fravær	
pliktet		for-	norsk)			Valuta	
↳		samling					
Magasin							
Afrikansk							
h.-stad							
↳				Plante			
Sliten				Litt			
				Be-			
				kreftelse			
Sub-			Be-	↳		Tresort	
junksjon			skyttelse				
			↓	Værelse			
				Kjøkken-			
				redskap			
↳							
Uttrykks-							
måte							
Bedrag							
Vekt			Inkludert	§	Teknisk		
Sitte på					direktør		
hesten							
↳		Kamp					
		Tillate					
Dekker					Drikk		
Erstatning							
↳							

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **12.august**.

Vinneren i nr. 3 / 2022 var Ernst Tell, Moss.

VI GRATULERER!

Løsningsordet skulle være **KRIMINELL**, men på grunn av at et gult felt dessverre falt ut, ble riktig ord «Krimnell». Vi beklager feilen, og har godtatt begge varianter av løsningsordet i trekningen.

Annonseinformasjon

27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.800 kr
1/2 side 176x123	15.550 kr
1/4 side 176x58/83x116	10.250 kr
1/6 side 56x23/116x58	6.025 kr

Se vår MEDIEFOLDER på
advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonsesælger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Pia Himberg
Mobil 919 03 697
pia@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no

en tjeneste fra Advokatforeningen

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30,
post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979
Bred erfaring og kompetanse
Kontakt oss på tlf. 95 20 96 10
eller post@translator.no

Sosiale medier

Ildsjelene bak Røverradion jobber for å ta radiokonseptet ut i Europa, og arrangerte den første Prison Radio Conference, med over tjue land til stede. Blant dem som diskuterte innsattes ytringsfrihet var Kjersti Løken Stavrum på vegne av Norsk PEN, Nils Leyell Finstad, sjef i Oslo fengsel og NRKs radiosjef Cathinka Rondan.

Thommessens kaffebær drives av =Kaffe, og på forsommeren fikk firmaet besøk av Petter «Uteligger» Nyquist som fortalte om tiden da han bodde på gata. Kaffebæren gir arbeid til folk som lenge har gått uten jobb.

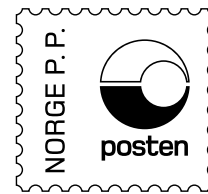
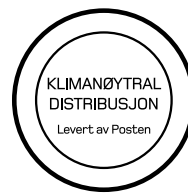
I podcastserien Null Bull\$hit snakket Henrik Monrad Strømme Kroka om kjønnsnormene i advokatbransjen.

IBA har arrangert Financial Law Conference i Venezia, og partner Christopher A. Jensen i Selmer var fornøyd med opplegget.

I mai ble Emilie Rodahl Torkelsen, advokat i Deloitte, historisk da hun dømte et herrelag i OBOS-ligaen. You rock, skriver kollegaen.

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

BY APPOINTMENT TO THE ROYAL DANISH COURT

OLE LYGGAARD

SINCE 1963

• H. A. NEERBYE •
en del av mestergull

Henrik Ibsens gate 60 · Tlf. 22 54 54 30 · www.neerbye.no

Følg oss på Facebook og Instagram

DET STORE UTVALGET FINNER DU HOS OSS

